

FLOTTANS MÄN

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 2 2013

FLOTTANS MÄN

Tidskrift för Flottans Mäns Riksförbund

Nr 2 juni 2013

Årgång 79

ISSN 0015-4431

Förbundets Høge Beskyddare:
AMIRALEN H.M KONUNG CARL XVI GUSTAF
Rikshedersordförande:
JAN THÖRNQVIST
MARININSPEKTÖR

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Olle Melin - epost:omelin@telia.com
Tel 0455-23964
Författarvägen 9, 371 63 LYCKEBY

GRAFISK FORMGIVNING:

Dag Åshage - epost:paul.assar@euromail.se
Tel 0455-48218
Fasanvägen 4, 370 30 RÖDEBY

TRYCKERI: Printfabriken, Karlskrona

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 140 kr/år. 4 nummer

ANNONSER:

Kontakta Birgitta Husfeldt-Ahlm
epost: gittan.ahlm@telia.com
Telnr: 070-3317502, 0175-30303

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm
Tel: 08-678 09 08
Öppet tisdagar 09-16
Internet: www.flottansman.se
Adress e-post: riksförbundet@flottansman.se

PLUSGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4
Stora Tratten 35 80 22-2

FLOTTANS MÄNS RIKSFÖRBUND

Ordf: Kommendör Johan Forslund
Tel: 08-571 448 51

V.ordf: Kommendörkapten Jan Wikberg
Tel: 063-12 95 62.

Sekr och informationsansvarig:
Elektroingenjör Bo Schagerberg Tel: 08-530 447 57.
bo.sch@bredband.net

Kanslichef: Örlogskapten Lennart Bresell
Tel kansliet: 08-678 09 08 Tel hem: 08-449 31 58
lennart.bresell@telia.com

STORATRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)
PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 08-542 461 26
Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Ur innehållet:

Ledare	3
Minor oskadliggjorda utanför Göteborg	4

Försvaret och det kalla kriget	5
Carlskrona lämnade Karlskrona	6-7
Stöd veteraner och anhöriga	8
Engelska Flottan har siktats vid Esten	10-12
Danmarks Marineforening 100 år	14-16
Mina seglingar med skonerterna	20-22

Stor militär stabsövning	23
Första resan med <i>HMS Jägaren</i>	24-25

Svensk grundade Guatemalas flotta	27
Det våras för T 38	28
Vad en gammal bild kan berätta	29
Rekrytresan med ångkorvetten Freja 1901	32-33

HMS Visborgs sista resa	34-35
Lokalföreningarna	36-45
Nya böcker	48-50

Omslagsbild:

Salut för Förbundets Høge Beskyddare
Foto Olle Melin

Nummer 3 2013 utkommer i sept. Manusstopp den 15 aug

Försvarsdebatten är intensiv

Försvarsdebatten har inte på många år varit så intensiv som idag och den kryddas och blåses under med braskande tidningsrubriker och inslag i nyhetsprogrammen i radio och på TV.

Försvarsministern och ÖB på kontrakurs, ryska övningsanfall mot Sverige lämnas utan åtgärd och så vidare. Det är väl inte så underligt, om människor i vårt avlånga land ställer sig frågande till, vad som egentligen händer i och med Försvarsmakten. Våra politiska herrar svarar undvikande på frågan om, vår försvarsförmåga är tillräcklig och nedmonteringen av det svenska försvaret fortsätter under förespeglning av, att det inte finns något hot mot Sverige idag eller inom överskådlig tid. Man får lätt det intrycket, att våra beslutsfattande politiker inte riktigt förstår särarten hos Försvarsmakten och vad den i slutändan är till för. Försvarsmakten är inte en myndighet som alla andra. Den skall bidra till att säkra landets frihet och oberoende i händelse av ofred, men har dessutom många viktiga uppgifter att lösa i lägre konfliktnivåer och måste därför ges tillfredsställande resurser för hela konfliktskalan.

Det är säkert en helt riktig bedömning, att det inte föreligger någon överhängande risk för ett väpnat angrepp på Sverige idag eller inom de närmaste åren, men det är inte det, som är avgörande för den långsiktiga beredskapen. Vi måste ta hänsyn till den reella kapaciteten i närområdet idag och framöver. Den ryska krigsmakten rustas upp och anfallsövningar genomförs och det måste naturligtvis vara viktiga ingångsvärden, när den långsiktiga utvecklingen för försvarsmakten läggs fast.

Det tar mycket lång tid att återta en förlorad förmåga och därför måste såväl teknisk kompetens som taktisk och operativ kunskap vidmakthållas i tillräcklig omfattning. Flottan skall upprätthålla en beredskap att ingripa mot fredstida kränkningar, ha tillräcklig förmåga att säkra sjövägarna och skydda vår import och export i låga konfliktnivåer samt kunna expandera, om en ogynnsam omvärldsutveckling gör det nödvändigt.

Christer Hägg skrev en mycket läsvärd artikel i Tidsskrift i sjöväsendet, där han bland annat diskuterar begreppet kritisk massa och drar slutsatsen, att om en kritisk nivå understigs uteblir önskad effekt. Jag tror, att det är det, som är det mest allvarliga i avrustningen av Sverige; förbanden blir för få för att vidmakthålla de ovan nämnda kompetenserna och för att på ett fullgott sätt kunna upprätthålla en trovärdig incidentberedskap och långsiktig beredskap.

Den satsning på flygstridskrafterna, som riksdagen har beslutat att genomföra med de utvecklade JAS39, innebär, att den inhemska tekniska kompetensen på området vidmakthålls och att flygvapnets insatsförmåga säkerställs för lång tid. Det är hög tid att annonsera motsvarande satsning på sjöstridskrafterna! Fredstida incidenter och verksamhet i låga konfliktnivåer ställer främst krav på flottan och flygvapnet, men med den ensidiga satsningen på flygstridskrafterna får man lätt det intrycket, att den politiska nivån har glömt behovet av förmåga på och under havsytan. Visserligen har beslut fattats om utveckling och produktion av två nya ubåtar och därmed säkerställs undervattenskompetensen, men antalet är för litet och var finns satsningen på ytstridsfartygen.

Flottans ytstridsfartyg och ubåtar håller en mycket hög kvalitativ nivå, men är enligt min uppfattning alldeles för få. Den operativa tillgängligheten bestäms av haverifrekvens, periodiskt underhåll, personaltillgång m.m. och har erfarenhetsmässigt uppgått till 0,7 och med en flotta med sju korvetter kommer som mest knappt fem att vara tillgängliga för att lösa alla de uppgifter, som åligger flottan redan i djupaste fred. Med vår långa kust och vår stora import och export på köl kan det bli ganska knepigt att få ekvationen att gå ihop!

Det tycks vara svårt på gränsen till omöjligt att hitta en gemensam lösning på problemet, att inom avdelad ram för Försvarsmakten få till stånd en försvarsmakt, som är tillräcklig för att på ett trovärdigt sätt försvara Sverige och lösa uppgifter i lägre konfliktnivåer. Nuvarande planering och inriktning leder inte, enligt min uppfattning, mot en försvarsmakt, som på ett trovärdigt sätt kan försvara landet i händelse av ett väpnat angrepp, möta kränkningar i fredstid eller säkra sjövägarna och skydda sjöfarten. Kanske måste det till ett bokbål och en nystart!

Det är hög tid, att regeringen ger svenska folket ett tydligt svar på frågan om Försvarsmaktens, och kanske framför allt Flottans, framtida utveckling.

Johan Ermlund

Minor oskadliggjorda utanför Göteborg

Minröjningsinsatsen Safety Clearance Operation, SCOP 13-1, som genomförts både på väst- och ostkusten fortsätter göra havet säkrare. Den 22 april oskadliggjorde *HMS Ulvön* två tyska minor från andra världskriget.

Samtidigt, som fartygen från 4. sjöstridsflottiljen har sökt i vattnen utanför Västervik och Nynäshamn, har 3. sjöstridsflottiljens fartyg, *HMS Ulvön*, *HMS Vinga* och *HMS Sturkö*, sökt utanför fyren Pater Noster väster om Göteborg. Sent den 22 april oskadliggjordes två funna minor. En sprängladdning placerades intill minan med undervattensfarkost och fjärrutlöstes från fartyget, efter att man kontrollerat, att området var säkert.

Många minor kvar runt våra kuster

Sjöminan har alltid varit ett billigt och effektivt sätt att föra krig. Under första och andra världskriget fälldes cirka 170 000 minor runt Sveriges kuster. En stor del av dessa minor ligger ännu idag kvar i dessa vatten. Minorerna är inte farliga, där de ligger, men risker kan inte uteslutas i samband med undervattensarbeten eller fiske. Strömmar kan också föra minorna närmare kusten, där sportdykare kan komma i kontakt med dem.

I det aktuella området fanns flera tyska minlinjer från andra världskriget. Efter några dagars sökning hittades det första välbevarade minankaret, som är en indikation på, att man letar på rätt ställe. Totalt bestod den aktuella mineringen av över 3 000 tyska minor. Stora delar av mineringen sveptes och bärgades av svenska flottan under efterkrigstiden.

– Ett farligt och påfrestande arbete, som jag idag kan betrakta med ödmjukhet och beundran, säger Martin Göth, fartygschef ombord på *HMS Ulvön*.

Sjöminröjning är ett tidsödande pussel.

Noggrannhet, tålamod och kreativ analys är framgångsrika egenskaper hos en besättning. Minorerna ligger oftast inte på de angivna positionerna, utan det är ofta ett detektivarbete att finna dem. De senaste åren har marinens minröjningsfartyg bland annat sökt efter sjöminor längs ostkusten, öster om Gotska sandön, söder om Falsterbo och nu utanför Göteborg.

– Vår verksamhet är viktig, vi bidrar till en säkrare sjöfart och jag är stolt över att få föra befälet över *HMS Ulvön* med en professionell besättning, avslutar Martin Göth.

Jimmie Adamsson

Fartygschef på *HMS Ulvön* är Martin Göth, här framför undervattensfarkosten.

Vädret har växlat mellan grov sjö och som här, vackert väder.

HMS Ulvön. Arkivbild

Foto: John Storm/
Försvarsmakten

Tysk undervattensmina

I nattens mörker sjösätts undervattensfarkosten för att identifiera något på botten

Försvaret och det kalla kriget

Projektet Försvaret och det kalla kriget (FoKK) är ett självständigt forskningsprojekt. Det leds av professor Kent Zetterberg sedan 2002. Ursprunget till forskningsprojektet är professor Kent Zetterbergs handledning av doktorander under senare delen av 1990-talet inom ramen för forskningsprojektet Sveriges försvar och säkerhet (SFS).

Projektets nuvarande verksamhet startade 2002 med stöd av Högkvarteret (HKV), och fick därmed en god inledning. Initiativtagare till "nystarten" var professor Kent Zetterberg och andre styresmännen för Kungl. Krigsvetenskapsakademien, riksarkivarien Erik Norberg. Projektet har därefter beviljats bidrag från olika intressenter. Detta stöd pågår fortfarande. Ett stort bidrag erhöles från Knut och Alice Wallenbergs stiftelse 2007 och därmed kunde forskningsprojektet drivas vidare med kraft och i större skala. Sedan 2002 har en samverkan mellan Förvarshögskolan (FHS), Kungl. Krigsvetenskapsakademien (KKrVA) och Kungl. Örlogsmannasällskapet (KÖMS) successivt utvecklats. Samverkan fungerar väl och säkerställer både den militära kompetensen och kunskanden om epoken liksom den vetenskapliga inriktningen och ledningen av projektet. Från och med hösten 2012 är projektet knutet till Stockholms Universitet, Historiska Institutionen.

FoKK har publicerat cirka 35 skrifter, som omfattar områdena "Säkerhetspolitik och politisk ledning", "Strategi och operationer" samt "Våra stridskrafter" och hur dessa områden förändrats från försvarsbeslutet 1942 till försvarsbeslutet 1992. Ett viktigt inslag på alla dessa områden är vittnesseminarier, som har dokumenterats och publicerats löpande.

För en tid sedan besökte representanter för projektet Karlskrona och gav en välinitierad redogörelse för hur man arbetade, vad man hade gjort och vad framtiden kunde innebära för projektet.

Professorerna Kent Zetterberg och Gunnar Arteus samt kommendören Herman Fältström framträdde vid en sittning på Sjöofficersmässen i Karlskrona och många intresserade åhörare fanns på plats. Man berättade bl.a., att man arbetar inom vissa huvudområden som säkerhetspolitik, strategi och operationer, våra stridskrafter m.fl.

En viktig dokumentation av försvaret under det kalla kriget har skett genom vittnesseminarier, som bl.a. omfattar läget inom försvarsgrenarna, beredskapen, gemen-

Många kända ansikten fanns bland åhörarna. Från vänster Rolf Edwardson, Per-Erik Ramner, Jan Hagberg, Lasse Larsson, Lars Haller, Nils Abrahamson, Lennart Jedeur-Palmgren och bakom honom Herman Fältström

samma operationer, medier och krishantering. Dessa har dokumenterats utförligt genom inspelningar, utskrifter och rapporter. Planer finns på fortsatta vittnesseminarier, bl.a. om totalförsvaret, underrättelsefrågor och logistik. Vittnesseminarierna har väckt stort intresse och har genererat nya forskningsproblem och hypoteser. De har dessutom ställt olika tolkningar hos experter och forskare mot varandra.

Ett stort antal av hittills utgivna böcker har tidigare anmälts här i tidningen.

Olle Melin

Herman Fältström

Kent Zetterberg

Gunnar Arteus

Carlskrona lämnade Karlskrona

Onsdagen den 13 mars, exakt kl 1100 lämnade *HMS Carlskrona* örlogshamnen i hemmastaden och satte kurs mot Adenviken, där fartyget inom EU:s ram ska genomföra uppdraget, som är:

- skydd åt de fartyg som transporterar mat och förnödenheter till Somalia
- skydda sårbara sjötransporter och handelsfartyg
- övervaka fisket utanför Somalias kust
- beredda att förebygga, avvärja och bekämpa sjöröveri och väpnade rån mot fartyget

Uppdraget pågår perioden 6 april till 6 augusti i år. Regeringen fattade den 7 mars beslut om, att insatsen ska genomföras.

Sedan nyår har huvuddelen av besättningen samövat för detta uppdrag, som i mångt och mycket är detsamma, som det fartyget genomförde 2010.

ME (marinens insats i EU NAVFOR) 03 består av 151 personer fördelat på:

- HMS Carlskrona med en besättning på 116 sjömän och officerare inklusive förstärkt sjukvårdsförmåga
- Helikopterenhet med två helikoptrar och 11 personer
- Bordningsstyrka om 11 personer samt
- Stödenhet i Djibouti om 12 personer

Till detta kommer en person i operationens högkvarter

Vissa i besättningen kommer att avlösas under operationen och i juni finns ett uppehåll planerat, som innebär möjlighet att komma hem till Sverige en period.

Solen sken och många tårar fälldes bland anhöriga och vänner, som samlats på kajen för att ta farväl av besättningen. Avresedagen hade inletts med traditionsenligt avresekorum i Kungl Amiralitetskyrkan, där fartygschefen Mathias Jansson och fartygspastorn enligt god sed tog emot fartygets bibel och nattvardskalk.

Dagen innan genomförde förbandet en särskild informationsträff för anhöriga till besättningen.

På väg till Adenviken kommer fartyget att avlägga ett örlogsbesök i Casablanca i Marocko för att högtidlighålla 250-årsminnet av ett avtal med dåvarande barbareskstaten Marocko och Sverige i syfte att förhindra, att svenska fartyg råkade ut för sjöröveri i marockanska farvatten.

Marininspektören Jan Thörnqvist är som högste ansvarig

inom Försvarsmakten ansvarig för operationen och han poängterade, att situationen i Somalia avsevärt förbättrats sedan 2010, men att behovet av stöd fortfarande var stort.

När fartyget i september är tillbaka i Karlskrona har man med sig ett träd, som enligt traditionen kommer att planteras i parken på Kungsholms fort.

Flottans Män fick tillfälle att tala med motormekaniker Filip Johansson från Karlskrona, som såg fram mot uppdraget med stor tillförsikt. Han gjorde s.k. GMU (Grundläggande Militär Utbildning) 2012 och anställdes som sjöman med placering på *Carlskrona* efter detta. Filip's familj var självklart på plats dagen till ära.

En som varit med förr är örlogskapten Mats Nilsson, som är en av fartygets tre s.k. vaktchefer, d.v.s. de som i ständig vaktgång ansvarar för fartygets förflyttning m.m. Mats var med 2010 (som många andra i fartygets besättning).

Olle Melin

Sedan dess har fartyget kommit fram till sitt operationsområde efter uppehåll i Casablanca.

Några händelser sedan ankomsten till operationsområdet

Den 8 april besökte ÖB, Sverker Göransson, fartyget.

Den 15 april havererade ventilmekanismen på en av huvudmotorerna. Efter ett dygns ihärdigt arbete var skadan reparerad av besättningen. Fartyget behövde inte stoppas av haveriet. Reservdel fanns ombord. Maskineriet, Nohab-polardiesel, är 33 år gammalt och har gått cirka 38 000 timmar.

Den 16 april avvärjde förbandet ett misstänkt piratanfall. Det var fartygets helikopter, som lyckades skrämma piraterna.

Den 24 april gjorde fartygets bordningsstyrka ett fredligt besök ombord på ett handelsfartyg.

Fartygschefen, kommendörkapten Mathias Jansson

Marininspektören Jan Thörnqvist och fartygschefen

En av fartygets tre vaktchefer, örlogskapten Mats Nilsson

Marininspektören går i land

Blekinges riksdagsman och ledamot i försvarsutskottet, Peter Jeppsson, hedrade fartgets avgång med sin närvaro

Fartygpastor Christer Alvarsson har varit med förr

Foto: Olle Melin

Motormekaniker Filip Johansson tillsammans med nära och kära. Från vänster Mikael Johansson, Maijt Johansson, Helen Lövdahl och Doris Valazsi.

Besättningen mannar reling

Stöd till veteraner och anhöriga

Sveriges Militära Kamratföreningars Riksförbund (SMKR) slöt vid årsskiftet en överenskommelse med försvarsmakten (FM) om stöd till veteraner, som deltagit i internationella insatser och deras anhöriga. Genom överenskommelsen kan nu mot kostnadsersättning kamratföreningar delta i denna verksamhet i samarbete med övriga ideella organisationer, Svenska Soldathemsförbundet, Fredsbaskrarna och Invidzonen, vilka sedan tidigare arbetar med sådan verksamhet. Samarbetet illustreras med denna "pusselbit"

SMKR har efter, att överenskommelsen undertecknats, arbetat med att förtydliga dennas innebörd, för hur det praktiska arbetet ska och kan genomföras i kamratföreningarna. Styrelsemedlemmar i SMKR har getts regionalt ansvar för att föra ut och marknadsföra detta budskap till kamratföreningar och till förbandens veteran- och anhörigsamordnare. Till dessa möten har även inbjudits kamratföreningar, som inte är medlemmar i SMKR. Flera av dessa har efter mötena aviserat kommande medlemskap i riksförbundet. I region Väst, Mitt och Nord har informationsträffar genomförts under april och maj och i region Syd kommer motsvarande träffar att genomföras före halvårsskiftet. Uppslutningen vid de genomförda träffarna har varit god och responsen mycket stor för denna nya uppgift. Föreningarna kommer nu att bearbeta dessa informationer och i samband med ett centralt möte i höst presentera, vad respektive förening tror sig kunna bidra med, vad avser veteran- och anhörigstöd.

Några uppgifter enligt överenskommelsen kan redan

nu genomföras. Förbanden ordnar informationsträffar med veteraner och anhöriga före, under och efter en utlandsmission. Vid dessa träffar bör kamratföreningar medverka för att visa, att vi finns och kan delta i stödverksamheten, om behov finns eller uppstår. Formerna för stödverksamheten bestäms av varje kamratförening, eventuellt i samarbete med organisationerna ovan.

Dessa regionala möten har naturligtvis skapat en del frågeställningar hos föreningarna. Föreningarna har en fast kontaktpunkt hos förbandens veteran- och anhörigsamordnare, en eller flera beroende på antalet utlandsveteraner och anhöriga i förbandens ansvarsområde. Ett antal frågor kommer att bli föremål för diskussion i SMKR styrelse och som vid behov kommer att bollas vidare till högkvarterets Veteranavdelning.

SMKR återkommer med inbjudan till ett centralt möte med kamratföreningar i höst. Därefter är avsikten, att regionalt/lokalt träffa representanter för de andra ideella organisationerna för att diskutera, vem som gör vad och hur samarbetet ska organiseras. Kamratföreningarna ska inte konkurrera med de andra utan komplettera med det, som kamratföreningar är bra på, **kamratskap, traditionsvård och social samvaro.**

Bertil Andreasson
2.vice ordförande SMKR

Deltagare från FM Varberg och Halmstad samt I16 och F14-MHS-FMTS (tekniska skolor) vid informationsträffen i FM Halmstads Marinstuga

INSTANT ACCURACY

What if a weapon system could provide you with the hit capability required to pinpoint just the bad guys, leaving the good guys unharmed and safe?

The Trackfire RWS, our remote weapon and sensor system, can do just that. Even under extreme conditions, mounted on a vessel operating in rough seas at high speeds, you can trust it to get the

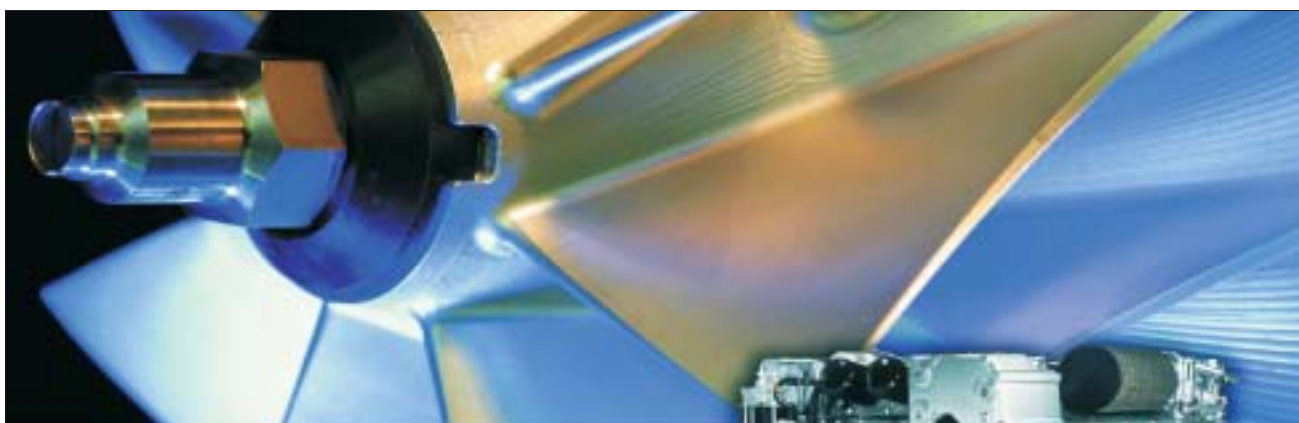
job done, every time. Enabling you to take on any threat out there.

Trackfire RWS will put you in control of any hostile situation, dramatically increasing your safety. And it will work wonders for your authority.

ANTICIPATE TOMORROW ●●●●
www.saabgroup.com

SAAB

Ett tryggt val!

MTU's motorer är konstruerade för maximal driftsäkerhet och totalekonomi. Detta har gjort MTU till en av världens ledande leverantörer av motorer för kommersiellt bruk. Med ett komplett sortiment från 125 kW till 9.000 kW och ett rikstäckande servicenät erbjuder vi såväl prestanda som trygghet.

SWEDMOTOR

Tel: 08-500 121 40
www.swedmotor.se, info@swedmotor.se

Engelska Flottan har siktats vid Esten

Imitten på april år 1801 var det på gränsen till panik hos civilbefolkningen i Karlskrona: ”de som kunde komma på landet tågade hoptals dit” berättade ett kvinnligt ögonvittne, ”i staden var allmän flyttning, Snart sagt var och en sökte dölja sina tillhörigheter. Kåringar och gubbar släpade spinnrockar, nystfötter och vad skräp de hade för att insätta i välvda källare.”

Vid Kungsholmen hade man siktat en engelsk fregatt med parlamentärflagg i stortoppen och söder om den ytterligare ett trettiofem engelska fartyg under ledning av de beryktade amiralerna Parker och Nelson.

Det militära försvaret i Karlskrona hade högsta beredskap med alla fort, kastell och batterier bemannade. Dessutom låg en svensk eskader bestående av sju linjefartyg och ett flertal fregatter, ankrad på spring vid Aspösund, beredda att möta det engelska hotet.

Bakgrunden till detta intermezzo, som kanske inte så många känner till, var, att Sverige, Danmark, Ryssland och Preussen år 1800 undertecknat en neutralitetspakt med syfte att underlätta för ländernas handelssjöfart. Engelsmännen hade blivit allt aggressivare till sjöss under Napoleonkriget och många handelsfartyg hade blivit kapade. Nu skulle paktens samordna skyddet för sina handelsfartyg och den livsviktiga handeln till sjöss. Detta accepterade inte England, härskare över världshaven. I mitten på mars 1801 löpte en stor engelsk flotta under ledning av Sir Hyde Parker och hans närmaste man, Lord Nelson, till sjöss. Målet var att splittra länderna i paktens med kraftmedel. Först på listan stod Danmark och Köpenhamn och på skärtorsdagen den 2 april stod slaget om Köpenhamn.

Efter ett kort men förödande anfall från engelsmännen blåstes eld upphör och förhandlingar startade. De medförde, att Danmark ej längre var part i neutralitetspakten. Slaget hade varit kort men intensivt. Danskarna hade flera tusen döda och sårade och även engelsmännen hade lidit stora förluster.

Varför kom då inte den svenska och ryska flottan till undsättning, som man hade avtalat? Ryska flottan låg infrusen i Revels hamn och den svenska eskadern, bestående av sju linjeskepp och tre fregatter, lyckades inte ta sig ut från Karlskrona i tid på grund av en orkanartad storm med stark kyla. Stormen hade försenat utläggandet av fartygen på redan med flera dagar och därefter höll en envis sydvästlig vind kvar eskadern. Eskaderchefen, konteramiral Palmqvist, som tillsammans med befälhavande amiralen i Karlskrona, Claes Wachtmeister, blev avsatt av kung Gustav IV Adolf för ”insubordination” (olydnad mot överordnad), blev senare i krigsrätt samma år helt befriade för anklagelserna.

Ersättare för Wachtmeister blev i stället dåvarande sjöministern Carl Olof Cronstedt. Han, som är idag mest känd för överlämnandet av Sveaborg till Ryssland 1808, satte genast igång med att förbättra försvaret i Karlskrona. Som ung officer hade han tjänstgjort med engelsmännen under amerikanska frihetskriget och under lord Howe varit med om att organisera försvaret av New York. Principen var frontala batterier med flankerande blockskepp och så blev det nu också i Karlskrona.

Försvaret av själva staden, dockorna och varvet utgick från bastionerna Kungshall, Söderstjärna, Neptunus och Drottninghall. Därutöver var särskilda batterier upprättade vid metallgjutareverkstaden, ekvirkesskjulet och Nya dockan. Blockadskeppen kring varvet var hämmema *Styrbjörn* och fregatterna *Galathée*, *Diana* och *Eurydice*. Totalt fanns det 207 kanoner eldberedda kring staden.

Cronstedt hade nu beordrat fram ett antal amiraler för att leda de olika försvarsavsnitten. Konteramiral Ene-skiöld beordrades att ta befälet över partikanonerna d.v.s. de rörliga kanonerna, vidare reserven av beväpnat manskap, örlogsstatens ”odelte officerare”, underofficerare samt civila tjänstemän, såsom präster, lärare och läkare. Konteramiral Psilanderhielms uppgift var att leda batteriet Kungshall med Stumholmen, gamla laboratoriet och nya kasernerna. Hans uppgift var vidare att svara för sprutor och andra eldsläckningsmedel. Nya dockan med batterier samt hämmema *Styrbjörn* skulle ledas av konteramiral Puke och den nyss avsatte eskaderchefen Palmqvist tog befälet över Lindholmen och Söderstjärna med batterier, eldsläckningsanordningar samt blockskeppen *Galathée*, *Diana* och *Eurydice*. Konteramiral Tomas Nordenstierna hade befälet över kyrkan och amiralitets-sjukhuset samt artillerigården, kommitterades tjänstelokaler och magasinet. Två överstar, Billing och Jusléen skulle respektive svara för ordningen i staden och försvaret av varvet mor norr.

Efter ett intensivt arbete från Cronstedt såg nu det yttre försvaret den 16 april ut enligt följande: Kungsholmen hade alla batterier färdiga mot sjösidan och var bestyckad med 143 kanoner varav 59 stycken 24-pundiga. Kastellet bestod av 325 man i huvudsak från Smålands lätta kavalleri. Drottningkärs kastell var bestyckat med 83 kanoner och var bemannad med 180 man. Batteriet på Hästholmen hade 21 kanoner och 80 man, mestadels från Närkes och Värmlands regementen. Dessutom låg kuttern *Falck* som betäckning norrut med 12 stycken 12-pundiga kanoner. På stenen Länsman, belägen strax norr om Aspö fanns en signalstation. Det yttre försvaret, som ovan beskrivits leddes av överstelöjtnant Ebelftoft.

I samverkan med sjöfästningarna så var det givetvis

Bild 1. Försvaret av örlogshamnen. Arkivbild

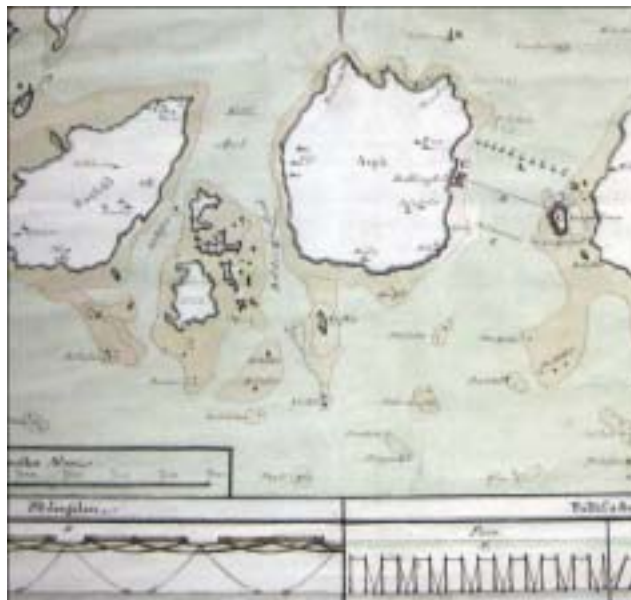

Bild 2. Det yttre försvaret av Karlskrona 1801. Arkivbild

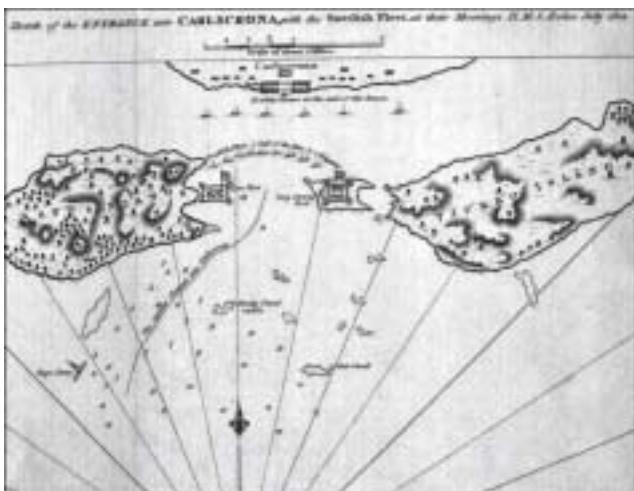

Bild 3. Engelsmännens syn på det svenska försvaret av Karlskrona. Arkivbild

Bastion Kungshall idag. Foto Olle Melin

flottan, som skulle ta den första anfallsvägen, när engelsmännen anföll. Eskadern, som ankrat efter att varit till sjöss den 15 april, bestod av linjeskeppen *Tapperheten*, *Vladislaff*, *Gustaf III*, *Dristigheten*, *Manligheten*, och *Försiktigheten*. Vidare ingick fregatterna *Bellona*, *Fröja*

och *Camilla*. Eskadern hade cirka 600 kanoner, där hälften kunde avfyras samtidigt mot engelsmännen.

Bellona och linjeskeppen fick order att ankra båda ankarna på spring, så att de var manövrerbara i sidled. *Bellona* låg längst norr ut vid "täppet" och därefter linjeskep-

Huvudinloppet till Karlskrona idag. Till vänster Drottningsskär och till höger Kungsholmen.
Foto Jan Jönsson

Rester av bastion Drottninghall. Idag ligger Karlskronavarvets skrovhall på platsen. Foto Lennart Bergquist

Västra Hästholmen från väster. Foto Peter Nilsson

pen. Fregatterna *Fröja* och *Camilla* stationerades på östra delen längs Tjurkölandet.

Anordningar för att spärra inloppet genomfördes också. På bild 2 kan man se dessa. Alla eskaderns spiror och master, som låg i reserv, flätades ihop och lades som en slags bom mellan sjökastellen. Dessutom anordnades 24 sjöpallisader, som bestod av master. De hade järnspets i toppen och tackor som tyngd, för att de skulle hållas stabilt mot sjöbotten.

Den svenska eskadern hade varit till sjöss, men beordrats tillbaka av Cronstedt, då han fick besked om, att engelsmännen var på väg. Parker, som ledde styrkan, gav order till Nelson att ansluta och eftersom Nelsons flaggskepp *St George* höll på att ta ombord kanoner efter passagen av Öresund, kastade sig Nelson i en öppen båt för att ansluta huvudstyrkan. Efter sex timmars rodd i motvind hann de ikapp styrkan och Nelson kunde hissa sitt befälstecken på *HMS Elephant*.

Den 19 april startade parlamenteringen och så småningom kom beskedet, att Kejsar Paul i Ryssland blivit mördad och den nye kejsaren Alexander var mer vänligt sinnad mot England. Ryssland var annars huvudmotståndaren och Nelson skrev till en vän "*Denmark and Sweden desented whipping, but Paul deserved punish-*

ment." Parker lämnade senare Östersjön och Nelson fick befälet.

I början på augusti hade engelsmännen i stort lämnat Östersjön och i Karlskrona kunde man successivt återställa fartyg och batterier och blåsa faran över.

Vad hade hänt om engelsmännen anfallit? Historiker menar, att engelsmännen var välorienterade om det svenska försvaret. En engelsk agent, Edward James, skriver år 1800 följande icke så trevlig text om den svenska flottans tillstånd: "*in the most deplorable and discapoble situation imaginable,*" Engelska flottan hade troligen brutit genom den yttre försvarslinjen, men sedan inte kunnat ta sig ut med samma sydvästliga vind. Då hade de svenska landbatterierna kunnat bekämpa dem och den svenske kungen Gustav Adolf tvekade inte, om hur det skulle gå: "om de än våga en så desperat coup som att inlöpa i hamnen, bliver deras lösen att segra eller dö", skrev han. Kungen jämförde också situationen som ett nytt Svensksund.

Vi vet ju inte hur det hade gått, men för Karlskronas befolkning var våren/sommaren 1801 säkert både spännande och händelserik.

Mats Holmer

F.d. sjukhuset vid Bastion Aurora. Foto Olle Melin

Skäret Länsman. Foto Olle Melin

Vad en bild kan berätta

Den gamla bilden i nummer 1 av tidningen har lockat många läsare till kommentar. Uppgifterna om, när bilden är tagen, varierar från 1980 till 1983.

Jag tror att Christian Allerman ändå har kommit sanningen närmast, när han skriver, att bilden är från dagarna kring den 10 augusti 1980, då han var ombordmönstrad på jagaren *Halland*, som på bilden ligger akterförtöjd vid Mobiliseringskajen i Örlogshamnen Karlskrona.

Halland hade på Öland hämtat kungaparet för att föra dem till Karlskrona i samband med stadens 300-årsjubileum 1980. Jubileet celebrerades den 10 augusti, på dagen 300 år efter, att staden fått sina stadsprivilegier. Kungen roddes från örlogshamnen till Kungsbron där landshövding Camilla Odnoff och stadsfullmäktiges ordförande Göte Telleborn m.fl. välkomnade. Besöket i Karlskrona inleddes med gudstjänst i Kungl Amiralitetskyrkan, följt av en jubileumsceremoni på Stortorget, varefter skedde ett kort besök på Kungsholms fort.

Året 1980 var för övrigt fyllt av festligheter i Karlskrona med bl.a. Sail Training Race, där världens alla stora segelfartyg deltog. Stor del av fartgen låg dessa julidagar förtöjda just i Örlogshamnen.

Olle Melin

Divisioner om alla män ombord på jagaren *Halland* på väg från Öland till Karlskrona

Kungaparet ombord på *Halland*

Foto:
Christian Allerman

FC, kommendörkapten Hans von Hofsten, tillsammans med Drottning Silvia

HMS Konungen på Hallands bryggvinge

Kungaparets förflyttning från jagaren *Halland* till Kungsbron

Halland, Älvsborg och Visborg i örlogshamnen. Jämför bild med bild i *Flottans Män* 1-2013-04-22

Danmarks Marineforening 100 år

Som redaktör för Flottans Män har jag sedan några år fått Danmarks Marineforenings tidskrift "Under Dannebrog". Det är en mycket innehållsrik och välgjord tidning.

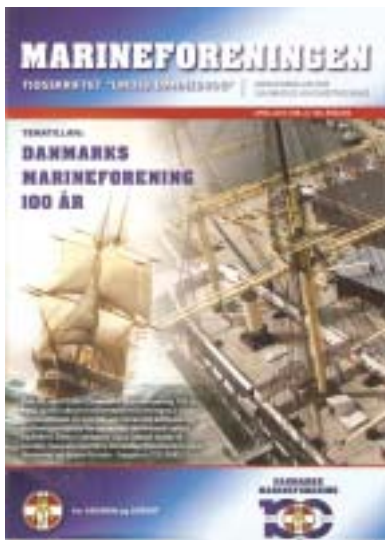
I aprilnumret för i år framgår, att den 30 april firade Marineforeningen 100 år och i tidningen fanns en utmärkt presentation av de hundra åren. Här nedan följer ett summariskt reportage.

1913 – 1922

I april 1913 är venstres Klaus Berntsen konseljpresident i Danmark. Han vill, trots orosmoln i Europa, pressa utgifterna för danska flottan avsevärt. Tanken på ett minimerat sjöförsvär finns såväl i Folketinget som i Landstinget.

Den 14 april 1913 träffas ett antal 25-årsfirande örlogssjömän på kongens skepp Dannebrog. Fartyget låg på Holmen i Köpenhamn och där uppstod tanken på en marinförening. Under ledning av kommandör Johannes Nyholm bildades föreningen den 30 april på Hotell Phoenix. Föreningen bestod av män, som gjort sin värnplikt i flottan, befäl och anställda i flottan samt som extra medlemmar män med särskilt intresse för örlogs- och handelsflottorna. Första mötet ägde rum på Holmen den 10 november och där kunde cirka 200 medlemmar bese den danska flottan. På den efterföljande festen skapades traditionen med flagghissning och med att sjunga första versen på Kong Christian.

Sällskapet De Danske marinere i Vejle blev första lokalförening den 1 september 1913. I slutet av 1913 fanns cirka 1000 medlemmar och i januari 1914 fick föreningen ett eget kansli i Köpenhamn. I januari 1914 utkom också första numret av tidskriften Under Dannebrog.

1923 – 1932

Bevarandet av fregatten *Jylland* har sedan föreningens start varit en huvudfråga. Föreningen har en fast plats i stiftelsen för *Jyllands* styrelse.

En godsägare, Schou från Palsgaard köpte *Jylland* 1912, vilket några år tidigare räddats från upphuggning. 1922 fick Marine-

foreningen ett erbjudande att köpa fartyget för 23 000 kronor. Beloppet var detsamma som kostnaderna för en varvsöversyn. De årliga kostnaderna därefter beräknades till cirka 10 000 kronor. Förhoppningen var att kunna lägga fartyget som museifartyg i vattnet vid Langelinie liksom *HMS Victory* i Porthmouth. Projektet visade sig vara för stort för föreningen. Efter Schous död i april 1922 såldes skeppet till Marineministeriet för 22 500 kronor. Kostnaderna för bevarande sköt i höjden och dessa blev för stora för föreningen.

I januari 1926 anordnade föreningen ett stormöte i Köpenhamn, där 24 av 42 lokalföreningar deltog. Man kom fram till att föreningen inte kunde ta på sig ett bevarande. I juni 1926 startade en landsinsamling och 1930 överlämnade Marineministeriet skeppet till kommitté, som hade startat i juni 1926.

Efter första världskriget genomfördes ett föresvarsbeslut i Danmark liknande det, som genomfördes i Sverige. Den socialdemokratiska regeringen förslög en så gott som total nedrustning av Danmark. Armén skulle endast finnas som gränspolis och flottan som en Statsmarine. Förslaget antogs av Folketinget, men avsågs av Landstinget. Följden av allt detta blev, att föreningens medlemsantal stagnerade på cirka 5 900

1933 – 1942

Vi ingången till 1930 uppstod meningsskiljaktigheter mellan Marineforening och ett antal yngre sjöofficerare efter en artikel i Under Dannebrog. Senare viceamiral Hjalmar Rechnitzer anklagades för att ligga bakom tankarna på att reducera flottan till en obebäddad kustbevakning. Detta föranledde sämre samarbete med Marineministeriet. Vid ett möte i maj 1933 fick huvudstyrelsen i uppdrag att skapa goda förhållanden med Marineministeriet.

1934 utökades verksamheten vid lokalföreningarna, bl.a. genom att föreningarna fick vetskap om besök av örlogsfartyg. Detta skulle förhoppningsvis bidra till ett ökat medlemsantal. Antalet medlemmar hade nu reduce-

Kyrkskepp i Tårnby kyrka

rats till cirka 4 900. Ett utökat samarbete med den danska befolkningen vidtogs. Man medverkade i minneshögtider och vid anskaffandet av minnestavlor m.m. Den 15 maj 1937 ställde 36 lokalavdelningar upp i samband med Kong Christian X:s 25 år som regent. 1938 firade föreningen 25-årsjubileum. Då fanns 5 216 medlemmar fördelade på 45 lokalavdelningar

Efter tyska ockupationen i april 1940 steg medlemsantalet markant. Vid utgången av 1942 hade föreningen strax under 10 000 medlemmar. Nya lokalföreningar tillkom och vid årsskiftet 1942-43 fanns över 50 lokalföreningar med cirka 11 000 medlemmar.

1943 – 1952

I januari 1943 föreslog landsförman Paul Ipsen förslag om indelning i distrikt och nya regler för tillsättande av huvudstyrelse. Förslaget genomfördes omedelbart som en form av försök.

1943 bildades Köpenhamns Avdelnings Musikkorps på initiativ av direktör Folmer Larsen, som betalade en dirigent, anskaffning av instrument samt driftkostnaderna för musikkåren. Kåren hade samma karaktär som nuvarande Tivoligården. Köpenhamns Marineforening övertog ansvaret för kåren 1945.

Under detta decennium etablerades också samarbete mellan föreningarna och kyrkan om uppsättande av s.k. kyrkeskibe, motsvarande våra votivskepp..

Vid lokalföreningsmöte i Odense den 19 maj 1946 kunde huvudstyrelsen anmäla, att medlemsantalet var 13 693 medlemmar fördelade på 90 lokalföreningar, den största siffran fram till i dag.

Sommaren 1946 ”adopterade” föreningen i Randers fregatten *Niels Ebbesen*. Detta blev starten för en ny verksamhet. 1948 fanns 10 adopterade fartyg.

Under åren 1948 till 1952 deltog Marineforeningen aktivt om upprättande av ett danskt hemvärn.

1953 – 1962

1953 var medlemsantalet 11 483 fördelade på 96 lokalavdelningar, där 72 av avdelningarna hade egna marinstugor. Man kunde dock konstatera, att ekonomin var dålig, vilket bl.a. medförde reducering av medlemsbladet. Be-

varandet av fregatten *Jylland* stod åter i centrum. Man samarbetade med ett antal förbund som Sällskapet *Jyllands Vänner*, Danmarks turistförening, Föreningen för Sjöfartens främjande och Marinhistoriska Sällskapet.

Föreningen stödde också skapandet av ett örlogsmuseum och deltog, när museet öppnades i Nikolaj kyrka i Köpenhamn den 12 mars 1958.

I samarbete med Norges örlogsförbund och skeppsredare R J J Halle kunde en minnessten över viceamiral Tordenskiöld invigas den 12 november 1958. Stenen står vid Gleidingen i Hildesheim i Tyskland, som var platsen för Tordenskiölds död.

1963 – 1972

Den här perioden präglades bl.a. av utökat samarbete med nordiska marinföreningar. Således deltog 1972 landsformand Kai Hertz i Flottans Mäns årsmöte i Karlskrona, detta tillsammans med medlemmar från Norges Orlogsförbund. På detta möte bestämdes om fortsatt och utökat samarbete med möte vartannat år. Finland hade nu kommit med i gemenskapen.

1973 – 1982

Den här perioden innebar en nedgång i medlemsantalet, samtidigt som medelåldern hos medlemmarna blev påtagligt hög. För att råda bot på detta påbörjades ett utökat samarbete med liknande organisationer, bl.a. lokala Marinhemvärnsflottiljer..

I januari 1978 inträdde medlem nr 50 000 från starten. Han tillhörde lokalavdelningen på Bornholm. Medlemsantalet stabiliserades till mellan 7 000 och 8 000 medlemmar.

Vid nordiskt marint kamratföreningsmöte i Bergen 1979 diskuterades de fasta ramarna för fortsatt samarbete och i juni 1980 fastställdes reglerna. Det var främst den danske landsformannen V P Heise och den svenske ordföranden Fredrik Taube, som låg bakom bestämmelserna, som bl.a. innebar möte vartannat år, där värdskapet skiftar mellan de fyra nationerna.

1983 – 1992

Detta årtionde präglades av mera aktiviteter än tidigare, men samtidigt en mer ansträngd ekonomi. Aktuella debattämnen och faktiska göranden skulle göra Marineforeningen mer synlig. Huvudstyrelsens huvudprogrampunkt var ”att stärka nationens intresse för Sövaernet”. Politiskt skulle detta årtionde betyda en frysning av försvarsutgifterna, vilket i praktiken innebar en reducering.

En del av detta var, att man under 1984 och 1985 anordnade flera offentliga möten runt om i landet, där det visades film och berättades om Sövaernet och Marineforeningen.

Detta år startade utgivandet av ett julmärke med ett motiv från danska marinen. Kurt von Wowern stod för motiven ända fram till 2013.

Under dessa tio år påbörjades också utgivandet av lokala blad för ett antal lokalföreningar

1993 – 2002

I 19 år hade förts diskussioner om kvinnor i Marinföreningen. Vid ett möte i Holbaek 1994 blev det klart. Innan detta möte hade landsformanden och Landsbetyrelsen skrivit ett upprop i Under Dannebrog. Vid mötet röstade 230 för, 51 mot och 14 blankt. Redan i juni fick föreningen sin första kvinnliga medlem, marineöverkonstabel Ann-Carina Aksenberg Dalholt, som tjänstgjorde på torpedmissilbåten *Hammer*.

Under 1990-talet togs fram nytt emblem och ny strategi för den yttre framtoningen, detta i syfte att mer synliggöra föreningen.

1994 valdes Otto Lichtenberg till landsformand och han startade en tradition att med sin motorseglare besöka så många lokalföreningar som möjligt.

Vid ett möte i Marstal 1995 togs beslutet, att även kvinnor från Marina Hemvärnet skulle kunna bli medlemmar.

Vid ett möte på Bornholm 1997 beslöts, att man i större utsträckning skulle vara ett stöd för civil sjöfart och fiske, bl.a. genom vidgade uppgifter för lokalföreningarna vid deras aktiviteter. Efter ett förslag från Odense Marinförening blev föreningens devis "For Søvaern och søfart".

I september 2001 fick föreningen sin hemsida, marinföreningen.dk

2003 – 2013

Sedan starten 1913 hade föreningen huserat i hyrda lokaler. I maj 2002 flyttade man till egna lokaler på Trondheimgatan vid Österbro.

År 2005 fick föreningen sin första landsförmand, som kom från de egna leden. Tidigare hade någon utanför organisationen tillfrågats, för att sedan upptas som medlem.

Målning av fregatten Jylland

lem. Jens Ole Löje Jensen hade, när han valdes, 25 års medlemskap först i Glostrup och senare i Brøndby. I Brøndby fick också föreningen sin första kvinnliga styrelseledamot i landsbestyrelsen, Leni Ketler.

Danmarks Marinförenings roll som stödjare av det danska Sövaernet underströks verkligen i samband med danska flottans 500-årsjubileum 2010 och Marina hemvärnets 60-årsjubileum 2012.

Det kan konstateras, att Danmarks Marinförening jubileumsåret 2013 är en mycket stabil och driftig organisation. Avmattningen av medlemmar har inte drabbat föreningen på samma sätt som andra försvarspositiva organisationer. Det råder full verksamhet i lokalföreningarna och medlemsantalet ligger stadigt omkring 10 000. Detta ger en god grund för fortsatta framgångar många år framåt.

Flottans Män gratulerar vår danska broderförening och hoppas på fortsatta framgångar.

Olle Melin

Flera avdelningar har haft kvinnliga förmän. Här ses formand Henriette Lundberg i Skiveavdelningen

Älvsnabbentändare återlämnad från Tuscon, Arizona efter 48 år

Den 7 juli 2011 fick webbmater Stefan Leo ett mail med bifogad bild.

I found this cigarette lighter in 1965 or 1966 in Tucson Arizona.

My father owned a car rental and Lufthansa Airlines was training pilots in their new DC-10 aircraft. At the end of that training the cars that were leased were returned and this lighter found.

Without the Internet back then I had no way to find out who it belonged to and it lay in my safe for all these years. I would like to send it to your organization with the hope that it might find it's owner.

Please reply if interested.

Regards,

William Coyle

Tucson, Arizona

Tucson ligger mitt i Arizonas öken, långt från kusten.

Jag svarade naturligtvis direkt, att jag var intresserad och berättade, att Älvsnabben varit i Los Angeles den 22-26 januari på sin långresa 1965-66. Och då har troligtvis dessa piloter träffat någon ur Älvsnabbens besättning, förmodligen på någon bar och fått tändaren som en souvenir.

Bill svarade:

Stefan,

Your explanation sounds absolutely believable. At the time that I found the lighter I thought it might have been a German ship since it was a Lufthansa crew. In fact in 1966 I was in my first year of college and my roommate was studying German and assured me it must have been from the Deutschland. I can now blame him for my confusion. It wasn't until recently that I researched it to be Swedish and came across your web page. It truly is amazing how it came to be here in the desert of Arizona so far from your country.

I will be happy to mail it to you and of course you can use the picture. I would be delighted to send it for your collection and web site honoring a fine ship and its crews. Thank you for your reply.

Bill.

Men sedan hände inget mer. Ingen tändare dök upp, trots att han fått min adress. Men i december varje år brukar jag skicka ut en bild på HMS Älvsnabbens gamla fina julkort i mail till alla, som har haft något med hemsidan att göra. Först i december 2012 fick även Bill ett sådant julkort och svarade direkt:

Tucson-arizona

Stefan,

Your Christmas email reminded me that I never sent you the lighter. A colleague working here in Tucson and returning to Sweden this next weekend has offered to take it with him and mail it to you when he arrives. Sorry for the delay. Have a Merry Christmas and a very Happy New Year.

Bill...

Gissa om jag blev glad!

Så den 26 februari 2013 damp ett brev ner till mig med denna efterlängtrade tändare, skickat från Sverige av en som heter Florin Chirilas. Han hade skrivit sitt telefonnummer, så jag ringde upp honom för att tacka. Florin berättade, att han varit i Tucson i jobbet och träffat Bill en kort stund över en lunch, då denne överlämnat tändaren, så att Florin kunde ta den med sig hem till Sverige för vidarebefordran till mig.

Tänk vad denna tändare varit med om! Troligen har den först förts ombord på Älvsnabben i Sverige i november 1965, förmodligen liggandes i markan till försäljning. Sedan har någon ombord säkert köpt den under resans gång på vägen mot USA.

I L.A. i januari 1966 har den tagits med i land av denne besättningsman och troligen överlämnats som gåva till en nyfunnen vän på någon bar en sen kväll, alltså till en av de här Lufthansa-piloterna, som förmodligen kört med hyrbilen från Tucson till L.A. Eller kanske piloterna har varit ombord på en öppen visning på Älvsnabben i hamnen i Los Angeles?

Därefter har piloterna kört tillbaka till Tucson och lämnat tillbaka bilen, men glömt tändaren kvar. Bill hittar den och sparar den i sin "safe" i många år, tills han först 2011 söker efter Älvsnabben på Internet, hittar www.alvsnabben.se och förstår äntligen, var den kommer ifrån. Han mailar då till mig, men glömmar sedan bort att skicka den tills han får mitt Älvsnabbenjulkort i december 2012.

Bill överlämnar den till sin arbetskollega från Sverige, som tar den med sig på flyget hem där han postar den i ett brev till mig i februari 2013.

En "resa" på cirka 48 år!

Jag är mycket stolt över denna tändare och tycker det är en mycket intressant historia. Kanske vi även kan få fram vem på resan 1965-66 som gav bort denna tändare?

Stefan Leo

Älvsnabben

Kunglig salut på valborgsmässoafton

Som traditionen bjuder sköts det salut på landets salutstationer den 30 april, valborgsmässoafton. Denna dag fyller nämligen Sveriges konung, Carl XVI Gustaf år och denna gång var det den sextiosjunde födelsedagen i ordningen.

Kungshall på Stumholmen i Karlskrona var en av salutstationerna och här var det personal ur Marinbasens basskyddskompani, som stod för skjutningen, som handlar om 21 skott, skjutna med fem sekunders mellanrum och med start prick på slaget 1200.

Salutbatterichef var kapten Henrik Eriksson med löjtnant Benny Larsson som ställföreträdande. Marinbaschefen, kommendör Håkan Magnusson, hedrade saluten med sin närvaro och som vanligt rönt skjutningen stort intresse från många karlskronabor.

Ock så var det ju också första dagen för året med vitt mösskapell.

Olle Melin

Ställföreträdande salutbatterichefen Benny Larsson stämmer av tiden

Foto: Olle Melin

Klart för salut

Traditionsenlig Revelj i Karlskrona

År

1840 gick Sjöartilleriregementets musikkår Revelj i Karlskrona den 1 maj och sedan dess består denna tradition. Årets revelj skulle varit den 171:a, men oväder har ställt till det några gånger, dock mindre än 5.

Numera är det självklart Marinens Musikkår som står för arrangemanget. 1840 startade marschen 0400, men i dag gäller den något snällare tiden 0700.

Under marschen, som går genom hela det centrala Karlskrona och till Björkholmen, görs några stopp. Första stopp blir hos Föreningen Gamla Carlskrona, därefter uppvaktas landshövdingen på residenset vid Kungsbron, på Björkholmen bjuder byalaget på blåbärssoppa och slutligen, på Gröna gången bjuds de marscherande deltagarna på kaffe med dopp. Här talade också marinbaschefen och musikkåren förvandlades för en sund från musikkår till musikkör och framförde några kända vårsånger.

Ferdinand Heimdahl

Under Reveljen spelas den speciella marsch, som är skriven just för denna festlighet, nämligen Första Maj Revelj. Kompositör är kårens chef 1875 – 1915, Ferdinand Heimdahl., som dessutom hade födelsedag just 1 maj.

Som vanligt följde en stor skara människor musikkåren genom staden och just denna dag brukar många återvändare besöka sin gamla hemstad.

Olle Melin

Musikkåren på väg mot blåbärssoppa på Björkholmen

Som vanligt åtföljdes musikkåren av en stor skara människor

Sten Ljungcrantz (1910 – 1997) var en karlskronaprofil, som i många år glädde läsarna i både Blekinge Läns Tidning och Sydöstran med sina backlagsrim, skrivna på den speciella karlskronadialekten, björkholmskan.

Han var en duktig

poet, god tecknare och dessutom duktig gitarrist. Hans backlagsrim har väl lite karaktär av dagsvers över sig. Han hade under sin levnad många sysselsättningar och var en gång i början av karriären värvad i flottan

som hovmästare. Han var också medlem av Flottans Män här i Karlskrona.

Nedanstående vers, skriven 1948, passar väl ihop med den lilla artikeln om Reveljen i Karlskrona den 1 maj.

Strajk öpp the band o spejla Doubbelyrnen!
Binn marren Johan såu hon ej tau'r skein!
Blåus i basuner såu deit drau'r i hörnen
o man fåur rasta sina steila bein

Jau vaur såu god, stig baura in i skoåcken
o hör påu flöjt, troumpeit o klarinett,
såu skau du si att ounder vinterroåcken
ditt hjarta klappar såu ofantlitt lätt.

Här gåur fru Kaulsson him meid maut i kassen
tei glaud o taktfast militärmusik.
Jaug skoulle gärna vilja si den bassen
som kliver påu meid ein sån stroång teknik..

Redaktionen för Flottans Män har efterlyst bidrag till tidskriften - här kommer mitt. Född 1942 och bosatt i Göteborg sedan 1947, kom jag tidigt i kontakt med hav och segling. Med mina meriter från Sjövärnsskårens Göteborgsavdelning 1957-59, med tredje sommaren fullgjord som besättningsman under utbildning på s/y *Flying Clipper* 1959 ("*Flying Clipper* Loggbok", Wettre förlag, 2009) var det inga svårigheter att vid mönstringen nå en önskad värnpliktsplacering i Marinen.

Gunnar N. G. Stenström

Värnpliktig marinläkare i perioder 1962-1979

Mina seglingar med skonerna som aspirant och fartygsläkare

Mina yrkesplaner var inriktade mot läkaryrket och därför kunde jag 1962 direkt efter studentexamen börja den första sommartjänstgöringen som läkaraspirant i Kungliga Flottan. Samma sak upprepades 1963 efter ett års medicinstudier i Göteborg. Vid dessa tillfällen ingick tre veckors tjänstgöring ombord på HMS *Gladan* eller *Falken*. Marinläkarna hade fått gehör för önskemålet, att även de s.k. "nycklarna" i detta fall marinens värnpliktiga läkare skulle ha samma sjömansmässiga grundutbildning som sjöofficerarna. Utbildning och tjänstgöring förlades oftast under sommarmånaderna vid Marinens sjukvårdsskolor i Göteborg (KA4) och Stockholm (Sjökrigsskolan "Krickan" Näsbyark, Skeppsholmen, Berga Örlogsskolor) och Karlskrona (dykerimedicin). För att ge oss ytterligare sjöerfarenheter, seglade vi utefter svenska kusten med HMS *Älvsnavben* och för egen del 1970 en kortare sejour på HMS *Öland*.

Sommaren 1962, då *Gladans* mål var ett deltagande i

Nordiska Kadettmötet i Horten, hade jag som medseglare bl.a. officersaspiranterna Torsten Lind (amiralen) och farmlidne Anders "Håkis" Håkansson (M 20-entusiast). Ett lustigt sammanträffande: fyrtioåttio år senare träffar jag av en slump åter Torsten Lind vid min farbrors 90-årsmottagning i Stockholm. Dessa båda herrar hade suttit i samma bostadsrättsförenings styrelse. Nästa möte med Torsten Lind ägde rum vid minnesstunden på Galärvarvet den 9 januari 2013 för "Håkis", som gick ur tiden den 12 december 2012.

Seglingen blev dramatisk, när vi hamnade i storm utanför vårt mål Varbergs hamn. Fartygen hade tuff slagsida med vatten midskepps. Plötsligt halkade en av läkaraspiranterna och for iväg ner i lä under våra skrämmande rop - hur skulle detta gå? - men väl i lä stoppade bordläggning och vant vidare framfart. Chefen Göran Almgren bangade inte inför uppgiften att i god ordning segla in i Varbergs hamn och där göra en snygg tilläggning. *Falken* fortsatte kryssandet utanför kusten till morgonen då nattens storm hade bedarrat.

Vid 1963 års segling med skonerna var flera av de då faktiskt sjöovana sjöofficersaspiranterna så sjösjuka, att de inte kunde skickas till väders. Stortoppseglet skulle hanteras i hård vind och jag anmälde mig som frivillig att tillsammans med en frisk aspirant avsluta jobbet. Jag kände mig riktigt duktig!

Ombord på *Älvsnavben* hade fartygsläkaren kallat all personal för sjukvårdsövning. En man hade lagts på däck som livlös och doktorn frågade "Vad är det första ni skall göra, när ni upptäcker en man livlös som den här?" Det var tyst en lång stund, men då klev en av de våra fram, ställde sig i givakt vid den "livlöse" mannen, tog av sig mössan, bockade till ett sista avsked och återvände utan ett ord till ledet. Vi höll oss gravallvarliga!

Som färdig läkare gjorde jag den grundläggande specialistutbildningen i invärtesmedicin vid sjukhuset i Östersund. Efter en tjänstgöring vid KA5 i Härnösand blev jag krigsplacerad i kustartilleriet. Uppgiften blev där att organisera en förbandsplats i Oxelösund under några höstars repövningar. Uppdragen i KA var i och för sig intressanta men inte riktigt min "cup of tea", särskilt inte

Fartygsläkaren 1979 (nu pensionerad invärtesmedicinare)

Skonert för fulla segel i Gullmarsfjorden

när jag med familjen hade flyttat tillbaka till västkusten. Därför blev jag mycket glad, när jag erbjöds jobbet som fartygsläkare maj-juni 1979 på HMS *Falken* under resan till Helgoland och Boulogne-sur-Mer. För en utrikesresa krävdes läkare ombord för kanske livsavgörande kontakter med internationell sjukvård. Gösta af Klint var fartygschef.

Nu kunde jag avsluta mina 520 värnpliktsdagar med 5 veckors härlig segling! Och jag fick egen hytt, doktorshytten. Den hytten var inte bara till för doktorn utan även för förbandsmaterial, gipsbindor, instrument - bl.a. en liten borrarväng för trepanering av skallbenet vid misstänkt hjärnblödning efter trauma mot huvudet - läkemedel och sist men inte minst för sjuklingar. Där satt jag och väntade på de sjuke, men ingen kom, alla var ju förstås kärnfriska! Sjösjukan skördade sina offer i början – men, som alla vet, är det strängt förbjudet att vid detta tillstånd ordinera annan "behandling" än expektans (invänta tillfrisknandet) med eller utan knäckebröd.

Vi gick från Karlskrona via Kiel-kanalen till Helgoland, där vi hade nöjet att bjuda på stort flaggspel, sedan Drottning Silvia den 13 maj hade nedkommit med en son, prins Carl-Philip. Resan fortsatte in i Engelska kanalen till Boulogne-sur-Mer. Jag minns känslan från den nattliga slören över kanalen i hård vind. *Falken* gillade uppenbarligen detta, när hon "galopperade" fram över havet. I båda hamnarna hade vi receptioner för ortens honoratiories. Besättningen fick landpermission för att bekanta sig med omgivningarna. Men allt har sitt slut. Via Skagen nådde vi Marstrand, gjorde en paradsegling genom sundet för att inför natten ankra upp syd Hedvigsholmen och nästa dag avsluta routen med familjesegling till Göteborg.

Min sammanfattning av sjukläget under resan visade vid avmönstringen, att sjukavdelningen behandlat 10 invärtesmedicinska sjukdomstillstånd och 2 kirurgiska. Bland alla initiala förkylningarna sökte 5 för feber, som ej krävde specifik behandling. Hos de övriga 5 medicinfallen noterades en man kortvarigt befriad från tjänstgöring p.g.a. akut faryngit, en man med halsfluss som behandlades med penicillin och en man med ospecifik huvudvärk. I början av juni insjuknade två man i hög feber

Läkaraspirant i diskartagen (pensionerad kirurgöverläkare)

Läkaraspirant med skonert vid horisonten (nu professor i patologi)

och båda remitterades till sjukavdelningen på KA4. Läkemedelsförbrukningen utgjordes framförallt av smärtstillande tabletter (paracetamol) och vid förkylningarna symtomlindrande medel (Bafucin, hostdämpande). De två nämnda kirurgpatienterna behandlades för 2:a gradens brännskada (på foten utspilt kokhett kaffevatten) respektive ett stort skrubbsår på underbenet efter fall under fotbollsmatch iland.

Min uppgift som doktor blev således begränsad. Jag undervisade om sjukvård ombord, deltog i manövrerna

och gick parallellt med 3:O fänrik Christer Brandt under nattjänstgöringarna, vilket gav en god repetition av navigationsläran. Den Super-8 film, som jag tog under resan, försöker beskriva livet ombord och har överförts på DVD-skiva. En kopia finns hos Marinens Filmdetalj i Stockholm.

Vid den nämnda familjeseglingen från Marstrand till Göteborg deltog den sympatiska journalisten Tony Rosendahl från Lektor, där hans artikel om *Falkens* resa publicerades i nummer 32, 1979. Min familj mötte upp i Marstrand i ömsesidig glädje. Vi konstaterade samma numeriska tal på ett viktproblem nämligen 5 kg upp för mig och 5 kg ner för min fru. Min hustru hade gjort en verkligt uppskattad insats genom att under min bortovaro ta på sig hela ansvaret för jobb, bostad, två barn och en labrador.

Med *Falken* blev det ytterligare en övning vid firandet av skonerternas 60-årsdag i Stockholm år 2007, dit alla med en bakgrund ombord inklusive "nycklarna" hade inbjudits till en segeltur med sitt gamla fartyg. Jag fick det hedersamma uppdraget att hantera tampen till stagfocken, den s.k. "Örflen", som kontrollerar stagfocken under vändningarna. Härliga minnen från äventyren med skonerterna, eller hur?

Läkaraspirant till rors (nu professor i kirurgi i Linköping)

Flaggkadett och IntO tillsammans med 3:O vid receptionen i Boulogne-sur-Mer

Örlogsflaggan hissas

Stortoppen

Arbete på bommen, stormmasten.

HMS Gladan lämnar kajen i motljus. Akrylmålning 2007 av författaren

Stor militär stabsövning

I Karlskrona liksom i Enköping, Uppsala och Boden pågick under tio dagar i april en stor internationell stabsövning med scenariot förlagt till mellersta Östersjön. Totalt 1 400 personer från drygt 20-talet länder deltog i denna helt databaserade övning, som var den trettonde i ordningen med liknande upplägg. 340 utländska deltagare fanns på plats på de fyra övningsorterna.

Försvarsmakten och Försvarshögskolan ansvarade för övningsupplägget och i Karlskrona ianspråktofs lokaler i Sjöstridsskolans simulatorhus liksom i Finska kyrkan, båda byggnaderna belägna på Lindholmen inom Marinbasen. Totalt 160 övade fanns i Karlskrona, där de marina styrkorna under marininspektören Jan Thörnqvist var grupperade.

Det handlade om en s.k. torrövning, d.v.s. inga fartyg eller förband rörde sig inom övningsområdet.

Händelserna utspelades i låtsaslandet Bogaland, som på kartan mycket liknade Gotland och delar av östra Svealand. En mängd ingredienser ingick och det kunde handla om inbördeskrig, problem i samband med religion och etnicitet och kampen om naturresurser.

Av de cirka 1 600 deltagarna gick cirka 400 åt att hålla igång spelet med de övade.

Ett av syftena med övningen var att tillämpa en stabs-tjänst, så att ett gemensamt "språk" talades av stabsmedlemmarna.

Eller som Jan Törnqvist uttryckte det: Stabsmetoderna ska kunna tillämpas på samma sätt i olika miljöer – på ett örlogsfartyg i Adenviken eller ett förband i Tchad.

I höst genomförs en ny övning med liknande upplägg.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

Stabsövningen höll sig med egen dagstidning

Kommendörkapten Carl-Johan Andersson vid Sjöstridsskolan presenterar övningen

Marinstridskrafternas chef, marininspektör Jan Thörnqvist tillsammans med ställföreträdande chefen, finske kommendören Mika Martikainen

Internationellt stabsarbete. I förgrunden den amerikanske örlogskaptenen Werner Backmann

Två finska marinofficerare, kaptenlöjtnanterna Timo Jaakala och Andreas Jung

Första resan

Den 20 november 1972 hissades svensk flagga och befälstecken på *HMS Jägaren* för första gången. Hon hade blivit namngiven under sommaren samma år, men nu blev hon svenskt örlogsfartyg "på riktigt" med inmönstrad besättning ombord. I någon mening kan den dagen sägas vara starten för produktionen av Hugin-klassens 16 fartyg, när försöksfartyget blev svenskt och försöksverksamheten tog sin början.

Egentligen börjar berättelsen om patrullbåtarna i försvarsbeslutet 1958, då Marinplan 60 lades fast och övergången till den lätta flottan påbörjades. I marinstaben bedrevs studier under senare delen av 60-talet bland annat med inriktning på ersättning av utgående motortorpedbåtar, som så småningom skulle bli patrullbåtarna, och deras effekt i invasionsförsvaret. Benämningen patrullbåt var inte marinstabens första val. Fartyget avsågs utrustas med sjömålsroboten Pingvin, varför robotbåt var en naturlig klassning, men det lät alltför "krigiskt" i våra politiska ledares ögon och inte heller benämningen kanonbåt kunde accepteras av beslutsfattarna. Därför blev det patrullbåt!

Studierna ledde fram till ett enkelt robust fartyg, som skulle passa in i invasionsförsvaret i den marina taktiska modell, som blev en följd av marinplan 60 och den roll som marinen gavs i försvarsbeslutet 58 och som samtidigt skulle kunna lösa uppgifter av typen ständigt pågående verksamhet i lägre konfliktnivåer. Under sommaren 1971 beslutades att anskaffa ett försöksfartyg, som skulle ligga till grund för en längre serie patrullbåtar. I den norska flottan fanns två typer av fartyg, som i väsentliga delar motsvarade studieresultaten, dels kanonbåtar av typen *Storm* dels torpedbåtar av typen *Snögg*. Grunden för försöksfartyget blev *Snögg* men med några väsentliga ändringar. Försöksfartyget fick ombyggda reservmotorer från *Plejad*-serien. Dessa hade getts högre effekt om 3500 hk och annan kanon och eldledning. De norska fartygen hade två stora dieslar, Maybach 872, som vardera utväxlade 3600 hk, men denna motor var mycket tung. Den hade å andra sidan hydrauliska backslag, som gjorde den norska båten väldigt lätt att manövrera, medan försöksfartyget utrustades med motorer, som vid back startades i motrotation, vilket stundtals innebar intressanta situationer vid fartygets manövrering!

Ett embryo till PTK startade våren 1972

Under sommaren 1972 genomfördes växeltjänstgöringar och utbildningar på strids- och eldledningssystem samt

HMS Jägaren är fortfarande i tjänst

maskineriet, samtidigt som fördelningsbok, skeppssorder noll och andra fartygsbundna handlingar författades. Under tidig höst embarkerade provturskommandots besättning en plejadbåt i Karlskrona för att genomföra den första sjöutbildningen i provturskommandot och mot slutet av oktober omgrupperade officerare och maskinbefäl till Bergen för medverkan vid slutliga installationer och varvsprovturen i de vackra och djupa norska fjordarna. Under en knapp månad testades alla system utom vapensystemen. Ansvarig fartygschef var en norsk lots, eftersom fartyget alltså tillhörde byggnadsvarvet. Några dagar innan befälstecknets hissande anlände resterande delar av besättningen och den 20 november blev fartyget *Jägaren* svenskt örlogsfartyg!

Samma dag, som flagga och befälstecken hissats, hölls ett invigningskalas ombord med officerarna från den i Bergen hemmahörande 25.tkb-skvadronens *Storm* och *Snögg*-båtar. De följande dagarna färdigutrustades fartyget och några av varvets restpunkter åtgärdades. Några dagar in i december beslutade FC, att vi var "tillräckligt klara" för att lämna varvet och sätta kurs hemåt. Första svenska hamn skulle bli Nya Varvet i Göteborg, som senare skulle vara hemmahamn för alla seriefartygen vid slutlig utrustning och inkörning.

På torsdag morgon den 7 december kastade vi loss och satte kurs sydvart i en vacker inomskärsled till Skudshavn på Karmöys sydspets, där lotsen debarkerade. När vi kom ut på öppet vatten mötte vi riktigt grov sjö och kunde ganska snart konstatera, att besättningen som helhet fick bakläxa vad avser sjösurningen! Strax efter midnatt, kort innan angöring av skärgården nordväst Vinga, fick vi ett genomslag, som bland annat medförde, att navigeringsradarn slutade att fungera. Det innebar att vi navigerade in i skärgården i decembernatten till vår ankarplats på Rivöfjorden med hjälp av spaningsradarn. Där mötte tullen. På morgonen gick vi in till Nya Varvet och tillbringade en trevlig helg i Göteborg.

På måndag morgon den 11:e december embarkerade MBV och C ÖrlB V med följe för att medfölja fartyget under den fortsatta resan. Eftersom väderutsikterna tala-

de om upp till halv storm från sydväst erbjöds MBV och C ÖrlBV sjösjukepiller. MBV tackade ja medan C ÖrlBV under hänvisning till mångårig erfarenhet från havet inte ansåg sig behöva något. I höjd med Donsö efterhörde örlogsbaschefen fartygets fartegenskaper med kommentaren "Hörru FC, det går väl att köra fortare", varpå FC anmälde att i rådande vindförhållande (18-20 m/s sydlig vind) var farten lämplig med omtanke om gästerna. Hursomhelst sattes full fart mot den grova sjön och fartyget bestod provet väl, men närvarande kommandörer mådde mindre väl och en medföljande örlogskapten bröt ena benet i ett genomslag, då han inte orkade hålla emot de stora g-krafterna, som momentant utvecklades. MBV däremot mådde utmärkt! En livflotte, som var surrad på backen, slets loss i sjögången och passerade bryggan i fullt utvecklat tillstånd och försvann i sjöarna, varefter sjöfartsvarning utsändes!

Jägaren gick in till Varberg, där gästerna debarkerade

och vi tillbringade natten i hamn. Nästa morgon fortsatte vi resan syd och ostvärt. I kvällen anlände vi till Karlskrona efter en tämligen händelsefri dag till sjöss, det vill säga, att inga större incidenter inträffade under resan, utan vi kunde under ordnade former bekanta oss med fartyget och dess sjö- och manöveregenskaper.

Efter en traditionell pottiskväll med bad hos Alma och besök på mässen fortsatte vi resan nordvärt nästa dag och på luciakvällen förtöjde *HMS Jägaren* på Gålöbasen, där närvarande kamrater mötte med signalpistoler och välkomsthälsningar. Vi hade kommit hem och fartyget hade redan under den första veckan utsatts för ett antal hårda prov, som hon bestått väl, vilket lovade gott för den fortsatta försöksverksamheten, som på allvar skulle påbörjas efter nyår. Så gick den första resan till för drygt 40 år sedan!

Johan Forslund

Arbetet med ubåtshallen fortsätter

Arbetet med ubåtshallen i anslutning till Marinmuseum fortgår enligt planerna. När Flottans Män besökte bygget den 29 april berättade projektledaren, Per-Olof Thörnqvist, att man för tillfället låg några veckor efter planeringen och att detta berodde på den ovanligt långa vintern. Man slapp i alla fall varslad strejk, som kunde ställt till det ytterligare.

De två ubåtarna *Hajen* och *Neptun* ligger i dag under tak och är omgärdade av byggnadsarbetare, som ska ställa hallen i ordning.

Utanför har man nu återställt gräsmattorna och det är bara att hopps på grönska innan sommaren.

Om allt går enligt planerna invigs ubåtsmuseet den 4 juni 2014.

Olle Melin

Projektledaren Per-Olof Thörnqvist

Neptun paketerad

Hajen på plats

Blivande läktare åt söder

Foto: Olle Melin

Neptun tar mycket plats

**FÖRMÅNSPRIS FÖR
MEDLEMMAR I
FLOTTANS MÄN!**

För rumsbokning:

www.orlogshotellet.com
www.orlogshemmet.com
info@orlogshemmet.com
Tel. 08-611 01 13

Örlogshotellet
Teatergatan 3
111 48 Stockholm

Förmånspris gäller för anställda inom Försvarsdepartementets verksamhetsområde och medlemmar i hemvärnet, frivilliga försvarsorganisationer och militära kamratföreningar i SMKR, rekryter under utbildning till sjömän och soldater samt aspiranter och kadetter under utbildning till officer. Gäller även för veteran samt nära anhörig - make/maka & barn - all personal tjänstgörande i utlandsstyrkan.

*Stiftelsen
Drottning Victorias Örlogshem*

etabl. 1908

Weinsjös karikatyrrer

Svensk grundade Guatemalas flotta

I slutet av 1950-talet beslutade Guatemalas president Ydigoras Fuentes att inköpa ett örlogsfartyg för att kunna skydda landets vatten mot tjuvfiskande mexikaner. Han sände sin svärson Ian Munn till Europa och fick genom Guatemalas konsul i Stockholm kontakt med dåvarande Marinförvaltningen, som kunde erbjuda ett fartyg, *Snapphanen*, för en symbolisk summa av 50 000 kronor. Den 5 januari 1959 var köpet klart och ombyggnadsarbeten kunde omedelbart inledas. Fartygets besättning skulle delvis vara svensk och som fartygschef anställdes John Rumenius, sjökapten och reservofficer.

Snapphanen byggdes vid Örlogsvärvet i Karlskrona som nybygge 301 och sjösattes 1933. Hon var en av fyra minsvepare som byggdes på varvet 1932–1934. De övriga var *Jägaren*, *Kaparen* och *Väktaren*, namn som delvis senare återkom på patrullbåtarna. Efter andra världskriget omklassades fartygen till vedettbåtar och i slutet av 1950-talet var det dags för utrangering. Men *Snapphanen* fick nytt liv och nya uppgifter fjärran från Sverige. Fartygen var några riktiga "arbetshästar" under andra världskrigets neutralitetsvakt.

Till Stockholm kom 12 man från Guatemala och för fartygschefen var det att rekrytera en svensk besättning om 18 man. Den viktigaste var enligt FC maskinchefen (chiefen) och uppbördsmaskinisten från två upplagda systerfartyg i Stockholm accepterade.

Ombyggnaden skedde delvis i Stockholm och delvis i Kiel under överresan. Ombyggnaden omfattade bl.a. ökad bunkerkapacitet, kanonlavetter, ny skorsten samt diverse förstärkningsarbeten.

I Lissabon anslöt ett följefartyg om cirka 2 000 ton, *Lempira* och på henne lastades *Snapphanens* kanoner. *Snapphanen*, som hade ett displacement om 333 ton och ett djupgående på endast 1,7 meter, hade på väg till Lissabon fått känna på hårt väder i Biscaya.

Från Lissabon gick resan till Las Palmas på Kanarieöarna och efter komplettering var det dags för avgång och överfart av Atlanten. Första delen av resan bogserades *Snapphanen*, som nu hette *José Francisco Barrundia* och på Atlanten råkade man ut för en orkan under fyra dygn.

Man nådde Karibien mellan Puerto Rico och Virgin Islands. Strax före framkomsten monterades kanonerna på igen och så angjorde man örlogshamnen Santo Tomás, om man nu kan tala om örlogshamn i detta fall. Flottan bestod dittills av några räddningsbåtar.

Mottagningskommissionen var enorm – presidenten med familj, ministrar, ärkebiskopen, ett antal biskopar och en stor mängd officerare. När ceremonierna och festligheterna efter ankomsten ebbat ut inleddes en var-

dag med utbildning av olika slag, med navigation, artilleriskjutningar och allt annat, som hörde tjänsten till.

John Rumenius tilldelades innan återresan till Sverige med en orden, Merito Militar, hedrades med kunglig salut till och med två gånger. Ceremonin övervakades av 18 överstar och allt vad som fanns av militär- och marinattachéer, konsuler och generalkonsuler. En paradstyrka om 100 man och en musikkår på 40 man deltog.

John Rumenius är väl inte den enda svenska officer, som organiserat en flotta utanför Sverige. Min kurskamrat Veljo Pärli hade, vad jag vet, liknande uppgifter, när Estland blev fritt 1991.

Snapphanen skrotades 1979

Olle Melin

Arkivbilder

IV369 Vedettbåten *Snapphanen* under gång till sjöss

Kapten John Rumenius

Snapphanens resa från Sverige till Guatemala

Stockholm

Kiel, Tyskland 21 juni 1959

Bremen, Mötte Gran Lempira

Brunsbüttel, Tyskland för bunkring

Antwerpen, Holland

Brest, Frankrike för bunkring

Lissabon, Portugal

Las Palmas, Spanien

Puerto de Matias de Galvez, Guatemala 24 september 1959

Det våras för T 38

En strålande vacker majsöndag sjösattes veteranbåten T 38 efter sin vinterförvaring i gamla motorverkstaden på Lindholmen i Karlskrona. Omedelbart efter sjösättning förtöjdes T 38 vid Vasaskjul för en del kompletterande arbeten, innan årfets seglationssäsong startar. Fartyget kommer senare att förtöjas vid Marinmuseum och utgör en av de veteranbåtar, som ingår i museets samlingar.

T 38 byggdes Kockums Mekaniska Verkstad i Malmö och sjösattes 1951. Hon kom att vara i drift under endast tre säsonger, 1952, 1954 och 1956. År 1975 avfördes fartyget från marinen och 1976 överfördes hon till Malmö Tekniska Museum som ett tänkt utställningsobjekt. 1994 överfördes hon till Marinmuseum i Karlskrona, där en ideell förening, T 38 vänner, blev de, som ansvarar för fartygets drift och underhåll.. Föreningen har idag mellan 250 och 300 medlemmar och en liten grupp av dessa ser till, att fartyget är i körbart skick och kör fartyget.

Två av besättningen, Bengt Bökberg och Arne Pettersson, tjänstgjorde på fartyget som värnpliktiga 1954. Sista säsongen, 1956, var Bengt Forsbeck fartygschef. Ordförande i vänföreningen är Jan Hagberg.

Utöver T 38 finns ytterligare tre motortorpedbåtar igång, T 26, T 46 och T 56. Dessa ingår tillsammans med T 38 och torpedbåten T 121 Spica i Föreningen Mtb-veteraner. De fyra fartygen vid sidan av T 38 huserar på gamla Gålöbasen, som föreningen arrenderar. Fyra generationer motortorpedbåtar är därmed representerade i veteranföreningen.

Olle Melin

Foto: Olle Melin

På väg till sitt rätta element

Halvvägs!

Äntligen!

Data om T 38

Längd	23 meter
Bredd	5,5 meter
Displacement	40 ton
Bestyckning	2 st 53 cm torpeder 1 st 40 mm automatkanon 2 st kulsprutor Sjunkbomber
Motorer	3 st Isotta Fraschini, 1500 hästkrafter vardera
Fart	50 knop
Besättning	16 man

Besättningen på T 38 ombord på fartyget efter sjösättning
Nedre raden från vänster: Kalle Lindell, Bengt Bökberg och Peter Standert Stålbrand (sittande på pjäsen.

Mellanraden: Lasse Nilsson, Steve Blomgren, Albin Bengtsson, Björn Edarp, Lasse Petersson och vänföreningens ordförande Jan Hagberg
Översta raden: Arne Palm, Hans Westerholm, Thomas Chevrell och Arne Pettersson

Foto: Ingmar Elofsson

Vad en gammal bild kan berätta

Bilden är förmodligen från något av beredskapsåren, då bränslebrist gjorde, att ved i stora mängder fick tas i anspråk som ersättning för kol.

Det var personalen vid Ekipaget, som hade att hantera vedmassorna, och att det handlade om stora mängder, visar bilden med all önskvärd tydlighet.

Byggnaderna på bilden är från vänster Tackelkammaren, i mitten Gamla kansliet och till vänster Modellsalsbyggnaden.

I detta sammanhang kan erinras om en berättelse om just vedkapning vid Ekipaget i Karlskrona. Den är skriven på världsspråket Björkholmska och detta språk har väl varje sann flottist vid något tillfälle avnjutit.

Den gamle flaggskepparen hade efter pensioneringen fått en liten arvodesbefattning på varvet, där han förestod ett vedsågårelag, som med hjälp av en vedeldad ånglokomobil svarade för Ekipagets vedåtgång. Sysslan var behaglig och lagom ansträngande och att åtminstone ha två man under sig att ryta åt och befalla i arbetet hjälpte till att hålla självkänslan uppe. Varje månad lämnade så flaggskepparen in en redogörelse för det anförtrodda uppdraget med tydliga ekonomiska kalkyler och debet och kredit, precis som hans företrädare i ämbetet tidigare gjort. Så gick det hela lugnt i flera år. Men så en vacker dag fick en av statsrevisorerna fatt i de ekonomiska rapporterna och snart nog kom han underfund med, att den där vedsågningen, den var nog ett ganska dyrt kapitel. För att få klarhet i problemet, hur man här skulle kunna göra en fin besparing, beslöt vederbörande att på ort och ställe göra en undersökning. Han kom alltså en vacker dag fram till den gamla idylliska skjulet, där lokomobilen tuffade och sågade och flaggskepparen kommenderade sina båda handräckningar. Revisorn presenterade sig och förklarade, vad han ville nå fram till genom besöket och flaggskepparen svarade begründande sitt: "jau-hau-si", fråga han baura, såu skau jau nog svaura!

Och så utspann sig följande samtal.

- Nå flaggskepparen, hur lång tid tar det att med den här maskinen såga en famn ved?
- Jau-hau-si! Dejt beror sej allt påu dejt si!
- Vad kan det väl bero sej på?
- Jo-ho-si! Dejt beror sej påu, vaud dejt ei för ein famn, si! Om dejt er ein vaunli famn eller ein storfamn.
- Jaså. Nå, om vi antar, att det är en vanlig famn. Hur lång tid tar det då?
- Jau-hau-si! Dejt beror sej allt påu dejt si!
- Men vad kan det då bero sej på. Om det är en vanlig famn ved?
- Jo-ho-si! Dejt beror sej påu, om dejt er bjyrkeveid eller grauneveid.
- Nåja! Vi antar då, att det är en vanlig famn björkved. Hur lång tid tar det att såga upp den?
- Jau-hau-si! Dejt beror sej allt påu dejt, si!
- Ja, men vad kan det väl bero sej på. En vanlig famn björkved alltså.
- Jo-ho-si! Dejt beror sj påu om dien skau såugas på itt eller tvåu stiellen!
- Jaha! Vi säger då en vanlig famn björkved, som ska sågas på två ställen. För det är väl det vanligaste.
- Jau-hau-si! Dejt beror sej allt påu dejt, si!
- Vad i hela fridens namn kan det väl nu bero sej på?
- Jo-ho-si! Dejt beror sej påu, si, om jaug haur tvåu eller trei man te hannräckning.
- Enligt rapporterna brukar ju flaggskepparen ha två man till hjälp. Hur lång tid tar det alltså att såga en vanlig famn björkved på två ställen och med två man till handräckning?
- Jau-hau-si! Dejt beror sej allt påu dejt, si!
- Vad är det väl nu, som beror sej på?
- Jo-ho-si! Dejt kan bero sej påu, si, om han är stauplad här veid lokomobilen eller där botta onner skjulet.
- Vi antar, att den ligger här vid maskinen. Och är staplad. Och är vanlig björkved. En vanlig famn. Som ska sågas på två ställen. Och med två man till hjälp. Hur lång tid tar det?
- Jau-hau-si! Dejt beror sej allt påu dejt si!
- Nu kan det väl inte bero sej på något mera. Hur lång tid alltså?
- Jo-ho-si! Dejt beror sej allt påu dejt, si. Om dejt är vaunligt folk till hannräckningen eller om dejt är beväringar!
- Ah! Det är vanligt folk. En vanlig famn. Vanlig björkved. Två ställen. Två handräckningar. Hur lång tid?
- Jau-hau-si! Dejt haur jaug egentligen inte kontrollerat, si. Mien, er dejt ein vaunli famn auv bjyrke, som skau såugas på tvåu stiellen meid hjälp auv tvåu man vaunlit folk te hannräckning, dåu brukar deit gåu såu fort, såu vi kan hoälla jämn fyr onner pannan påu den där jekla lokomobilen, som vi såugar meid.

Olle Melin

Foto. Marinmusei bildarkiv

Commercial/Military

Light and compact diesel engines
170-500hp for high speed vessels

**Service and
support worldwide**

Marinediesel Sweden

Metallgatan 6
262 72 Ängelholm
+46 431 801 30
www.marinediesel.nu

HELSINGBORGS HAMN **PORT OF HELSINGBORG**

Minnes- och meditationsplats vid Ulrica Pia

Vid Kungl Amiralitetskyrkan, Ulrica Pia, i Karlskrona invigdes den 31 maj en minnes- och meditationsplats. På platsen står ett konstverk i form av en båt. Konstverket skall också kunna fungera som dopfont. En privat donation ligger bakom konstverket, som skapats av konstnären Paul Svensson under namnet Skeppet.

Invigningen samordnades med den s.k. veterandagen, som Försvarsmakten anordnar varje år.

Invigning skedde under tidningens pressläggning, varför ett längre reportage följer i nästa nummer. Ej heller var, när detta skrivs, konstverket klart, varför vi endast kan visa en modell.

Olle Melin

Modell av skeppet vid minnesplatsen

Foto: Ingmar Elofsson

Jarramas i docka

Medan svårigheterna att rädda och bevara fullrigaren *Najaden* i Halmstad fortsätter, så är det full fart på systerfartyget *Jarramas* i Karlskrona.

När detta skrivs, ligger *Jarramas* dockad i Polhemsdockan i Karlskrona för renoveringsarbeten under vattenytan. Ett anta bottenplåtar skall bytas, botten skall behandlas och kölstocken skall bytas.

Nytt däck är lagt, riggen är översedd, kompletterad och så gott som på plats och efter dockningen tar bl.a. arbetet vid, som ska återställa fartyget inombords enligt de ursprungliga ritningarna.

Så småningom skall nya segel sys. Fartyget kommer dock inte att kunna segla, men väl skall segelexercis kunna utföras ombord.

Jarramas sjösattes 1900 vid Örlogsvarvet i Karlskrona och seglade med skeppsgossar t.o.m. 1938. Hon är det sist byggda segelfartyget vid varvet. Efter att legad upplagd något år seglade hon åren 1942-46 för Flottans sjömansskola. Hon lades upp 1946 och köptes av Karlskrona stad 1950. Karlskrona skänkte *Jarramas* till Marinmuseum i samband med museets invigning 1997.

Olle Melin

Jarramas i Polhemsdockan

Foto: Olle Melin

Rekrytresa med korvetten *Freja* 1901

Detta är ett sammandrag av den andra av två artiklar som sjökapten Tage Fredriksson skrev i *Flottans Män* 1940 om sitt inträde i örlogsflottan 1900 – 1901 (den första handlar om inryckningen). Bearbetningen är gjord av örlogskapten (R) Per Tistad, dotter-son till författaren och medlem i Malmöavdelningen, som också Tage Fredriksson var. (Del 1 fanns i *Flottans Män* 1-2013).

Dags för första sjökommenderingen på ångkorvetten *Freja* liggande avtacklad i Karlskrona. Det blev till att bära ombord allt från Tyghuset med hjälp av Björkholmskans mustigaste uttryck. Hela besättningen på 320 man sattes i arbete med att påkläda det ståtliga fartyget dess skrud. Bland de sjuttio kadetter, som ingick i besättningen, fanns Prins Wilhelm.

Arbetet utfördes med liv och lust – alla var besjälade av att komma bort från kvalmet i Karlskrona. Befälstecknet hissades under högtidlig tystnad. Sedan proviant och krut tagits ombord, lättade *Freja* ankar med Cadiz i Spanien som närmaste mål. Efter salut för Kungsholms fort sattes segel.

Det blåste friskt – vid Bornholm var det full storm och många offrade till Neptun. Det gick undan mot Kielkanalen, där bramrår och bramstänger riggades ner för passage av broarna. Inga uppehåll gjordes och så snart lotsen lämnat vid Cuxhafen sattes kursen mot målet. Under resan var det mest varje dag ett par timmars segelexercis förutom andra övningar.

Besöket i Cadiz blev inte långvarigt, utan stäven vän-

des snart mot norr och Amsterdam. Nordliga vindar förlängde resan liksom en och annan dag med stiltje och tryckande hetta. Efter en sådan, med dåligt genomförd segelexercis i tropikheten höll chefen straffpredikan och sade "Jag tycker inte om er. Ni är lata". Han skulle komma ihåg yttrandet, medan vi själva lade det bakom oss.

På grund av vidriga vindar var vi ordentligt försenade, varför seglen beslogs och fyr stacks under pannorna. En morgon siktades Eddystones fyr och lite senare angjorde vi Plymouth för kolning och proviantering. Vi for vidare till Amsterdam, där vi låg en vecka. Det målades och putsades och putsades igen. Nu skulle holländarna få se ett fint fartyg och de sparade heller inte på berömmet.

Vi gick åter till sjöss med övningar dag och natt och så småningom ankrade vi på Hälsingborgs redd. Dagen efter vår ankomst kom det tyska skolskeppet "*Charlotte*", som hade Prins Adalbert ombord. Prinsarna besökte förstås varandra och Prins Wilhelms popularitet steg ytterligare några grader. En tävling i segelexercis mellan fartygen resulterade i svensk seger och då hade *Charlotte* bara hälften av tävlingsprogrammet klart. Båtsmanspi-

Prins Wilhelm på äldre dagar

Ångkorvetten *Freja*

pan ljud och besättningen samlades akter. Chefen gratulerade och sade ”Ja, pojkar, nu tycker jag om er igen. Det var duktigt gjort”. Båda fartygens besättningar fick extra, *Frejas* ransoner och *Charlottes* segelexercis.

Efter ytterligare två veckor med övningar i Öresund ställdes färden till Södermanlands skärgård. Den månad, som tillbringades där, står som ett av de trevligaste minnena från den tiden. Det var ett riktigt sjörövarliv, som fördes. På söndagarna var det ett upprepande av alla möjliga lekar och upptåg från segelfartygens glansperiod. Om vardagarna var kadetterna ute på sjömätningar och vi gjorde strandhugg överallt på öarna.

En gång kom vi i närheten av Tullgarn, där den kungliga familjen befann sig. Alla medlemmarna med Kung Oscar i spetsen ville förstås komma och hälsa på Prins Wilhelm. En lyckad uppvisning av besättningen uppskattades av Kung Oscar och det blev extra ransoner till alla man. Att kungen inte förlorat sinnet för detaljer visades. När t.ex. styrbords storbrass skulle halas, skulle även babords storkontrabrass halas. Men det året hade kontrabrassarna lagts i kryss under förmärsen, så att allt halande kunde försiggå på samma sida, en förenkling utan tvekan. Sittande på halvdäck upptäckte kungen detta och frågade sekonden om skälet. När denne redovisat förändringen, uttalade kungen sin belåtenhet.

Efter avtackning debarkerade de kungliga gästerna och dagen efter lämnade Freja dessa trakter och satte kurs mot Karlskrona. Efter inspektion av amiralen upplades så Freja i andra beredskap för att senare gå ut på långresa. Själva tog vi sjösäckarna på ryggen och ställde kosan mot Sjömanskasernen och mot ovissa öden.

Ångkorvetten Freja byggdes 1886 på Kockums och var vårt första större örlogsfartyg i stål. Hon hade en ångmaskin på 1 750 hkr och tre råriggade master. Besättning 250 man, men på långresa över 300 man. Hon blev logementsfartyg 1909 och uttrangerades 1936 och såldes för skrotning 1943. Skrotningen slutfördes först 1978 – old sailors never die, they only fade away.

Frejas officerare

Erbjudande om att köpa filmen ”Från Pansarskepp till Visbykorvetter”

Vid Pansarbåtsdagen den 9 november 2012, vilken refererades i FM nr 4/2012, visades en redigerad film med en sammanställning, som visar flottans fartyg från Pansarskepp till Visbykorvetter. Filmen avslutas med den sång som Evert Taube tillägnat FM vid föreningens bildande 1935, ”Örlogssång” eller som den också heter ”Sång i Danziger gatt”.

Underlag är hämtade från mer än 20 st filmer, som ägs av Armé- Marin- och Flygfilm.

Efter överenskommelse med AMF om visningsrättigheterna kan denna redigerade film nu erbjudas FM lokalföreningar och medlemmar. Köp en kopia – det blir en nostalgitripp!

Kostnaden för en DVD-skiva, fritt hem i brevlådan, är 200:-.

Skriv ett mail till Sten Munck af Rosenschöld (semu@comhem.se) och beställ! Anvisning om betalning medföljer skivan.

För de, som använder landpost, är adressen: Sten Munck af Rosenschöld; Ruddammsbacken 40, 114 21 Stockholm.

Sverige

K 31 Visby

HMS Visborgs sista resa

Skulle Du vilja köpa ett örlogsfartyg för en billig penning. Ja, det var , vad Stena Recycling gjorde och lade upp 73 000 kronor för det cirka 40 år gamla min-, stabs- och stödfartyget *Visborg*. Men Stena, som också sysslar med fartygstrafik, köpte fartyget för att skrota detta och denna skrotning skall vara ett föredöme för miljövänlig skrotning. I press- och i TV har visats skräckexempel på miljöfarlig skrotning, framför allt i vissa asiatiska länder. Vad skrotningen av *Visborg* kommer att kosta, liksom vad värdet av den försålda utrustningen och materialet blir, är en hemlighet.

Nu ligger fartyget vid Utrustningskajen vid Karlskronavarvet och plockas ned bit för bit, samtidigt som en omfattande asbestsanering pågår. Denna sanering utförs av speciellt utbildad personal och kräver stora säkerhetsinsatser.

Jag fick en pratstund under rundvandring på fartyget med Stenas regionchef Nils Jonasson, som har ett förflutet som officer vid KA 2 och sedermera flottan. Till sin hjälp har han bl.a. tidigare mångåriga chieffen Kjell Andersson, som hittar i varje skrymsle på fartyget.

Kjell var också innan pensionen anlitad för att hålla igång fartyget för eventuell köpare samt att göra viss avrustning. Kjell berättar, att drygt 130 pallar utrustning har överlämnats till *HMS Trossö*, som ersätter *Visborg* som stödfartyg för 4.sjöstridsflottiljen samt att man översänt cirka 30 pallar reservdelar till systerfartyget *Älvsborg*, som ju sedan 1995 seglar under chilensk flagga.

Det mesta av inredningen går till återbruk, ju mer desto bättre. Bl.a. vill Sjömanskyrkan i Göteborg köpa koster och soffor och Wärtsilävarvet i Finland är intresserat av en av huvudmaskinerna för en haverist.

Ett annat företag, som är intresserad av "fartygsprylar" är Tackel och Tåg vid Nya Djurgårdsvarvet i Stockholm. Företaget drivs av två flickor, Joesfine och Marie och är Sveriges enda båtskrot för båtar upp till cirka 10 ton. Nu tar de också hand om föremål från *Visborg* som t.ex. ventiler, armaturer, m.m. för försäljning. Så är Du intresserad av någonting från fartyget, så kan Du kanske hitta det i butiken på Nya Djurgårdsvarvet.

Det är en internationell skara, som genomför skrotningen. När jag besökte fartyget fanns ombord en svensk arbetsledare, sex polacker, en tysk och en kanadensare.

Efter en tid vid kajen kommer *Visborg* att dockas in i Oscarsdockan på varvet och någon gång i höst, så finns inte längre f.d. minfartyget *Visborg*.

Olle Melin

Visborg vid Utrustningspiren på Karlskronavarvet

Minfartyget Visborg

Byggdes vid Karlskronavarvet som nybygge nr 381 och sjösattes 1974. Hon levererades till flottan 1976 och förutom att vara minfartyg var hon stabsfartyg för Kustflottans stab, Flaggen, fram till 1998 med beteckningen M 03.

År 1998 ombyggdes hon till lednings- och underhållsfartyg (A 265) för 2.ytstridsflottiljen i Hårsfjärden. Hon utrangerades 2010 och var till salu. Dock visade ingen köpare sitt intresse för fartyget. Detta berodde säkert på, att kostnaderna för att sanera asbesten skulle bli alltför stora.

Visborg användes ofta som plattform för kungaparet vid besök i utländska hamnar. Hon var värdfartyg för kungabrilloppet 1976 och i Karlskrona minns vi henne som plattform för olika evenemang i samband med Sail Training Race 1980, då även staden passade på att fira 300 år

Data

Längd	82,4 meter
Bredd	14,7 meter
Djupgående	4,5 meter
Deplacement	2590 ton
Fart	16 knop
Maskineri	2 Nohab V 12 dieslar (2 x 2100 hk)
Bestyckning	3 st 40 mm lvakan m/48
Helikopterplattform	
Besättning	Cirka 70

Ett av fartygets 2 700 kilo tunga ankare

En av fartygets hjälpmotorer

Maskintelegraf i maskinrummet

En av huvudmaskinerna

KaMeVa-systemet längst bort i bild

Konstnär har varit framme i mässen

Kjell Andersson i sin gamla hytt

— En bildvandring ombord —

Del av skeppsköket

Tvätttrum

Akterdäck

Inte mycket återstår av bryggan

Fördäck

Här tvättade man kläder

En av de verkliga veteranerna på Visborg var vaktbefälet Thure Stranne. Hans visitkort fanns kvar på hyttvärden

Foto: Olle Melin

Siste köksmästaren Anna Olssons kort

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

Föreningen avhöll sitt årsmöte fredagen den 15 februari. Ordföranden Bertil Greave kunde då hälsa 25 medlemmar hjärtligt välkomna. De kamrater, som avlidit 2012, hylades med en tyst minut, varefter Jan Brändström, som är vår kaplan, höll en fin och stämningsfull parentation.

Mötesförhandlingarna leddes av vår hedersmedlem Harald Häggström, som vant och snabbt lotsade oss igenom dagordningen. Verksamhetsberättelsen innehöll bl.a. de sedvanliga ärtmiddagarna, fikaträffar på vårt Kulturmagasin, båtresa till Tallin vid årets Riksårsmöte, sommarutflykt med M/S Medvind runt Alnön, ett fantastiskt regionmöte i Östersund med ångbåstur på Storsjön m.m. Styrelsen består nu av följande personer: Bertil Greave, ordförande, Mats Andersson, kassör, Marlene Lindberg, Rolf Henriksson och Gert Malmqvist. Suppleanter är Bo Sahlén, Hans T. Nilsson. Efter mötet utspisades, det vi alla längtat efter de kära ärtorna med tillhörande varm punsch. Stämningen steg upp mot taket, när vi sjöng igenom kvällens vishäfte, som klubbmästaren Rolf Henriksson stod för.

Så var det dags för utmärkelser. Föreningens s.k. veterantecken – för 15 års medlemskap – tilldelades Jens Nauchman Andersson, Bertil Greave och Bernt Öberg (ej närvarande) vilka hedrades med varma applåder. Föreningens vice ordförande, Cave Johansson, lämnade styrelsen och avtackades för sina värdefulla insatser för föreningen. Till kaffet och kakan presenterade Mats Andersson ett förtäringligt bildspel över det pågående E4-brobygget i Sundsvalls hamn. Stort tack till Mats för att vi fick se dessa imponerande storlekar av allbyggmaterial, som hanteras i vår närmiljö. Övriga kvällen förflöt enligt känt mönster, d.v.s. prat om minnen, minnen och åter gamla minnen från våra olika horisonter. Föreningens skicklige lottförsäljerska, Marlene Lindberg, skötte sig alldeles utmärkt som alltid och vi alla kunde se många glada vinnare lämna prisbordet.

Arbetsutskottet för regiondagen, Mats Andersson och Bo Sahlén, ligger i startgroparna för planering av densamma och dess program. Gratisfika på vårt Kulturmagasin den 20 mars blev återigen en lyckad tillställning.

22 medlemmar bänkade sig och fick lyssna till intendenten Petter Österlunds information om vår blivande "vägg", som skall utsmyskas med fartygsmodeller m.m. Projektet "Sundsvall - sjöstaden" är igång och de närvarande ombads att titta hemma, om man har några foton eller andra bilder, som går att låna ut för att göra projektet så bra som möjligt. Flera medlemmar berättade historier från sin uppväxttid med särskild anknytning till havrt. Därefter blev det en fin kväll i förbrödringens tecken med god mat och dryck i deras fantastiska klubblokaler.

Den 9 april var det dags för vår egen ärtmiddag. Till denna hade vi lyckats bjuda in kyrkoherden i Sköns församling, Jan From. Ämnet var hans tid i Flottans Musikkår i Karlskrona. Det hela började med, att han kallade oss till bords med den gamla trumpetsignalen "Tropp" och därefter satt det fint med smör, ost och sill och därtill några visor. Efter sillen framförde From Amerikanska arméns tapto, vilket de flesta kände igen från filmen "Härför till evigheten" med Frank Sinatra, Burt Lancaster m.fl. Efter detta presenterade From en karta på gamla tiders trumpetsignaler, som alla betydde något speciellt. Så intogs ärtor och punsch, varefter föredragshållaren avslutade med att framföra den vackra och stämningsfulla melodin "Så skimrande var aldrig havet". Nog märktes det på det sätt han hanterade trumpeteten, att han fått en gedigen utbildning i Flottans musikkår. Han belönades med en FM-keps och rungande applåder för sitt framförande. Kvällen i övrigt innehöll som vanligt, småprat om diverse samt sjömanshistorier av olika kulör. Ett fint lotteri avslutade kvällen, där lottförsäljaren, Benno Ruda, själv tog hem högsta vinsten. Så kan det också gå.

Isen i hamnen är borta och dagarna blir ljusare. Vi saknar bara värmen. Nästa gång seglar vi på M/S Medvind vid regionmötet i augusti. Välkomna!

Alla FM-kamrater landet runt tillönskas en skön sommar.

Gert Malmqvist

Region Mitt

Gotland

Våren och försommarens aktiviteter för FM Gotland har genomförts enligt programmet. Efter att den första kamratträffen med ärtor på menyn hade avverkats den 27 januari, hade vi årsmöte den 25 februari. Sedvanliga årsmötespunkter avhandlades under ordförandeskap av Sören Strand. Styrelsen för FM Gotland har för 2013 följande sammansättning:

Ordförande Olof Berglund, sekreterare Lars Ellebring, kassör Christer Heilborn, stugfogde Klas Berg, klubbmästare Lennart Söderberg, ledamöter Sören Strand, Lennart Danielsson, Robert Värild och Thomas Worms

Damklubben "Sextanten" hade samtidigt sitt årsmöte och efteråt samlades både damer och herrar för ett gemensamt samkväm.

Vid kamratträffen den 27 april överlämnades som deposition av föreningen Albatross, en modell av det tyska minfartyget *Albatross*, som förläste under rysk beskjutning utanför östra Gotland år 1915. Modellen kommer att få en framträdande plats i Marinstugan.

På initiativ från FM Gotlands programkommitté samt Gotlands Sjövärnsskär var marininspektör Jan Thörnqvist med adjutant Anders Lütz inbjudna den 16 april för en föreläsning om Marinens utveckling, framtid och närvaro på Gotland. Övriga kamratföreningar på Gotland var även inbjudna att närvara. Marininspektören inledde med en översikt av närområdet runt Gotland, hotbild och militära aktiviteter. Han pekade också på, hur viktiga sjövägar runt Sverige är. Genom Östersjön passerar cirka 15 % av världens sjötrafik och via Göteborg kommer större delen av våra handelsvaror. Vad en avstängning skulle innebära, är då lätt att förstå. Sverige stannar efter ett par dygn. Utöver marinens egna militära övningar, förekommer övningar med andra länder och i höst kommer en stor militär övning, kallad Norden Coast, att hållas i farvatten utanför Gotland, men också på land. Vidare deltar flottan i insatser utanför Somalia för att förebygga kapningar av handelsfartyg och i juni kommer Marinens amfibieförband att avlösa i Afghanistan. På hemmaplan utförs också olika civila insatser tillsammans med bl.a. kustbevakningen, sjöräddningen, tull och polisen. En annan uppgift är minröjning. Inte mindre än cirka 50 000 minor finns kvar utanför Sveriges kuster sedan andra världskri-

FM Gotland styrelse 2013

get. Den efterföljande frågestunden och slutapplåderna visade åhörarnas uppskattning av föreläsningen.

Vi har nu ett sommaruppehåll i vårt program och nästa kamratträff är den 28 september med ett kräftkalas, gemensamt med damklubben. Under sommaren händer det dock en del marina aktiviteter, bl.a. ser vi fram emot marina fartygsbesök med bl.a.

ubåtsbärningsfartyget Belos under Almedalsveckan, vecka 27.

FM Gotland tillönskar alla kamrater en riktigt god sommar med väder och vind efter vars och ens önskan.

Olof Berglund
Ordförande

Norrköping

Den 16 mars 2013 hade Flottans Män i Norrköping sitt årsmöte. Totalt 65 personer, där många medlemmar hade sina respektive med, hade ställt upp. Damerna fick mingla med ett glas "bubbel" i biblioteket, medan årsmötet pågick i "Kajutan".

Som ordförande till mötet valdes Ove Hagström. Mötet inleddes med en värdig parentation över årets 8 avlidna kamrater, följt av en tyst minut. Flaggvakt var närvarande under hela ceremonin.

Styrelsen beviljades full ansvarsfrihet för det gångna året. Fem hederstecken och tre plaketter delades ut till förtjänta medlemmar av ordföranden. Två avgående medlemmar ur styrelsen hedrades med varsin blomsterhyllning.

Ove Hagström, som varit föreningens ordförande sedan 2002 och nu avgår, överlämnade sedan ordförandeklubban till vår nyvalde ordförande Robert Hillgren. Denne gav en kort presentation av sig själv och avslutade sedan årsmötet.

Som tack som för sin tid som ordförande erhöll Ove en fin modell av en skeppskanon typ 1700-tal, vilken överlämnades av avgående sekreteraren Birger Holgersson. Även Damklubben "Skeppsdockornas" ordförande Anne-Marie Appelqvist överlämnade en gåva till Ove vid middagen.

Årsmötesförhandlingar

En tvårättersmiddag avåts sedan i god stämning (catering och inhyrd serveringspersonal). Sedvanliga snapsvisor sjöngs med bravur. Kaffe och kaka samt något mer serverades efter egen önskan.

Kvällens underhållning i "Kajutan" började med lottdragning på inträdesbiljetterna. Vår medlem Sven-Erik Mars bjöd se-

dan på en varierad underhållning av musik och bild med flera allsångsinslag, vilket var mycket uppskattat av de närvarande.

En trevlig och minnesvärd afton var till ända.

Robert Hillgren

Stockholm

Årsmötet 2013

Den 21 mars ägde årets årsmöte rum på Blasieholmens restaurang i Drottning Victorias Örlogshems närhet.

Årsmötet inleddes med en stämmingsfull minnesstund för de 18 medlemmar, som avlidit under 2012 under medverkan av vår föreningskaplan Jenny Ahlén.

Vid årsmötet avtackades Lars Biärsjö, som efter 25 år i styrelsen och 15 år som informationsansvarig tar ett kliv bakåt och avgår. Lars förtjänar ett stort och innerligt tack för det arbete, han lagt ner under de många år, han svarat för uppgiften. Under hans vakt har 60 krönikor skrivna av honom publicerats i tidningen. Som ett tecken på förbundets uppskattning av hans arbete tilldelades han vid årsmötet Hedersankare nr 88 av förbundsordföranden Johan Forslund. Ytterligare några av våra eldsjälar tog ett kliv bakåt och lämnade styrelsen efter väl förrättat verk.

Den nya styrelsen har fått minskad numerär och består i huvudsak av samma personer som under 2012 minus de avgångna, även om det i flera fall innebär nya och förändrade uppgifter för flera i styrelsen.

Vårt medlemsantal fortsätter tyvärr att sjunka, även om vi haft en positiv utveckling avseende nya medlemmar under 2012. Vid årsskiftet var vi cirka 680.

En kontroll i verksamhetsberättelsen visar, att vi trots minskande medlemstal har en god ekonomi.

Årsmötet avslutades traditionellt med en gemensam måltid. För underhållningen svarade mötesdeltagarna samordnade och ledda av Bo Johansson. Som förlaga för sången utnyttjades Nynäsföreningens nyligen utgivna sånghäfte. Totalt 52 medlemmar deltog.

Stora Tratten

Utnyttjandet av Förbundets sommarö Stora Tratten har varit mycket bra och har nästan nått gränsen till, vad som är möjligt. Bokningsläget inför sommaren 2013 är bra och det är nu i maj endast ett mindre antal luckor i bokningskalendern under högsäsong.

Aktiviteter 2013

I januari distribuerades ett informationspaket till samtliga medlemmar i vårt medlemsregister. I det paketet fanns ett preliminärt program för föreningens verksamhet under året. Några av aktiviteterna är och har en sådan traditionell bindning till föreningen, att de genomföres till självkostnadspris och med angivet datum för sista anmälan. I höst har vi funderingar på att genomföra en resa till Strängnäs och där besöka det nyöppnade stridsfordonsmuseet Arsenalen och där-

efter åka till Enköping och besöka Teleseum. Kostnaden inkluderar resa, inträden, lunch och fika. Men för att över huvudtaget starta en detaljplanering har vi krävt, att de, som är intresserade, skall anmäla sig till kansliet. Tanken är ju att genomföra aktiviteten i höst! Så ännu är det inte för sent. Om det inte händer något före sommaren, kommer ingen resa att planeras och då inte heller genomföras. Det finns ytterligare aktiviteter, som kräver föranmälan. Titta i utskickat program! Även i Föreningsnytt Nr 1 kommer årets aktivitetsprogram att representeras! Kontakta kansliet, om ni har något att fråga om. Våra aktiviteter är öppna för samtliga föreningar i Region Mitt och intresserade hänvisar vi till vår hemsida, www.flottansman.se/stockholm eller till vårt kansli!

Föredrag om svenska ubåtar

Den 9 april samlades ett 15 tal personer i Drottning Victorias Örlogshems konferenslokaler för att lyssna på Hans Carlsson från FMV:AK Sjö nybyggnadskontor i Malmö (Medlem i Malmöföreningen), som berättade om det svenska ubåtsvapnets utveckling från andra världskriget fram till våra dagar och även lite om pågående nybyggnadsprojekt (A26) m.m.

Hans Carlsson började sin marina bana som befälslev 1961, blev underofficer 1968 (telemästare) och så småningom hamnade han på Kungl Marinförvaltningen (KMF), som FMV hette en gång i tiden. Där blev han kvar, till han gick i pension för några år sedan. Han har trots det fortsatt att arbeta för olika projekt med inriktning på utveckling/anpassning av ubåtssystem till nya och förändrade förhållanden.

Hans genomgång började med bärgningen av den tyska ubåt, som sänktes av sin egen besättning utanför Vinga i krigets slutskede. De tekniska innovationer, som man hittade där, kom att prägla utvecklingen av svenska ubåtar under många år. Ett mycket intressant avsnitt handlade om de utvecklingsprojekt, som de facto fanns avseende framtagning av en svensk atomubåt, som skulle forsa fram i Östersjön med 28 knop och jaga ifatt fientliga konvojer. Så blev det nu inte, utan så småningom ledde arbetet fram till *Sjöormentypen* och dess efterföljare *Näckan*, *Västergötland*, *Gotland* och det senaste objektet A26, *Svärdfisken*.

Även utvecklingen av tillsatsmaskineri berördes och inkluderande utvecklingen av bränslecellsteknik m.m. Hans avslutade sitt föredrag med att berätta om *Hallands* (ubåten inte jagaren) expedition i Medelhavet under 00-talet som skapade grund och bakgrund för Ubåten *Gotlands* utlåning till US Navy under några år. Föredraget avslutades med en frågestund, där bland annat den olyckliga förlisningen av den ryska atomubåten *Kursk* i Nordatlanten och dess orsaker och verkan.

Stockholmsföreningen vill framföra ett

varmt tack till Hans för han trevliga och intressanta föredrag!

Besök från Varbergsföreningen!

Den 17 april fick vi besök av en grupp från vår Varbergsförening, som anmält intresse av att genomföra ett studiebesök på Musköbasen. Efter incheckning på Drottning Victoria genomfördes en enkel supé med deltagande av delar ur Stockholmsföreningens styrelse. Det blev en trevlig stund med både gamla och nya kontakter. Besöket på Muskö blev mycket lyckat, även om mycket av den gamla verksamheten upphört eller flyttats, så genomfördes en ordentlig rundvandring ledd av Kockums platschef, Anders Löfdal.

Nytt informationsblad

Under april har planerna mognat och styrelsen har beslutat att på försök ge ut ett informationsblad till våra medlemmar med arbetsnamnet "Medlemsinfo". Bakgrunden är, att vi har stora problem med kommunikationen med våra medlemmar. Ungefär hälften eller cirka 340 stycken verkar sakna tillgång till dator och eller elektroniskt mail, vilket gör det svårt att få ut kontinuerlig information till medlemmarna. Beslutet är att distribuera en version till de, som har anmält och förhoppningsvis kan ta emot epost. och en version per post till övriga medlemmar. Enligt planerna kommer tidpunkt för utgivning av Föreningsnytt inplaneras så, att det ligger i perioderna mellan utgivningen av förbundstidningen. Vi kommer att prova olika distributionsmetoder med post för att identifiera det billigaste alternativet. Styrelsen har budgeterat för två nummer under 2013.

Ny informatör/informationsansvarig

Vid det konstituerande styrelsemöte, som följde på årsmötet den 21 mars, fick jag uppgiften att svara för styrelsen information internt och externt. Vem är då jag?

Jag heter Hans Gustafsson och är sedan hösten 2011 städsdad som biträdande kanslichef på Stockholmsföreningens kansli. Jag invaldes i styrelsen som suppleant vid årsmötet 2012 och som ordinarie ledamot vid årsmötet 2013. Jag är 70 år fyllda, bor i Vendelsö, Haninge söder om Stockholm och har varit verksam inom marinnära verksamhet från 1962 till min pensionering hösten 2010. Jag började som befälslev 1962 i april, blev underofficer (elmaskinist) 1969. Jag har tjänstgjort som lärare (instruktör) på BÖS Maskinskola varvat med sjö tjänst fram till 1979, då jag hamnade på Tekniska förvaltningens Maskin- och Elektrosektion som kontrollant. 1983 hamnade jag på Telesektionens allmänna avdelning vid samma förvaltning. 1987 fick jag jobb på Marinens Underhållsavdelning vid FMV i Stockholm som civilanställd. Jag gjorde min sista militära tjänstgöring vid KFÖ 1988 på Muskö. På FMV har jag fram till pensionering

sysslat med olika underhållsfrågor. Parallellt med ordinarie tjänst har jag varit fackligt aktiv på lokal nivå inom olika fackliga organisationer.

Hasse Gustafsson

Södertälje

Den 9 mars hade vi årsmöte med sedvanliga arrangemang. Den enda speciella händelsen, som bröt mönstret, var avtackningen av vår sekreterare Jörgen Sandås, som under några år förtjänstfullt uppehållit tjänsten. Inger Hellström tar nu över sekreterarrollen. Övriga nya i styrelsen är Reine Andersson som ordinarie ledamot och Börje Mattsson som suppleant.

I april började vi långsamt vakna till liv efter vinter dvalan. Den 20 april öppnades Notholmen officiellt. Löv togs bort, bord och bänkar ställdes fram samt fixades alla andra småsaker utomhus för att ön att fungera bra under sommarperioden. Dessutom fick stugorna en noggrann genomgång av våra deltagande damer, så nu är vår ö klar att ta emot alla förväntansfulla gäster för alla sommaraktiviteter.

Vi hälsar alla Flottans Män (från när och fjärran) välkomna till Notholmen under sommaren 2013.

(N 59.03. 257; E17.40.968).

Lennart Persson

Jörgen Sandås avtackas

Region Syd

Karlshamn

Under den långa kylslagna senvintern har vi haft besök av ett antal underhållande föredragshållare, bland dem Mikael Svensson, som hade mycket intressant att berätta om både korgflätning och dragspel. En ovanlig kombination av intresse, som han lyckades fläta ihop historiskt och i nutid. Korgmakeri är väl sällsynt idag, men det behärskade

Mikael och förevisade några medhavda alster, medan han berättade om korgmakeri. Han visade olika saker, som man förr i tiden kunde använda en korg till. Korgmakaren var ett välkommet besök i stugan eller på marknaden i gångna tider, medan vi idag köper plasthinkar i affären. En plast hink är tätare, men håller i regel inte så länge som en välgjord korg. Mikael hade även tagit med sig ett antal dragspel, som han kunde på sina fem fingrar, både dess ursprung och förmåga att hantera dem. Han hade själv satt dem i spelbart skick, vilket var ett tålamodskrävande arbete med lyckat resultat. Vi fick önska några låtar, som han spelade på allt från enkelradiga durspel till tjusiga italienska dragspel. Detta uppskattades av publiken.

Vi har vid andra träffar fått lyssna på föredrag om Wilhelm Moberg, en av våra största autodidakta författare genom tiderna.

I vårt samarbete med Klubb Maritim har vi fått möjlighet att lyssna på ett intressant föredrag om blekingsekor.

Städdagen vid stugan bjöd på arbete men även trevlig samvaro tack vare betydligt fler deltagare än vid höststädningen, vilket naturligtvis var mycket glädjande.

Bo Ringdahl

Mikael Svensson

Karlskrona

Styrelsens arbete har utöver ordinarie verksamhet präglats av inledande förberedelser inför firandet av föreningens 75-årsjubileum 2013.

Januaris annonserade mötesprogram om "Polis i internationell tjänst" fick tyvärr utgå på grund av ett datorhaveri hos föredragshållaren. Kvällen blev ändå lyckad tack vare att några medlemmar kåserade över upplevda händelser i sjöfartens tjänst. Därefter följde årets första ärtmiddag, vilken var efterlängtat av många.

Karlskrona kommuns stadsplanering föredrogs i ett intressant och medryckande föredrag av stadsarkitekten Hans Juhlin och projektledaren Jan-Anders Glanz, tillika medlem i vår förening, under februarimötet på Fylgia. Föredraget lockade många delta-

gare, som var mycket engagerade. Särskilt nybyggnationen av Strandgårdsområdet och planerad ombyggnad av järnvägsområdet vid Bergåsa fängade åhörarnas uppmärksamhet och föranledde många frågor. Föredragshållarna avtackades med varma applåder och ordföranden överlämnade en bokgåva till gästerna.

Årsmötet hölls på sedvanligt manér under mars månad i Fylgia och inleddes med en stilfull och värdig parentation över de medlemmar som 2012 lämnat kamratkretsen. Denna följdes av stadgeenlig dagordning, där styrelsen beviljades ansvarfrihet för gångna verksamhetsåret.

Efter val av styrelse och efterföljande konstituering består styrelsen av följande ledamöter: Ordförande Göran Löfgren, vice ordförande Göran Kullving, kassör Hans Pettersson, sekreterare Arne Askeröth, vice sekreterare Bo-Inge Andersson intendent Lennart Håkansson. Suppleanter: Per Nejdeft samt Stellan Andersson, som invaldes istället för Lars Gelderman, som av sagt sig uppdraget. Klubbmästare är Kristoffer Karlsson.

Vid årsmötet tilldelades medlemmen Ingvar Stenmark föreningens hederstecken för engagerat och förtjänstfullt arbete inom föreningen. Efter årsmötet följde en trevlig samvaro, som innehöll en utsökt trerättersmeny och god service av klubbmästaren och hans medhjälpare. Även barmästaren är värd en eloge för sin insats att höja stämningen under kvällens samvaro.

Föreningen har deltagit i region syds samverkansmöte, som ägde rum i Fylgia 23-24 mars under värdskap av föreningen i Växjö, som på ett föredömligt sätt utförde sina åtagande. Vid detta behandlades de ofta återkommande punkterna ekonomi, rekrytering och riksförbundets verksamhet. Många värdefulla synpunkter lämnades av deltagarna. Växjöföreningens ordförande framförde sitt och föreningens tack till oss för assistans med logistiken.

Årets inledande studiebesök genomfördes i april under rubriken "Gamla örlogsvarvet". Detta inleddes med ett besök i Polhemsdockans pumphus, där föredragshållaren Tom Olsson visade bilder och berättade om dockans tillkomst och dess utnyttjande från tillkomsten på 1700-talet fram till idag. Här visades en mycket illustrativ animation över, hur dockan tömdes i begynnelsen. Vår medlem Ingvar Stenmark startade och demonstrerade därefter den äldre pumpmaskinen från 1800-talet, som renoverats och som fungerar fullt ut än idag. Därefter följde ett besök vid Repslagarbanan, där Britt-Marie Samuelsson gav en intressant introduktion om denna verksamhet och där vi sedan fick praktisera en del i denna konst.

Besöket avslutades med en guidad rundtur i gamla Mastkranen under ledning av Ingvar Stenmark. Ordföranden framförde vårt tack till arrangörerna.

Ovanstående enkla rader avslutas med en önskan om god tillslutning till årets kommande aktiviteter och en förhoppning om en trevlig sommar till samtliga i Flottans Män!

Hans Pettersson

Här slås det rep

Malmö

Årsmöte den 18 februari

Årets första möte 2013 var vårt årsmöte. Mötet inleddes med parentation över avlidna kamrater, varefter följde utdelning av utmärkelser. Stefan Leo, Sven Held och Hans Hellström erhöll veterantecknet. Vi är också många, som tycker, att vår Klubbmästare Göran Hagman och hans sambo Britt gör ett helt enastående arbete med vår förplägnad. Vi tog därför tillfället i akt och överlämnade en ostlåda som ett litet bevis på vår tack-samhet. Curt Borgenstam valdes till mötesordförande och klubban svingades med bravur. Vi kom överens om att göra en liten höjning på avgifterna och att se över verksamheten för att trimma skutan lite mer. Samtidigt kunde vi glädjas åt, att vi nu är representerade både på regional- och riksnivå samt att andra föreningar vill samverka med oss.

Flottans Män i Trelleborg firar 10-årsjubileum 2013-02-23

Vår ordförande med hustru var inbjudna till jubileet i Trelleborg. De uppskattade att få närvara vid en tillställning, där alla är så entusiastiska och snabba till en sång! Vid detta tillfälle överlämnades en barometer i form av en ratt, som vi hoppas, att de kan finna plats för i sin lokal.

Månadsmöte den 18 mars

Det blev en decimerad styrka på mötet p.g.a. bortfall av olika orsaker. Stefan Leo informerade om, att hans Älvsnabbens resa 1977-78 skulle ha 35-årsjubileum just i Malmö den 20 april. Stefan hade på sig den skärmössa, som han fått av fartygschefen på denna resa, Bertil Dagfeldt, som tack för sitt omfattande arbete med Älvsnabbens hemsida. Intresserade kan gå in på Älvsnabbens hemsida. Stefan Leo var en stor eldsjäl och organisatör till detta jubileum.

Därefter tog Hans Carlsson över befälet med sitt föredrag "Ur arkivens djup"; "Va-

Vår kassör Dick Heimsten tackar Ture Anderberg för hans spännande föredrag:

pen-Medel och Motmedel". Under två timmar fick vi en grundlig genomkörare, utan dess like, om det som svenska flottan i huvudsak skall syssla med, nämligen att förgöra fientliga enheter och själv försvara sig mot deras attacker. Detta var i alla fall huvuduppgiften på 1950-, 60- och 70-talet både över och under vattenytan. Numera används våra få kvarvarande flottenheter även till andra uppgifter. Vi fick lära oss om torpedens historia och olika utföranden samt arbetssättet fram till i dag. Hans berättade om artilleriets utveckling och hur man siktar rätt med hjälp av radar och optiska sikten, om olika robottyper och mycket mera. Stort tack för en mycket intressant och lärorik kväll Hans och tack för att du delar med dig av din enorma kunskapsbank.

Månadsmöte den 17 april

Efter maten tog kvällens föredragshållare Ture Anderberg till orde under rubriken "Anställd av arabisk arbetsgivare i Mellanöstern". Thure berättade om, hur han hade fått en förfrågan om att jobba som försäkringskonsult i cirka 2 år. Det handlade om att försäkra enormt stora projekt. Efter att Ture hade undersökt situationen och skapat ett viktigt kontaktnät, så tackade han ja. Det var mycket spännande att höra vilka stora projekt det rörde sig om och den miljö som Ture befann sig i. Det var en helt ny värld för oss. Ett exempel på projekt var försäkring på delar av kärnkraftverk. Ture stannade kvar i Mellanöstern i 13 år i stället för två år och det vittnar om stor kunskap, erfarenhet och en bra arbetsgivare. Vi tackar för ett mycket intressant och spännande föredrag.

Köpenhamns Marineförening firar 100-årsjubileum 26 april

Vi var inbjudna att delta i detta 100-årsjubileum, där Ed Sundevåg och Thomas Kristoffersson representerade FM i Malmö. Det var en fantastisk fest, som startade med att man sköt tre skott med salutkanoner. Mycket god mat serverades och härlig musik framfördes, allt ifrån marsch till boogie-woogie. Man rycktes verkligen med av musiken. Vi blev mycket väl omhändertagna av våra danska vänner. Festen hölls på Sövärens Officerskola. Vi var 340 deltagare och 44 avdelningar av 78 var representerade. Hjärtligt tack för en mycket trevlig afton!

Thomas Kristoffersson

Trelleborg

F.M i Trelleborg hade sitt årsmöte den 14 februari och 45 medlemmar var närvarande, då parentation över de under året avlidna kamrater hölls. Jonny Svenning blev vald till ny ledamot och Lanny Göransson blev vald som styrelsesuppleant. Lanny blev också vald till vice Webbmaster. Efter förhandlingarna utdelade ordföranden Ankar-medalj i silver till vice ordförande Maths Witt samt hederstecken till Ulf Nilsson, Jonny Svenning, Sonny Spurr och Kurt Persson. I trevlig samvaro smakade klubbmästarens hemmalagade ärtsoppa med pannkakor mycket gott

Lördagen den 23 februari firade F.M sydligaste förening sitt 10-års jubileum i Odd Fellows vackert dukade festsal. Ett 60-tal gäster samt representanter från Karlshamn och Malmös lokalföreningar deltog i festligheterna. Efter minglingen med bubbelglasen hölls ett historiskt välkomst-tal av ordföranden Göte Lindberg. Vår festkommitté hade komponerat en superb meny, bestående av skaldjurscocktail, helstekt Oxfile Garni samt Annes hemlagade toberoneglass med varm hallonsås. Detta fick smaklökarna att vibrera och med diverse goda drycker därtill, nåddes de kulinariska höjderna. Toastmastern Dan Lindberg tillsammans med sångledaren Ronny Trulsson lotsade fram oss i de olika inslagen och sångerna under kvällen. Kvällens tal inleddes av Rolf Pärnhem från Karlshamn, som överlämnade Karlshamns vapensköld. Jörgen Persson från Malmö höll också tal och överlämnade en stillfull barometer. Vår medlem Sonny Spurr höll tacktal för maten och framförde ett stort tack till köksmästarinnan Anne Christoffersen med sin personal samt vår egen festkommitté

Föreningen fick minnesteleggram från FM i Karlskrona, Växjö och Kristianstad. Ankarmedaljer i Silver delades ut av ordföranden till Kenneth Gunnarsson, Lars Nilsson, Bo Pettersson och Leif Nilsson för mångårigt förtjänstfullt arbete i vår förening. Som avslutning på kvällen avtackades de glada musikanterna Anna och Filip Olin, som genomförde sina nummer till allas belåtenhet. En stor eloge till festkommittén, som såg till, att denna afton blev lyckad och minnesrik.

Vid mars månadsträff var ett fyrtiotal medlemmar samlade för den årliga berättarkvällen, då sanna och osanna historier berättas. Stadens egen son", Jan Walldén skulle varit kvällens underhållare, men hade tyvärr insjuknat. Klubbmästaren bjöd på köttfärslimpa med goda tillbehör och när maten avnjutits, kom våra pratglada gossar igång med berättelser sanna och osanna, så det blev en medlemskväll, där ett "Blått moln" lade sig i vår lokal för att dölja sanningshalten i berättelserna. Vinnarna i lot-

teriet såg nöjda och glada ut, innan åter-tåget till hemmets vrå kunde påbörjas i den isiga marsvinden, som Kung Bore envist blåste ut.

Torsdagen den 11 april samlades 40 man från det glada gänget i FM för att lyssna till vice ordförande Maths Witt redogörelse om halvtidsmoderniseringen av ubåtar typ Gotland. Då "Witten" i sitt dagliga arbete på Kockums är djupt involverad i detta projekt, blev berättelsen framförd på ett vitt och brett sätt. Frågorna från medlemmarna var många och förhoppningsvis gavs det tillräckligt uttömmande svar. På mötet upptogs också en ny medlem, Nicklas Lundqvist Efter föredraget, smörjdes kråset med skånsk kalops med tillbehör

Tranorna har landat i Skåne och våren har kommit smygande, vilket innebär, att det är dags att pumpa cykeldäcken och smörja kedjan för att fortsättningsvis ta sig till och från våra framtida mötesträffar.

Ubåtsklubbarna, Sjöormen, Nordkaparen samt ubåtskamrater från Norge var på besök i Malmö och gästspelade ubåtsklubben U 3 i Malmö Vår förening bjöd in gästerna till att aväta en lækker måltid i husmanskostens ädla konst. Det bjöds på "Sillamad, Rabbemos med fläskkorv, Jungmansglädje, Slabang" och de 40 gästerna slevade i sig, vad som bjöds. Historier från ubåstider berättades och sånger sjöngs. Undertecknad bestod med dragspelsmusik till allas belåtenhet (tror jag!) Många minnesbilder poppade upp från forna tiders ubåstjänst, när man återsåg flera gamla ubåtsmän i god vigör.

En mycket trevlig kväll i ubåtsandans tecken var till ända och gästerna embarkerade sin hyrda buss för återfärd till ruta ett igen. Tack för besöket önskar Kjell, Leif och Göte

Göte Lindberg

Ordförande FM Trelleborg, Göte Lindberg, flankerad av ordförande i FM Malmö, Jörgen Persson, till vänster och ordföranden i FM Karlshamn, Rolf Pärnhem, till höger

Växjö

Mysigt i Marinstugan

Trots den långa vintern har vi haft det mysigt och trevligt i Marinstugan hela våren. Tisdagsträffen den 2 april innehöll ett föredrag av Gert Brushammar som till vardags arbetar med projekt åt bl.a. Marinstaben och Flygvapnet. Det blev ett föredrag om "ljud i vatten" och vilka hemligheter, det kan bära på. Gert har själv varit med och utvecklat den utrustning, som idag används vid pejling och avlyssning i vatten.

Besök i Karlskrona

Den 18 april var vi inbjudna av Karlskrona-föreningen att tillsammans med deras medlemmar göra ett studiebesök i Örlogshamnen. Polhemsdockan var första anhalten och vi fick se ett bildspel, om hur dockan tömdes på vatten. Allt sköttes med handkraft, innan ångmaskinens tillkomst. Vi gick vidare till Repslagarebanan, där vi fick prova på repslagning. Det slagna repet fick Växjö i gåva. Avslutningen besåg vi den gamla Mastkranen, där trötta och sega ben blev ännu segare av de 127 trappstegen upp till toppen av kranen. Tack Karlskrona för en trevlig dag tillsammans.

Redan dagen efter var det dags för vårkulinärisk afton i Marinstugan med 27 deltagare. På menyn stod: gubbröra på grovt bröd, lammstek och potatisgratäng med tillbehör samt chokladmousse med frukt och grädde och till avslutning kaffe och kaka. Vi hade också ett lotteri med godsaker som pris. Överskottet från vår extra festliga afton skänktes till Riksförbundet till stöd för tidningen Flottans Män. Vi fick också en ny medlem!

Två nya medlemmar besökte oss också på tisdagsträffen den 7 maj då vi var 17 deltagare.

Greger Johansson

Vår-kul-1

Region Väst

Halmstad

På vår position har våren närmast sig med två hastigheter, "dead slow" och "full stop". Har vi tolkat SMHI-rapporterna rätt, så har vi varit i gott sällskap. Detta är en klen tröst, men nu stundar, förhoppningsvis, andra tider. Trots nämnda omständigheter så har verksamheten i föreningen varit igång.

Kamrataftnar har genomförts i sedvanlig ordning. I februari månad var vår gäst, Ida Johansson, som skulle berätta om, och visa bilder från, sin tid som Trainee under två "Tall Ships Races". Trots, som vi trodde, gedigna förberedelser, fungerade inte bildvisningsprogrammet. Denna fadäs störde inte Ida något nämnvärt, utan vi fick höra en medryckande beskrivning av seglingens glädjeämnen och vedermödor. Vackra segelfartygsbilder fick vi alltså inte se, men Ida har lovat återkomma framöver.

Deltagarna vid mars månads kamratafton fick, förutom ärtsoppa med diverse tillbehör, ta del av en berättelse om ett sjömansliv från förr. Lokalhistorikern, Söderkännaren m.m., Bertil Karlsjö, berättade om sin fars sjötid i början av förra seklet. Bertils far hade på ålderns höst nedtecknat sina upplevelser från många hårda år till sjöss. Vi fick höra om en resa, då det tog runt 50 dygn och ta sig över Nordsjön. Förutom segelfartyg fick vi "mönstra på" atlantångaren SS Imperator och flera andra fartyg. Efter avlagda examina på navigationsskolan i Strömstad anställdes Bertils far, Karl Erik Karlsson, vid lotsplatsen i Halmstad. Karlsson blev snart Karlsjö. De, som hade vanliga sonnamn, uppmannades av Lotsverket att byta ut dessa till mer "anständiga" namn.

Vårens sista kamratafton var välbesökt och följde gamla invanda spår, vilket inkluderar Evert Taubes dryckesvisa "Än en gång därän bröder". Dagen till ära hade vi två föredragshållare, Egon Edström och Torgny Ahlgren. Bägge är engagerade i stadens idrottsmuseum och Egon är en av initiativtagarna. Egon berättade om stadens idrottshistoria. Innan nuvarande arenans Örjans Vall tillkomst bedrevs idrottslig verksamhet runt om i staden, bl.a. på Laxön i Nissan. Där anlades en 400 meter lång rakbana, öns yta tillätt ingen standardrundbana. Vi fick en inblick i olika verksamheter, som bedrivits på arenan. Örjans Vall är en av landets äldsta i bruk varande fotbollsarenor. Publikrekordet slogs 1962 i kvalmatch mellan Halmia och Landskrona, 20381 personer. Ett kuriosum är, att en av spelarna i Halmias lag deltog i kvällens kamratafton. Det hela avslutades med att Torgny visade en del gamla filmer, bl.a. från Örjans Valls invigning 1922.

Vad gäller övrig föreningsverksamhet, så

har representanter från föreningen deltagit i Regionväst mötet i Göteborg i mitten av mars. I höst står vår förening som värd för mötet.

Avseende stugan har vi börjat med en uppsnygning av köket, skåpluckor är nylackade och nya bänkar och nytt kakel är på gång.

Vi har planerat att även i år genomföra "Dragvägens Maritima Dagar" tillsammans med övriga maritima föreningar i Halmstad: Detta evenemang kommer att äga rum andra helgen i augusti. I samband med detta kommer vi att ha "Öppet Hus". I fjol blev detta evenemang mycket lyckat med många besökare och trevlig underhållning, som gav ett bra tillskott till föreningskassan. En stor anledning till att resultatet blev så lyckat, får tillskrivas de medlemmar, som ställde upp. Ett stort tack till dessa och de, som helhjärtat ställt upp och arbetat på kamratfästerna.

Vårt medlemsantal är nu strax över 200. Det finns plats för fler och därför uppmanar jag våra medlemmar att göra PR för föreningen, så fort Ni får tillfälle.

Vi ses i Marinstugan någon söndag, öppet mellan 0900-1130. Ha en skön sommar.

Håkan Emanuelsson
och Kjell A Jönsson

Jönköping

Marinens Musikkår i Fästningskyrkan i Karlsborg

Under december månad, de senaste åren, har Marinens Musikkår i Karlskrona genomfört uppmärksammade konserter i garnisonsorterna/städerna Eksjö, Karlsborg och Halmstad. Till Karlsborg, "Sveriges reservhuvudstad", som Karlsborg kallar sig i turistsammanhang, åkte ett antal medlemmar från Jönköpingsföreningen, några med respektive för att ta del av Marinens Musikkårs konsert i den fantastiska fästningskyrkan, inrymd i Karlsborgs Fästning.

Orkestern bjöd på musik bl.a. ur Nötknäpparen av Tjajkovskij och flera musikaliska arrangemang med anknytning till den annalkande julen. Musikkåren framförde sina verk med sedvanlig bravur under dirigenten Per-Otto Johanssons ledning. Per-Otto är uppvuxen i Karlskrona och han har fått sin begynnande musikaliska skolning i Karlskronas egen Kulturskola, där han trakterade trumpet och slagverk. Trumpet- och dirigentstudier vid Musikhögskolan i Malmö följde. Eftersom Marinens Musikkår för tillfället saknar musikdirektör, anlitas freelancande dirigenter, varav Per-Otto Johanssons kunnande och musikaliska ambition tillvaratas.

Huvudarrangör för konserten i Karlsborg var Kamratföreningen för Livregementets Husarer, K3, Karlsborg. Ett 100 tal aktiva

och f.d. kavallerister var på plats vid konserten och ett engagerat tal om husarernas historia levererades av regementets överste, som tydligt kungjorde regementets uppdrag idag, inte minst de internationella. Dagen därpå, då Marinens Musikkår också medverkade, skulle nämligen Livregementet traditionellt högtidlighålla Husarernas lyckosamma insats vid slaget i Lund den 4 december 1676. I denna batalj miste 9000 danskar, snapphanare och svenskar livet. Slaget i Lund, åtta år efter freden i Roskilde, då Sverige tilldelades Skåne, Halland och Blekinge, var en del i "försvenskningen" (citat A. Henricson) av Skåne.

Efter njutbar konsert, i en anrik och historisk atmosfär i Fästningskyrkan, återvände Flottans Män till Jönköping

Studiebesök i Skövde vid P 4

Så for de då iväg 13 medlemmar ur Flottans Mäns Förening i Jönköping till P4 i Skövde en kall februaridag våren 2013.

Inbjudan och konkret upplägg för detta studiebesök hade ordnats av vår medlem, kapten Jan Frykberg, som tillika är föreningens webbredaktör. Jan har ett förflutet i Flottan, men är sedan några år anställd som kapten vid P 4 i Skövde. Längtan hem till "bögda" tog överhanden och det finns ingen vackrare plats än Valle härad i Skaraborg, sa Jan Frykberg.

Efter inpassage vid vaken i P4 samlades Jönköpingsgruppen till mönstring i Officersbyggnaden, en ståtlig byggnad, strategiskt placerad mitt mellan alla andra imponerande fyra våningsbyggnader, på pansarregementet.

Jan Frykberg inledde med att ge en kort historisk bakgrund till P4, eller som det heter, Skaraborgs Regemente, som tillkom i början av 1900 talet. Dessförinnan var regementet förlagt till välkända Axvalla hed. Och i sammanhanget berättade han, att det funnits ett annat regemente i Västergötland, Västgöta Regemente I 9, i Vänersborg. Men Jan betonade också samhörigheten till Flottan med att berätta att Skaraborgs regemente år 1741 kommenderade 1144 man ur regementet till arméns skärgårdsflotta.

Garnisonen i Skövde är en av de tre största i Sverige vid sidan om Boden och Karlskrona. Förutom P 4, finns också landets enda försvarsgemensamma trängregemente, som består av 4 insatsförband och två logistikbataljoner samt Markstridsskolan. År 2017 skall P4 vara fullt bemannade med två bataljoner med flyttbara stridsvagnar, tre hemvärnsbataljoner och Trängregementet skall bestå av två sjukvårdsförband och två logistikbataljoner.

Örlogskapten Fredrik Herin var näste föredragshållare och han inledde sitt anförande med att reflektera över det faktum, att han nu blivit en "Sjöman på torra land". Mycket intresseväckande berättade Herin om sin medverkan ombord på *HMS Gålö* i det multinationella 10-åriga sjöminröjnings-

projekt, som företagits i de baltiska staterna.

I de baltiska staterna hade man ingen aning om, vad Sovjet/Ryssland hade lämnat kvar i havet. Herin berättade också om, hur det hade känts att förvandlas från sjöman till arméofficer. Största skillnaden var den språkligt kulturella.

Johan Ljungné, kommandörkapten, var näste föreläsare, som har ett förflutet i bl.a. 4.ytattackflottillen. Nu jobbade han med rekrytering av soldater och då främst med rekrytering till tjänster i logistik. Ljungné redogjorde med akkuratess över temat: "Sjömän i försörjningsring", där han berättade om sina uppdrag i Uganda (EASTCOM) med att bl.a. utbilda 40 elever i "School of logistics and engineering" i den ugandisk armén, som består av 45 000 soldater. Uppdraget var att stötta ugandierna i att stoppa kriminella Al Schabab anhängare. (Al Schabab: gemensam beteckning på kriminella och religiösa fundamentalister).

Efter första dagens föreläsningar väntade inkvartering på logement. Därefter hade det i officersmässan dukats upp för generös middag, bestående av ärtor och pannkakor och till detta kunde man inmundiga god punsch. Dessförinnan var mässans eleganta bar öppen för Jönköpingsgrabbarna. God och gemytlig stämning präglade samvaron, som avslutades i logementet med dråpliga skrönor från skepp och hav.

Dag 2 för studiebesöket inleddes med att regementschefen Fredrik Ståhlberg utförligt redogjorde för det uppdrag, som han har ansvar för, d.v.s. att det mekaniserade förband bestående av stridsvagnar och mekaniserade plutoner, i dagsläget 800 personer, fungerar optimalt enligt uppdragsgivarnas intentioner. Ståhlberg redovisade vilka krav P 4 ställer på soldaterna, där den "inre kompassen" och "viljestyrkan" tillsammans med "målmedvetenhet samt med säkerhet och lugn" nämndes som personliga karaktärer. Översten levde i förhoppningen om, att 4000 soldater skall tjänstgöra i olika befattningar i speciella konstellationer år 2019. Jönköpingsgruppen framförde stort tack till regementschefen för att detta studiebesök kunnat genomföras och detta med utmärkt kvalitet. Ett särskilt tack riktades också till kapten Jan Fryberg, som stått för helheten i studiebesöket.

Christer Flor, rekryteringsofficer, med ett tjänstgöringsförflutet på Balkan och i Afghanistan, berättade om hur rekrytering till försvarsmakten äger rum. Han betonade de olika möjligheter, som finns för intresserade. Flor berättade med engagemang om de möjligheter och problem, som rekryteringsofficerarna har att brottas med i uppdragen.

Därefter väntade besök i de stora mekaniska skolorna. Kapten Nicklas Johansson, chef för den mekaniska skolan, har själv ett förflutet som officer i flottan, redogjorde för den Mekaniska skolans uppdrag och för konkretionens skull visades film om, hur de

Löjtnant Per Holm demonstrerar stridsvagn. Foto: Hans Sunesson

enormt stora leopardstridsvagnarna kan förväntas fungera i "hett läge". Därefter förrevisades dessa av löjtnant Per Holm. Nyfikna frågor om styrka och hastighet ställdes av Jönköpingsgruppen och besvarades på ett pedagogiskt sätt av Per.

Efter två minnesrika dagar vid P 4 i Skövde återvände deltagarna i Flottans män till Jönköping, tacksamma över att fått ta del av kunskap, klokhet och generositet av försvarsmaktens representanter vid regementet..

Leif Aljered

PS. Vid årets årsmöte med Flottans Män i Jönköping hade f.d.. stabschefen vid 1.ubåtsflottiljen, kommandörkapten Leif R. Carlsson, Karlskrona, inbjudits till för att tala om ämnet: "Hur kan ubåtsvapnet fördjupa svensk försvarsförmåga, mer än en vecka?" Jönköpingsföreningens medlemmar var mer än tacksamma för att fått denna möjlighet att ta del av Leif R. Carlssons mycket intressanta och pedagogiska lektion, om hur det svenska ubåtsvapnet är uppbyggt och hur detta speciella vapen är tänkt att gestaltas i framtiden. DS.

Lysekil

Flottans Män i Lysekil har haft årsmöte i LSSG:s lokaler i Lysekil med 36 medlemmar närvarande.

Jackie Lindebäck valdes till ordförande och Van Carlzon till sekreterare för mötet. Årsmötet inleddes med parentation över fyra kamrater, som under 2012 lämnat jordalivet.

Ordförande Jackie Lindebäck anbefallde årsmötet att hedra samtliga med en tyst minut.

Karlstad - Värmland

Ett välbesökt årsmöte genomfördes den 21 mars. 24 medlemmar var närvarande, d.v.s. cirka 30 % av föreningens medlemstal. Omval skedde på de poster, som var aktuella att tillsättas, Göte Rahm blev omvald till ordförande på ett år, övriga styrelseledamöter, som omvaldes, var Roger Sundberg (kassör) Bert Ågren (sekreterare) Lars Tunér (ledamot) . Kurt Gustavsson valdes till suppleant. Samtliga valdes på två år. Kvarstår gör på ett år Ulf Sjöden (ledamot) Erik Rhöse (suppleant). Till föreningens revisor för 2013 omvaldes Stig Friberg.

Den enda punkt, som blev föremål för diskussion, var kommande medlemsavgift. Göte Rahm redogjorde för höjning av avgiften till förbundet samt ökade tryckkostnader för Dykdalben beroende på, att vi måste anlita nytt tryckeri. Tryckkostnaden för Dykdalben blir fortsättningsvis cirka 5 000 kronor per år. Mötet beslutade att låta styrelsen analysera behovet av en höjning och

fatta beslut om en höjning med 25 kronor för 2014, om så erfordras.

Förslag framfördes på, att man på något sätt skulle arrangera, så att medlemmarna kan skänka pengar i form av gåva till föreningen, kanske genom autogiro månadsvis.

När så årsmötet var avklarat, fick byssan visa upp vad de åstadkommit. Det blev en silltoast som förrätt och varmrätten bestod av en välsmakande kycklinganrättning.

När detta inmundigats vidtog sedvanlig gemytlig samvaro.

Jag har tidigare nämnt att vi fått en skylt till vårt "Gunrum" och nu är den på plats.

Vi laddar nu för vår årliga landstigning samt den kommande Sjöfartsdagen i augusti.

Du kan läsa mer om våra arrangemang på vår hemsida.

Med hälsningar från Solens stad

Bert Ågren

FM styrelse Karlstad. Foto Bill Ivarsson

Veterantecken utdelades

Årsmötet inleddes med utdelning av klubb-nålar och veterantecken. Fem nya medlemmar fick klubb-nålar och två medlemmar fick veterantecken.

Ur verksamhetsberättelsen framgår, att styrelsen under verksamhetsåret haft nio protokollförda möten. Årsmötet hölls den 23 mars med cirka 45 deltagare. Efter årsmötet hölls ett mycket intressant föredrag

med bildspel av "Superkargören" Jan-Erik Nilsson över Ostindienfararen "Göteborg" och dess besättnings resor och upplevelser.

Hösfest avhölls den 19 oktober med cirka 50 deltagare med god mat och dryck samt inspirerande föredrag med bildspel från Arktis av Jan-Otto Pettersson.

189 medlemmar

Medlemskadem är expansiv med för närva-

Veterantecken delades ut till S-O Sörberg och Jackie Lindebäck av Van Carlzon

rande 189 medlemmar. 18 nya medlemmar har registrerats, 4 medlemmar har avlidit och 2 medlemmar utgått på grund av ålder/sjukdom eller annan anledning. Annonsering i lokalpressen samt aktiv medlemsrekrytering har gett goda resultat.

Flottans Män i Lysekil har varit representerat vid Riksråmötet samt lokalordförandekonferensen ombord på m/s Baltic Queens färd till Tallin 27/28 maj. Ordförande har även representerat FM Lysekil på Region Väst möten arrangerade av FM Karlstad 21 april och FM Jönköping 22 september. Båda dessa möten hölls i FM Göteborgs marinstuga. FM Lysekil deltog även i FM Göteborgs 75-årsjubileum 17 november på Nya Varvet i Göteborg. Här överlämnade en namnbräda "Flottans Män Göteborg" tillverkad av medlemmen Kenneth Jans. Gåvan mottogs med stort jubel.

Utöver 2012 års bokslut och revisorernas berättelse konstateras att 2012 års positiva resultat, till stor del beror på, att FM Lysekil lyckats distribuera så gott som samtliga böcker "Neutralitetsvakten 1939-1945". Inga större kostnadskrävande reparations/underhållsarbeten har varit beslutade/genomförda under 2012 på klubbstugan.

Andra aktiviteter

Traditionen "Ranresan" anordnades 9 juni i strålände solsken. Den 31 augusti var FM Lysekil inviterade att övervara invigningen av Kustbevakningens nya landstation i Lysekil med visning ombord på kustbevakningens nya båt KBV 032. Ordförande överlämnade FM Lysekils bordstandar samt boken Neutralitetsvakten till tjänstgörande befäl.

Deltog i Kulturveckan

Vid Lysekils kulturvecka 28 september - 4 oktober hade FM Lysekil en monter, där man informerade om FM:s Riksorganisation/lokalavdelningen. Man sålde även sin bok "Neutralitetsvakten" samt värvade nya medlemmar.

Klubbstugan har varit "vinterstängd" och öppnade åter den 21 mars. Smärre problem med VA-utrustningen är åtgärdade och ytterligare isolering kommer att göras våren 2013. Fyra torsdagar i juli hade föreningen "Öppet Hus" i klubbstugan. Deltagarna bjöds på varm korv med bröd och kaffe. Terje Fredh kåserade en av kvällarna. Vissa kvällar fick man även njuta av musik. Detta uppskattades mycket av samtliga deltagare i det fina sommarvärdet.

Planerade föreningsaktiviteter under 2013 är räkresa med Windros 18 maj och öppet hus i klubbstugan torsdagar i juli. Eventuellt blir det besök i Skredsvik under sensommaren samt ett höstmöte i oktober/november.

Ordföranden omvaldes

Mötet beslöt att välja Jackie Lindebäck till ordförande på 1 år samt Leif Lysberg, Per Lyrheden och Erling Olsson till ledamöter på 2 år. Till revisorer på ett år valdes Klas Olofsson och Sten Jonsson. Till valberedning valdes Ove Eliasson (sammankallande) och Göran Harrisson.

Ordförande Jackie Lindebäck avslutade mötet och tackade deltagarna för visat intresse. Kvällen fortsatte med att Jan Otto Pettersson visade bilder från sin resa till Arktis. Därefter avnjöts traditionellt ärtsoppa med punsch.

Van Carlzon

Varberg

Vår andra skeppskväll för året hade temat Knopar och Stek, med Jan Steinbach som sakkunnig ledare. Jan presenterade de vanligaste knoparna och steken med egenhändigt tillverkade exemplar i metall, mycket imponerande och illustrativt. Vi fick även bekanta oss med block och taljor samt lära oss, hur tagling och splits går till.

Begrepp som att "musa en hake", göling, nagel och "att skiva en tross" finns nu i vår begreppsflora. En mycket intressant och givande kväll rundades av med frågor och god skaffning.

Påskbuffé

Inför påskens antågande avnjöts en mycket trevlig och välbesökt påskbuffé i vår lokal i gamla tullhuset i Varberg. Alla delikatesserna, som hör till påskbordet, fanns på plats och alla lät sig väl smaka. Det hela kryddades med trevliga sånger, munspel och musitiga historier.

En mycket uppskattad skeppskväll gick av stapeln i Marinmuseum hos Bosse Oskarsson i Trönningenas strax norr om Varberg. Läs gärna:

<http://marinmuseet.dinstudio.se/> Bosse har genom åren skapat en imponerande samling med Europas största samling av utombordsmotorer med bl.a. första utombordaren, som byggdes i Sverige, en Archimedes från 1919.

Detta museum måste upplevas och vi kan varmt rekommendera ett besök till övriga FM kamrater i landet.

Höjdpunkten var en stor samling från Svenska Amerikalinjens fartyg med hela inredningar från såväl hytter som restauranger och en två meter lång originalmodell av Gripsholm. Kvällen rundades av med wienerkorv och öl.

Den 17 och 18 maj besökte vi, fem FM kamrater, våra kamrater i FM Stockholm med en mycket trevlig förbrödringsmåltid på Drottning Victorias Örlogshem med god mat och tillhörande drycker.

På torsdagen den 18 maj styrde vi kosan söderut mot Musköbasen. Detta besök i den stora anläggningen skedde under sakkunnig ledning av Örjan Sterner, tidigare chef för Muskö, Lennart Bresell kanslichef FM och Anders Löfdahl från Kockums. Att se och uppleva den stora Musköbasen är mäktigt, även om alla delar inte kan visas, en hel örlogsbas insprängd i berget, med jagardockorna, alla verkstäder, förråd och ett stort kontorskomplex. Vi var alla mycket imponerade, med ett minne för livet. Vi riktar ett stort tack till FM Stockholm för en mycket trevlig kväll.

Vårens sista skeppskväll hade temat sjöräddning med besök från SSRS stationen i Bua. Efter "husesyn" ombord, väntade

skaffning med öl i FM-lokalen. Där berättade Christer Berntsson om några fall, där RS Bua hade utfört avgörande insatser för att rädda människor i sjönöd. Det var mycket intressant att få ta del av deras arbete i tuffast möjliga miljö. Vissa av oss fick möjlighet att följa med på återresan från Varberg till Bua,

Göran Andersson

Fr vänster Arnold Ragnarsson, Per Callenberg, Bengt Asterling och Folke Larsson

Ängelholm

Våren blev en långsam och kall historia, men här i Skåne har vi äntligen fått lite varmare. Nu hoppas vi på en lång och varm sommar som kompensation för den kalla och långa vintern.

Sedan sist har vi avverkat både årsmöte och regionmöte. Vårt eget årsmöte avklarades den 1 mars i vår Kajuta, där ordförande Lars Linde informerade om det gångna verksamhetsåret med många positiva aktiviteter, ökad medlemsantal och en god ekonomi. Barbro Nerhagen valdes att leda årsmötesförhandlingarna. Det kan nämnas, att Kajutan haft 1 200 noterade besök och att många medlemmar skänkt pengar, så att en avsevärd amortering på lånet kunnat ske. Vid valen omvaldes ordförande Lars Linde för ytterligare två år. Omvaldes gjordes också kassören Anders Rick, Kurt Romare och undertecknad. Som nya ledamöter valdes Hans-Otto Nilsson och Lars Blom. Ett stort tack riktades till klubbmästaren liksom till vice ordförande Claes Nerhagen för hans gedigna arbete med hemsidan m.m. Undertecknad fick ett erkännande för annonsanskaffning, som gynnar såväl riksförbundet som lokalföreningen. Ordförande Lars Linde överlämnade blommor till årsmötets ordförande Barbro Nerhagen. Ett stort tack också till klubbmästarna och valberedningen.

Vi, d.v.s. undertecknad och ordförande Lars Linde har varit inbjudna till ett 40-årsjubileum i Köpenhamn. Det var vår gode vän, seniorsergeant Sören Konradsen, landssekreterare i danska Marineforeningen, som firade 40 år i danska marinens tjänst. Festligheterna ägde rum på Kastellet, en 1600-tals borg, som idag är arbetsplats för det danska försvaret. Sören har

tjänstgjort på ett tiotal fartyg, bl.a. på ubåt samt har gjort utlandstjänstgöring i Afghanistan. Totalt fanns ett 70-tal gratulanter på plats. Ett stort tack Sören för vänlig inbjudan. Efter några timmar hos jubilarerna, som återvände vi till våra hemorter. Sören besökte oss tillsammans med Ib Ketler vid vårt 75-årsjubileum förra sommaren.

Som traditionen bjuder kom Ängelholms musikkår 1 maj till vår Kajuta för 51:a gången. Musikkåren, som bildades 1913, firar således 100 år detta år. Det blev en stunds konsert på en fullsatt gård och därefter en välförtjänt sillfrukost i Kajutan. Ett stort tack till musikkåren och dess dirigent Magnus Fransson.

Tisdagar i juli månad är alla välkomna till Kajutan mellan 1100 och 1500, där vi bjuder på kaffe med våfflor. Söndagen den 7 juli är det korum, som leds av vår sjömanspräst Lennart Pettersson. Vi har också planerat för en grillkväll den 2 augusti. Söndagsöppet mellan 0900 och 1200 gäller året runt. Glöm inte kontrollera hemsidan om eventuella ändringar.

Till sist önskar FM Ängelholm en riktigt fin, varm och lång sommar.

Gunnar Gunnarson

Barbro Nerhagen har just fått en blomsterbukett av ordförande Lars Linde

Besök i en annan tid

Solen strålar och havet glittrar blått i Kapellskär, när några representanter från Flottans Män kliver ner i stridsbåten, som ska ta oss ut till Batteri Arholma. Lennart Bresell, Bo Schagerberg och Birgitta Husfeldt-Ahlm, är på väg ut i ytterskärgården för att få en guidad tur i en annan tid.

Båten, en Stridsbåt 90E, backar ut från bryggan och snart susar vi fram genom vattnet i nästan 40 knop. Efter

lång och trogen militärtjänst på BasSäk-kompaniet i Karlskrona, är båten sedan drygt ett år tillbaka den enda av försvarets stridsbåtar, som hamnat i privat ägo. Den går nu i passagerartrafik mellan olika sevärdheter i Stockholms unika skärgårdsmiljö. Företaget som köpte in båten via den ursprungliga tillverkaren Storebro, heter Roslagslännas Rederi och arrangerar upplevelser och utflykter efter önskemål. De samarbetar med flera intressanta resmål i Stockholms skärgård, som exempelvis Söderarms gamla vackra fyrstation, ett antal mysiga skärgårdsrestauranger och flera av våra numera nedlagda försvarsanläggningar.

Efter ungefär tjugo minuters resa kliver vi iland på den norra delen av Arholma. Vinden friskar i och det öppna havet brer ut sig mot en obruten horisont.

Under efterkrigsåren byggdes ett antal fasta kustförsvarsanläggningar här i Stockholms skärgård, från Arholma till Landsort, med möjlighet att skjuta mot mål på över två landmils avstånd. Under Kalla Krigets dagar hade Batteri Arholma full kapacitet för strid. Uppgiften var förstås att skydda inloppet mot huvudstaden från fientlig invasion. Batteriet bestod av två kanoner, en på Arholma och en på ön Ovanskär och betjänades av totalt nära 300 man.

- TAXI
- EVENT
- UTFLYKTER
- SJÖTRANSPORT

STRIDSBÅT 90

Kontakta oss för något utöver det vanliga
072 - 208 08 96 www.båttaxi.nu

STRIDSBÅT 90 EN DEL AV ROSLAGSLÄNNA ALLSERVICE AB

Vi guidas runt i den gamla militäranläggningen inne i berget och får återuppleva en svunnen tid. Här ryms logement med matsal, kontor, stridsledningscentral, verkstäder, ammunitionsförråd och allt som krävdes för att underhålla kanonen. Allt är bevarat, precis så som det såg ut, när över hundra man åt gången vistades här inne, utan kontakt med dagsljuset. Turen avslutas högst uppe på berget vid den 10,5-centimeters Boforskanon, som allti-
hop handlade om.

De delar av anläggningen som ligger utanför berget är numera helrenoverade och ombyggda till vandrarhem och konferenscentrum, Arholma Nord. Hit kan man åka enskilt eller i grupp för att njuta av hav och klippor, paddla kanot och uppleva den fantastiska naturen i ytterskärgården. Roslagslännas Rederi erbjuder flera färdiga paketresor hit med sin stridsbåt, allt från mysiga lunchturer för kompisgänget till konferenser och event.

Arholma Nord är väl värt ett besök. Flottans Män bör ta tillfället i akt att ordna gruppresor hit för att våra medlemmar på ort och ställe ska kunna konstatera, att Sverige en gång hade ett försvar!

Läs mer om stridsbåtturer och olika utflyktspaket på www.båttaxi.nu

Elin W och Bosse S

HMS Mul 18, Fårösund utrangerad

Vid årsskiftet 2012 – 2013 utrangerades och utbjöds till försäljning minutläggaren 18, *Fårösund* och därmed var alla de åtta minutläggarna, som till fördes kustartilleriet under 1950-talet, borta.

När Fasta minförsvaret etablerades som en del av flottan i slutet av 1800-talet, byggdes för minutläggning ett antal ångkranpråmar. Många av dessa levde långt in på 1900-talet och när ångkranpråm (sedermera minutläggare) nr 3 togs ur tjänst 1955, var hon med sina 75 år världens äldsta i tjänst varande örlogsfartyg.

Utvecklingen av minutläggnings-tjänsten tog ett stort steg framåt, i och med att *HMS Mul 12*, sedermera *Arkösund* levererades från Stockholms örlogsvarv 1953. Totalt levererades åtta fartyg fördelade till SK/KA 1 tre, BK/KA 2 två samt GK/KA 3, GbK/KA 4 och NK/KA 5 en vardera.

HMS Fårösund var från början stationerad i Karlskrona och överfördes på 1990-talet till Fårösund,

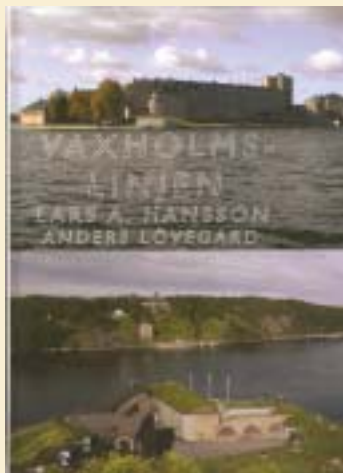

varvid hon bytte namn, en synnerligen ovanlig åtgärd för ett örlogsfartyg. Successivt utrangerades de åtta fartygen och sist bort var nr 18, *Fårösund* (tidigare *Öresund*). Efter kustartilleriets nedläggning har *Fårösund* funnits vid 3.sjöstridsflottiljen i Karlskrona, där hon fungerat som bl.a. försöksfartyg.

En epok i den svenska marina historien är därmed till ända. Dock finns en minutläggare som museifartyg, BK/KA 2 *Mul 13*, *Kalmar-sund*, som finns vid Maritiman i Göteborg.

Olle Melin

Bild ur KA 2 fotoarkiv

Vaxholmslinjen

Olika typer av försvarsanläggningar för inloppet till Stockholm har funnits sedan Gustav Vasas tid, där Vaxholm blev centralpunkten. Bl.a. påbörjades igenfyllnad av Oxdjupet, ett arbete, som skulle hålla på i 300 år, innan den togs bort på 1800-talet.

I Vaxholmslinjen ingick som mest 24 batterier på Vaxholmen, Rindön, Värmdö och några andra öar kring inloppen mot Stockholm. Fullt utbyggd var linjen 1905, men redan under första världskriget tappade linjen i betydelse för att i mellankrigstiden ha spelat ut sin roll.

Om detta har Lars A Hansson skrivit i en nyutkommen bok – samma författare som till häftet om Landsort. I en rikt illustrerad upplaga, tar författaren oss med till alla dessa numera övergivna fort kring Vaxholm. För den historieintresserade är boken en guldgruva.

Bunkertours. ISBN 978-91-977297-6-5

Batterierna på Landsort

Det här är ett litet häfte om batterierna på Landsort i Stockholms södra skärgård.

Under 1930-talet påbörjades den stora utflyttningen av pjäser inom kustförsvaret runt Stockholm. De nya grupperingsplatserna kom att kallas Havsbandslinjen. Till Landsort flyttade 1933 tre 15,2 cm torvpjäser modellår 1898 från 12.batteriet på Rindö. Senare kom Landsort att bli en av sex grupperingsplatser för 12 cm torvpjäsbatteri (kallad ERSTA) och dessa kom då att ersätta pjäserna från 1898. År 2000 lades allt kustartilleri i Sverige ner och man kom att bevara en pjäs från vardera batteriet.

Författaren, Lars A Hansson, har medverkat i en del andra publikationer om kustartilleriet och är en av eldsjälarna bakom det bevarade batteriet på Femöreshuvud utanför Oxelösund.

Häftet är välskrivet och rikt illustrerat.

Bunkertours. ISBN 978-91-977297-5-8

Skjut konungen

Händelserna i denna bok utspelar sig 1912, Solskensolympiadens år, men har återkoppling till ett attentat i samband med ryska tsarens besök i Sverige, då dåvarande chefen för kustartilleriet, Otto Beckman, sköts ihjäl i Kungsträdgården efter att ha varit på kungamiddag.

Det som skulle blivit (och i verkligheten blev) en stor samling för världens idrotts ungdom, blev i stället (enligt boken) ett arrangemang präglade av ondskefulla ränker i skuggan av ett förestående världskrig.

Detta är författarens, Tommy R Hanssons, tredje thriller och boken är lättläst och spännande.

Mälaröbörsern förlag. ISBN 91-89090-34-9

Försvarets traditioner

Försvarets traditionsnämnd har tagit fram och Statens försvarshistoriska museer har gett ut ett litet häfte om försvarets traditioner.

Här kan vi läsa om ceremoniella ärenden, fälttecken, heraldik, tjänstetecken och knappar till uniform, förbandsmarscher, signaler, pukfanor, trumpetfanor, utmärkelse-tecken, kommunikationskärl, museiärenden, kamratföreningar samt dessutom några informella traditioner vid olika förband.

Boken utgör en lättläst men ändå omfattande uppslagsbok kring olika traditionsärenden.

Som gammal KA 2:are kan jag ändå inte låta bli att påpeka, att Första amfibieregementet inte är traditionsbevarare för vårt regemente. Detta åligger Marinbasen, som också i ceremoniella sammanhang för KA 2 fana.

Statens försvarshistoriska museer. ISBN 978-91-978595-5-4

Skum kanin med ananassmak

”Brun hårig sjuk sköterska”, är ett exempel ur boken, som har undertiteln ”Särskrivningar och andra språkgrodor”. Finns denna sköterska i verkligheten? Boken är full av fel. Där finns stavfel, särskrivningar och andra typer av misstag på så gott som varje sida.

Ett annat bra exempel är ett anslag med texten: ”Herr Cykel upphittad. Ca 1 månad sedan. Återfås mot beskrivning”. Jag undrar hur denna herre ser ut i verkligheten?

Författarna Stellan Löfving och David Stark har under fyra år samlat på språkgrodor och på detta sätt åstadkommit en mycket rolig läsning, samtidigt som jag som semantiker skräms över språkutvecklingen i vårt land.

Bokförlaget Kanguru. ISBN 978-91-86289-87-4

Pest, produktion och politisk kultur

Örlogsstaden Karlskrona står i centrum för denna bok, som kretsar kring 1600- och 1700-talen. Författaren, Karl Bergman, är docent i historia och verksam vid Blekinge Tekniska Högskola.

Några av kapitelrubrikerna ger god vägledning om innehållet. Att etablera en örlogsstad, Borgaren och militärstaten, Bröd och brännvin - örlogsflottans försörjning, Staden under pesten 1710-1712 är bra exempel på de diskuterande texterna.

Det här är utan tvekan ett verk, som tar upp problem, som vi vanliga karlskronabor lätt glömmer.

Boken är rikt illustrerad, vilket höjer värdet.

Makadam förlag. ISBN 978-91-7061-110-0

Någonstans i Sverige

Iwan Weijk levde åren 1902 till 1976 och hade konstnärliga ådror i blodet. Han far var konstnär och elev till Anders Zorn. Iwan Weijk gjorde som många andra svenskar beredskapstjänst under andra världskriget och med en stor skicklighet skildrade han livet som beredskapssoldat på ett fantastiskt sätt. De här bilderna har legat opublicerade i 65 år, men nu har de i en fantastik bok bevarats för eftervärlden. Det är sonen Anders Weijk, som svarat för publiceringen till sammans med Statens försvarshistoriska museer.

Det är ett synnerligen omfattande bildmaterial, som utgör boken. Den ska inte sträckläsas, utan man tar fram den då och då och bara njuter.

Statens försvarshistoriska museer och Anders Weijk. ISBN 978-91-976229-6-6

Bokpresentatör Olle Melin

Fler böcker på nästa sida

Soldatforska!

Professor Lars Ericson Wolke är en synnerligen produktiv herre och dessutom en författare som skriver intressant, lättläst och ger läsaren mycket kunskap.

Boken har undertiteln ”Hur jag finner mina militära förfäder” och är utgiven av Sveriges Släktforskarförbund.

Boken är minst lika intressant även för dem, som inte släktforskar. Den ger en mycket bra beskrivning av indelningsverket, om bl.a. rekrytering, livet på heden, bostäder, lön, uniformer och mycket annat.

Den ger också vägledning om uppgifter kring båtsmän, skeppsgossar och inte minst, hur man söker efter värnpliktiga, hemvärnsmän, frivilliga och civilanställda. Här finns också en omfattande litteraturlista, där den verkligt intresserade kan forska vidare.

I boken finns också ett antal bilagor om försvarsmaktens organisation, förband, internationella insatser m.m.

Jag kan dock inte undvika att göra en liten anmärkning. I boken står, att Kungl Amiralitetsförsamlingen i Karlskrona fanns åren 1688 – 1999. Församlingen grundades 1681 och är fortfarande i allra högsta grad levande.

Boken är rikt illustrerad med mycket intressanta bilder.

Författaren och Sveriges Släktforskarförbund. ISBN 978-91-87676-63-5

Svenska försvarets grövsta kanoner

”Ultima ratio regum” – Konungarnas yttersta argument var artilleriet. Sedan alla medelprövats återstod bara att låta det tunga artilleriet tala..

I boken skildrar Jan von Konow det svenska artilleriets sex kraftfullaste kanoner under de senaste 150 åren, från John Ericssons 38 cm kanon ombord på monitorn HMS John Ericsson till 15,5 cm bandkanon 1AQ i Norrland.

Av de sex beskrivna kanonerna är inte mindre än fyra pjäser, som funnits i den svenska marinen, ovan nämnd 38 cm skeppskanon, 30,5 cm haubits m/1916 (kustartilleriet, 2 batterier om 4 pjäser), 28,3 cm skeppskanon m/1912 (Sverigeskeppens grova artilleri) samt 21 cm kustartillerikanon m/1942 (tjeckisk pjäs från Skodaverken, med 9 pjäser vid kustartilleriet).

Vidare förekommer en internationell utblick med grova kanoner från Tyskland och Japan samt en sammanfattning av andra grova kustartilleripjäser.

Boken utgör en verkligt intressant läsning och boken är mycket välskriven med ett fulländat språk. Ett rikt bildmateriel gör boken än mer intressant.

Författaren, Jan von Konow, har bl.a. varit militärhistoriker vid dåvarande Militärhögskolan, Riksheraldiker och styresman för Armémuseum.

Svenskt militärhistoriskt bibliotek. ISBN 978-91-86837-41-9

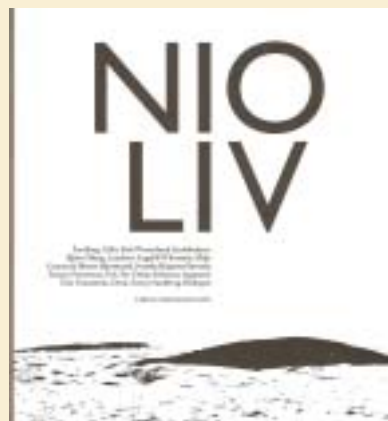
Sju minuter på havet

Boken om pansarbåten Ilmarinen undergång har flera år på nacken i sin första upplaga och den återutgivna boken kom 2005. Författaren var färdig med boken redan 1942, men första upplagan kom ut 1946 efter krigsslutet.

Den 13 september 1941 löpte en avdelning ur finska kustflottan ut på Östersjön för att tillsammans med ett antal tyska fartyg utföra ett diversionsuppdrag. I täten gick det finska flaggskeppet, pansarskeppet *Ilmarinen*. I skymningen var vändpunkten nådd och *Ilmarinen* började gå runt för att anträda återfärden. Men innan vändpunkten var fullbordad, inträffade en häftig explosion på fartygets babordssida. Pansarskeppet fick ögonblickligen stark slagsida och efter 30 sekunder hade fartyget krängt över 90 grader, en knapp minut därpå hade det rullat helt runt och låg med kölen i vädret och sju minuter efter explosionen försvann fartyget i djupet. Det var förmodligen en minsprängning, som orsakade katastrofen.

Om detta skriver författaren medryckande i boken. Han kom att från bryggan på systerfartyget *Väinämöinen*s brygga vittne till hela händelseförloppet och att han är initierad råder ingen tvekan om. En tragisk men ändå spännande bok.

Svenskt militärhistoriskt bibliotek. ISBN 91-975315-1-0

Nio liv

Skärgårdsstiftelsen i Stockholm har för vana att varje år ge ut en praktfull årsbok och årets utgåva har inte brutit den traditionen.

En gammal fabel berättar: ”En katt måste ha nio liv för att överleva alla förändringar, fallor och faror. Att leva i skärgården kräver också nio liv – och det är inge fabel.

I boken beskrivs på ett mycket personligt sätt nio kvinnor och män, som alla klarat skärgårdslivets speciella förutsättningar och begränsningar. Nio olika författare presenterar en bagare och bonde, en sjöräddare och sjöman, en lots, en fiskare och krögare, en lanthandlare, redare och tillsynsmän.

De porträtterade har sin verksamhet förlagd på olika platser i Stockholms fantastiska skärgård.

Redaktör för boken har varit Carina Lernhagen Matz och boken är illustrerad av högklassiga svartvita fotografier.

Carina Lernhagen Produktion AB. ISBN 978-91-975430-4-0

Bokpresentatör Olle Melin

Till salu

Fem årgångar av tidningen Sveriges Flotta, 1968-72 (51 tidningar) samt tre nummer av Flottans män.

Pris 2 000 kronor.

Ring: Conny Sternegård, 0709405381

KORSORD

Denna gång har fru Fortuna gynnat

Per Callenberg i TVÅÅKER och
Oscar Sjögren i Nynäshamn

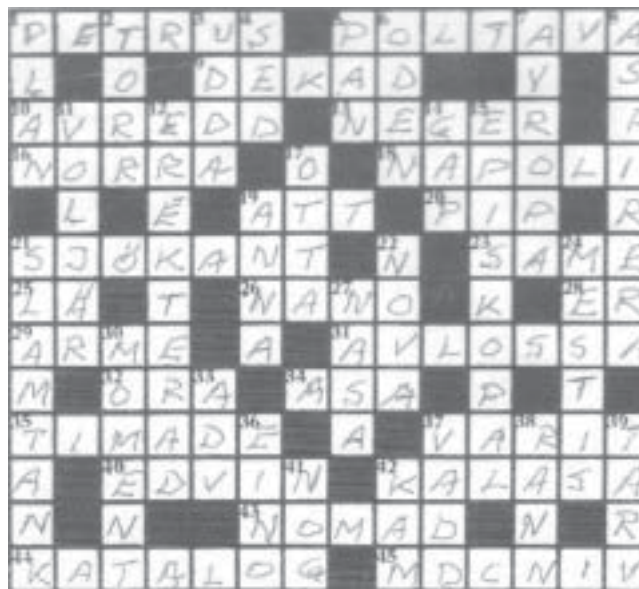
GRATTIS!

Det blir pris ur Jonny Ekdals produktion

Det nya korsordet har som vanligt konstruerats av
Gustav Karlsson
Senast den 31 juli vill jag ha Din lösning under adress

Redaktören Flottans Män
Författarevägen 9
371 63 LYCKEBY

Lösning Korsord 1 2013

Vågräta ord

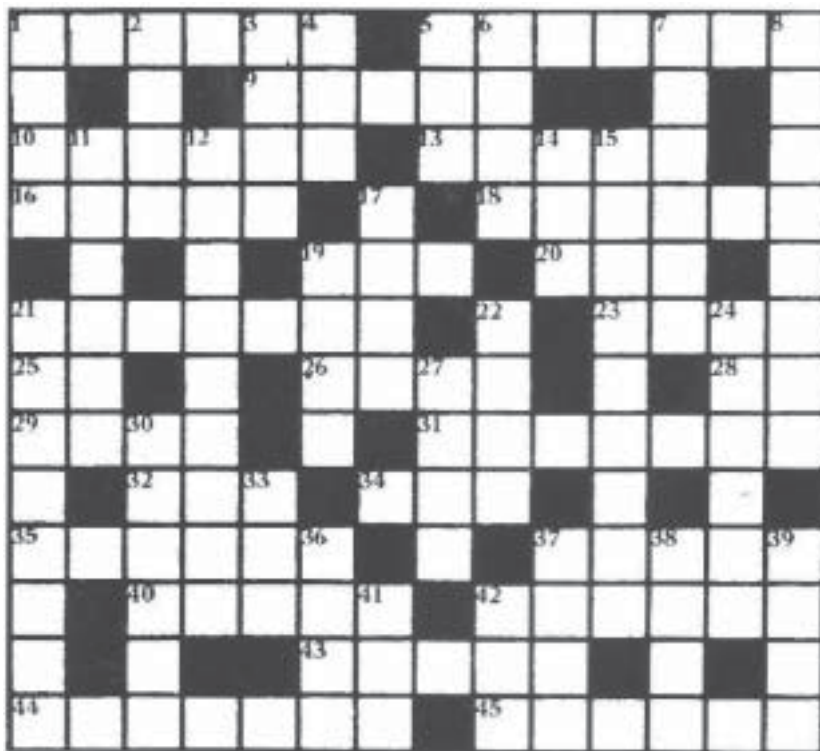
1. Julkoling.
5. Kanonkomposition.
9. Blommor.
10. Trefot.
13. Röd grönsak.
16. Inleder solståndet.
18. Anna, som sjöng och skrev.
19. Hon lurades av en serpent.
20. Modeord för bryta upp.
21. Snabbfarande.
23. Upphöja.
25. Maning i läckande båt.
26. Återljuder.
28. 49; romerskt.
29. Kan Magnus vara.
31. Pimplat på stående fot.
32. Pappersarkmängd.
34. Sat.
35. Gör fåglar ibland.
37. Krigaremat.
40. Snökå.
42. Kan golv och snö.
43. Trädnyf.
44. Virvelstorm.
45. Färdas.

11. Kraftfull.
12. Finskrud.
14. Kurage.
15. Anordna.
17. Löftesbrott.
19. Paradisets gård.
21. Human evidens.
22. Sista utvägen.
24. Slingerväxter.

27. Kärleks gud.
30. Vilda utsvävningar.
33. Stort finrum.
36. Årgång.
37. Slutdel.
38. Trafikled.
39. Morgongöra för män.
41. Ängslan.
42. Mycket.

Lodräta ord

1. Kan en greve.
2. 2999; i Roma och här.
3. Frukthetsgud.
4. Knutpunkt.
5. Förbättring.
6. Moses bror.
7. Tribun.
8. Olagligt.

Födelsedagar Vi hyllar

95 år född

1918-08-03 Per-Ivar Westergren VÄSTERÅS
1918-08-12 Lennart Kihlberg ASKIM
1918-09-14 Kapten Einar Gunnarsson VÄXJÖ
1918-09-18 Carl-Otto Lyrstrand HÖVIKSÄS

90 år

1923-07-01 Olle Nord STRÖVELSTORP
1923-07-12 Löjtnant Gösta Stentorn KARLSKRONA
1923-09-04 Fanjunkare Dzavid Nilsson V FRÖLUNDA
1923-09-09 Ingenjör Nils Hägglund FARSTA
1923-09-26 Sven Nejdefelt KARLSKRONA

85 år född

1928-07-04 Vägmästare Kjell Lund DALBY
1928-07-07 Byrådirektör Lars Malmqvist NORRKÖPING
1928-07-13 Åke Skogdala DEGERBERG
1928-07-23 Lennart Möller TRELLEBORG
1928-07-25 Erik Bohlin HALLSTAVIK
1928-07-27 Ulf Loqvist AVESTA
1928-08-02 Prod.tekn.konsult Sten-Åke Karlsson ÄLVÄNGEN
1928-08-03 Örlogskapten Folke Artman FÖRSLÖV
1928-08-16 Kriminalkommisarie Helge Eriksson AVESTA
1928-08-17 Erik Ekegren MALMÖ
1928-08-24 Bengt Denward VÄXJÖ
1928-08-30 Hilmer Sundqvist STOCKHOLM
1928-09-04 Avdelningsdirektör Carl Axel Pearson STOCKHOLM
1928-09-04 Georg Södergren NORRTÄLJE
1928-09-05 Fanjunkare Gustav Johannesson KARLSKRONA
1928-09-16 Helge Bengtsson MALMÖ
1928-09-16 Gösta Johnsson KARLSHAMN
1928-09-26 Örlogskapten Bertil König NYKÖPING
1928-09-26 Kommendörkapten Sören Servatius KARLSKRONA
1928-09-30 Kriminalkommisarie Lennart Silverbark TULLINGE

80 år född

1933-07-03 fd Ekonomichef Olle Rundbom STOCKHOLM
1933-07-08 Evert Gustafsson LAHOLM
1933-07-09 Ingenjör Olof Melin V FRÖLUNDA
1933-07-13 Åkare Jan Hultman SLITE
1933-08-01 Kommendörkapten Nils-Magnus Ubby STOCKSUND
1933-08-06 Kapten Rolf Keyser GÖTEBORG
1933-08-06 Per-Ove Malmström HÄRNÖSAND
1933-08-08 Hans Gustaf Hägg VENDELSÖ
1933-08-09 Sten Fahlström KALMAR
1933-08-09 Bettil Nilsson KARLSKRONA
1933-08-14 Löjtnant Roland Nilsson KARLSKRONA
1933-08-15 Kommendör 1. Bertil Dagfeldt STOCKHOLM
1933-08-15 Lennart Söderberg VISBY
1933-08-21 Karl-Heinz Gundlach ÅRSTA
1933-08-27 Kusttullmästare Folke Gustafsson TYRESÖ
1933-08-28 Stig Karlsson GÖTEBORG
1933-08-29 Inge Bengtsson KARLSHAMN
1933-09-02 Birger Nordlander VENDELSÖ
1933-09-09 Olle Andersson NORSHOLM
1933-09-25 Kapten Bo Eriksson VÄSTERHANINGE

75 år född

1938-07-03 Rolf Lundblad HALMSTAD
1938-07-05 Rolf Meander HÄRNÖSAND
1938-07-11 Köpman Bengt Larsson DINGLE
1938-07-12 Ingvar Danesten VÄSTERVIK
1938-07-16 Amiral Dick Börjesson TÄBY
1938-07-17 Stig Borg KARLSTAD
1938-07-17 Advokat Björn Felix Naeslund STOCKHOLM
1938-07-19 Viceamiral Peter Nordbeck STOCKHOLM
1938-07-26 Regionplanedirektör Bo Malmsten DALARÖ
1938-07-27 Manfred Schulz HALMSTAD
1938-07-28 f d Överbrandmästare Sven Lindblom LIDINGÖ
1938-07-28 Nils Stertman NYNÄSHAMN
1938-07-29 Torbjörn Jacobson DALARÖ
1938-07-31 Bengt Johansson VÄSTERÅS
1938-08-01 Örlogskapten Hans Pettersson KARLSKRONA
1938-08-03 Betnt-Eric Mattisson NÄTTRABY
1938-08-04 Arne Bengtsson HALMSTAD
1938-08-05 Kjell Lundin NYNÄSHAMN
1938-08-05 Börje Mattsson SÖDERTÄLJE
1938-08-07 Jan-Hardy Abrahamsson VÄSTERHANINGE
1938-08-09 Gunnar Nilsson HALMSTAD
1938-08-10 Torbjörn Måhlén VÄSTERÅS
1938-08-14 Bruno Sandås TULLINGE
1938-08-15 Lars Ericson HALMSTAD
1938-08-21 Uno Andersson TRELLEBORG
1938-08-25 Jan Lundqvist TRELLEBORG
1938-08-28 Roland Larson SKOGHALL
1938-09-02 Gert Persson KARLSKRONA
1938-09-08 Löjtnant Göte Lindberg TRELLEBORG
1938-09-12 Tage Andersson LYSEKIL
1938-09-12 Leg läkare Sören Hilding UPPSALA
1938-09-12 Civilingenjör Bengt Hultman SKÄRHOLMEN
1938-09-14 Kommendörkapten Bernt Hagberg HANINGE
1938-09-14 Pastor Hans Lennart Petersson HÖGANÄS
1938-09-16 Håkan Rudéus ÖSMO
1938-09-30 Bengt Bäckström TORREVIEJA

70 år född

1943-07-01 Stig Nilsson VARBERG
1943-07-03 Lars-Erik Johansson LYSEKIL
1943-07-03 Ove Karlsson LYSEKIL
1943-07-03 Benni Strömgren KARLSHAMN
1943-07-05 Stig Blomqvist UDDEVALLA
1943-07-05 Kurt Kronberg NYNÄSHAMN
1943-07-05 Kapten Bengt Nörby STOCKHOLM
1943-07-08 Thomas Iván EKERÖ
1943-07-08 Birger Jansson NORRTÄLJE
1943-07-10 Örlogskapten Thomas Norelov TYRESÖ
1943-07-11 Direktör Rolf Dahlman HÄRNÖSAND
1943-07-19 Hans Hallstedt NORRTÄLJE
1943-07-27 Kjell Karlsson SMÖGEN
1943-07-31 Per-Arne Corneliusson ASPERÖ
1943-08-03 Rune Wilen UDDEHOLM
1943-08-04 Hans Nilsson TRELLEBORG
1943-08-07 Christer Nilsson KARLSKRONA
1943-08-12 Björn Brocker HARESTAD
1943-08-15 Tryggve Halvarsson NYNÄSHAMN
1943-08-20 Rolf Asplund HÄRNÖSAND

1943-08-23 Per Borglin TRELLEBORG
 1943-08-23 Alf Haraldsson VEDDIGE
 1943-08-28 Kennet Hultman VELLINGE
 1943-08-30 Ingenjör Anders Hult LYCKEBY
 1943-08-30 Ingemar Lundell NYNÄSHAMN
 1943-08-30 Elektriker Nils-Erik Nyberg VISBY
 1943-09-02 Jonny Johansson RÖDEBY
 1943-09-03 Sven-Håkan Lundevall NORRKÖPING
 1943-09-04 Avdelningsdirektör Ulf Dyberg ÅBY
 1943-09-09 Christer Svärdendahl STOCKHOLM
 1943-09-10 Bengt Kjellberg KIL
 1943-09-10 Jörgen Lundgren VÄSTERVIK
 1943-09-13 Bertil Håkansson NYNÄSHAMN
 1943-09-18 Lennart Ahlgren DEJE
 1943-09-18 Jan Rudérus VÄSE
 1943-09-20 Kemigraf Peder Wallgren NYNÄSHAMN
 1943-09-21 Ingemar Karlsson BRASTAD
 1943-09-21 Staffan Markström LÖVÅNGER
 1943-09-21 Per-Erik Wåström HELSINGBORG
 1943-09-22 Per-Ove Johansson NORRKÖPING
 1943-09-24 Kapten Tommy Persson KARLSKRONA
 1943-09-26 Matts Brunnegård GÖTEBORG
 1943-09-26 Håkan Westerlund NYNÄSHAMN
 1943-09-29 Kk Holger Lindström Stockholm
 1943-09-30 Ingenjör Jan Erik Bergsten VENDELSÖ

65 år född

1948-07-03 Tekniker Göran Rinander SUNDSVALL
 1948-07-05 Nils-Ove Stahre V FRÖLUNDA
 1948-07-05 Åke Sundqvist OXELÖSUND
 1948-07-07 Gösta Martinsson KUNGSHAMN
 1948-07-08 Holger Bernhardsson LYSEKIL
 1948-07-09 Fredrik Feldreich STOCKHOLM
 1948-07-16 Håkan Svenman VIKBOLANDET
 1948-07-21 Civilråd Einar Blidberg STOCKHOLM
 1948-07-22 Hans Ringstrand HÄLJARP

1948-07-25 Gunnar Pihl HALMSTAD
 1948-07-29 Jan Andersson V FRÖLUNDA
 1948-08-13 Anders Sallerud ÄLVSJÖ
 1948-08-16 Hans Viklander ÄLANDSBRO
 1948-08-19 Bengt-Olof Slättsjö HAVERDAL
 1948-08-20 Målare Jan Andersson BROMMA
 1948-08-21 Lars Magnusson KATRINEHOLM
 1948-08-22 Robert Vernsgård TRELLEBORG
 1948-08-23 Christer Jönsson TRELLEBORG
 1948-08-24 Inköpare Pär Borgström KRISTIANSTAD
 1948-08-28 Sigge Wikander ENEBYBERG
 1948-09-02 Stefan Stafner LYSEKIL
 1948-09-03 Kaj Utberg VAREKIL
 1948-09-07 Åke Fagelberg KALMAR
 1948-09-18 Sven-Göran Gatenfjord KLAGSTORP
 1948-09-23 Roland Karlsson VENDELSÖ
 1948-09-25 Björn Skoglund HÄRNÖSAND
 1948-09-25 Ingenjör Peter Gustav Tinnerholm FALUN
 1948-09-29 Lise-Lotte Sundgren NYNÄSHAMN

60 år född

1953-07-05 Mats Leminger HALMSTAD
 1953-07-10 Karl-Arne Zotterman GRISSLEHAMN
 1953-07-12 Ann Lehmann TÄBY
 1953-08-05 Kent Niklasson LYSEKIL
 1953-08-09 Olle Torrestam NORRKÖPING
 1953-08-18 Per Johannesson VÄXJÖ
 1953-09-15 Lars Ryding VÄSTERÅS
 1953-09-23 Ulf Ericsson TYRESÖ

50 år född

1963-07-19 Sjöingenjör Magnus Byström PÅRYD
 1963-07-23 Claes Johansson BRASTAD
 1963-08-21 Dan Olsson FISKEBÄCKSKIL
 1963-09-21 Motorman Björn Bådner TRÅNGSUND
 1963-09-22 Björn Kinert HÄRNÖSAND

Nya medlemmar

Vi hälsar följande medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Gotland

Åke Hallin
 Tommy Svensson
 Håkan Westerberg

Göteborg

Jan Hagedorn
 Eigil Jakobsson
 Björn Johnsson
 Sture Larsson
 Lars Sandberg
 Bo Skarland
 Ragnar Westblad
 Halmstad
 Bruno Johansson
 Milivoj Paver
 Bengt Schager

Haninge

Håkan Beckius
 Lars Isaksson

Karlshamn

Lännarth Karlsson

Karlskrona

Krister Joelsson
 Eje Mårtensson
 Nynäshamn
 Lennart Engren
 Marianne Hermin
 Hans Odén
 Krister Törnqvist
 Åke Westberg
 Håkan Westerlund

Norrtälje

Anders Björklund
 Henrik Pettersson

Lysekil

Kent Arvidsson
 Klas Berntsson
 Bror Gustavsson
 Mathias Hellman
 Kjell Holm
 Ingemar Johansson

Rune Kollberg

Mats Lindh
 Lennart Martinsson
 Jan Nilsson
 Niclas Sandberg
 Rickard Sandgren
 Christer Thylén
 Kaj Utberg
 Stockholm
 Ove Fredriksson
 Daniel Mladoniczky
 Harald Parmell
 Christer Svärdendahl
 Lars-Göran Uddholm
 Thord Jonas Wannberg
 Sundsvall
 Ove Dahlgren
 Sixten Esberg
 Håkan Persson

Varberg

Göran Nordblad
 Manne Österberg
 Västervik
 Eva Kihlkrans
 Kerstin Sebardt
 Västerås
 Conny Byquist
 Magnus Leuchovius
 Göran Mossberg
 Kent Sjögren
 Ove Tunhielm
 Ulf Wildner
 Växjö
 Alf Hedeback
 Kennet Johansson
 Sören Schjölin
 Ängelholm
 Karl Birgander

Jan O Blomquist
 Johnny Johansson
 Håkan Rydbergh
 Michael Stenberg
 Norrköping
 Lars Karlsson
 Kenneth Magnusson
 Olle Torrestam
 Trelleborg
 Ove Jönsson
 Niclas Lundqvist
 Björn Svensson
 Kalmarsund
 Bertil Svensson
 Karlstad-Värmland
 Beril Andersson
 Mats Berglind
 Gunnar Jensegård
 Gunnar Watz

Avlidna kamrater

Ingenjör Ingvar Andersson SUNDSBRUK
Född den 2 april 1935 Avliden den 1 februari 2013

Ingenjör Gert Brettmark KUNGSBACKA
Född den 19 november 1928 Avliden den 26 februari 2013

Cyrl Falck LÖNSBODA
Född den 13 juni 1929 Avliden den 15 december 2012

Kapten Valter Fransson SKRUV
Född den 29 januari 1931 Avliden den 6 mars 2013

Övermaskinist Lars Hansson SUNDSVALL
Född den 20 juni 1923 Avliden den 12 april 2013

Sven-Åke Hansson SIMLÅNGSDALEN
Född den 9 oktober 1934 Avliden den 1 oktober 2012

Hasse Hasslöf LYSEKIL
Född den 5 juli 1945 Avliden den 13 april 2013

Marinläkare Gösta Jonsell STOCKHOLM
Född den 17 november 1940 Avliden den 27 juli 2012

Kapten Bengt Jonsson KARLSKRONA
Född den 16 november 1920 Avliden den 19 mars 2013

Christer Karlström SÖDERTÄLJE
Född den 21 december 1948 Avliden den 10 februari 2013

Sjöingenjör Ragnar Limé STOCKHOLM
Född den 6 augusti 1920 Avliden den 15 april 2013

Förste marinläkare Claes-Olov Lindemark LÖTTORP
Född den 12 mars 1929 Avliden den 27 mars 2013

Kommendör Lennart Lindgren DJURSHOLM
Född den 1 september 1919 Avliden den 25 februari 2013

Stig Löfberg STOCKHOLM
Född den 18 oktober 1926 Avliden den 8 januari 2013

Instrumentmekaniker Stig Nilsson MÖLNDAL
Född den 27 januari 1941 Avliden den 2 februari 2013

Fiskare Åke Nilsson ÅHUS
Född den 26 januari 1926 Avliden under 2012

Birger Norrby NÄSVIKEN
Född den 6 januari 1925 Avliden den 11 juli 2012

Karl-Bertil Nyblom HÄGERSTEN
Född den 7 april 1924 Avliden den 31 mars 2013

Claes-Håkan Rydberg GÖTEBORG
Född den 20 maj 1939 Avliden den 28 februari 2013

Göran Salomonsson ASARUM
Född den 5 juli 1936 Avliden den 2 maj 2013

Kapten Pentti Sandén HANDEN
Född den 24 mars 1939 Avliden den 26 mars 2013

Örlogskapten Ture Seger VENDELSÖ
Född den 5 mars 1930 Avliden den 5 maj 2011

Kommendörkapten John Stark STOCKHOLM
Född den 5 september 1918 Avliden den 1 februari 2013

Ingvar Ström V FRÖLUNDA
Född den 15 juli 1936 Avliden den 14 februari 2013

Kjell Säterberg ARVIKA
Född den 29 november 1936 Avliden den 5 mars 2013

Fastighetsmäklare Börje Tibert HÄGERSTEN
Född den 6 december 1938 Avliden den 10 december 2012

Thomas Weidmert BRAÅS
Född den 10 juni 1946 Avliden den 8 februari 2013

Ove Wiberg SUNDSVALL
Född den 14 mars 1930 Avliden den 31 januari 2013

Per Jan Wållgren KARLSTAD
Född den 23 april 1929 Avliden den 12 februari 2013

**Hedra våra avlidna kamraters
minne med en gåva till Flot-
tans Män. Pg 5 88 19-4.**

**Efter Din betalning sänder
FM kansli blanketten till de
sörjande.**

Kontaktmän i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.flottansman.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordf	Johan Forslund	08-571 448 51	Dagsverkswägen 14	134 65	INGARÖ	j.forslund@telia.com
Vice förb.ordf	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com
Sekreterare	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Sekreterare	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kanslichef	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Medlemsregister	Lennart Bresell	070-774 31 83	Balingsnäs vägen 92	141 34	HUDDINGE	lennart.bresell@telia.com
Infoansvarig	Bo Schagerberg	08-530 447 57	Månbergsvägen 4	140 39	NYNÄSHAMN	bo.sch@bredband.net
Webbmaster						
Kansli	Flottans Män	08-678 09 08	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM	riksforbundet@flottansman.se
			Öppet tisdagar 9-16			

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Wikberg.

Härnösand	Lars Sellgren	0611-196 34	Hagagatan 74	871 40	HÄRNÖSAND	
Sundsvall	Bertil Graeve	060-57 97 14	Borevägen 5	860 32	FAGERVIK	
Östersund	Jan Wikberg	063-12 95 62	Spovvägen 33	831 62	ÖSTERSUND	janwikberg35@gmail.com

Region Mitt

Representanter i förbundsstyrelsen: Örjan Sterner, Bo Schagerberg och Lars Engvall.

Gotland	Olof Berglund	0498-21 51 75	Lyegatan 22	621 43	VISBY	berglund.olof@telia.com
Föreningslokal:	Marinstugan	070-164 79 24	Södevägen 56 B	621 58	VISBY.	(Stugvärdens hemtelefon)
Haninge	Lars Engvall	08-777 95 26	Lilla Hundens gata 422	136 64	HANINGE	engvall.lars@telia.com
Norrköping	Robert Hillgren	070-836 59 92	Utsätter 9	610 28	VIKBOLANDET	robert.hillgren@telia.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	011-13 84 25	Saltängsgatan 48	602 38	NORRKÖPING.	flottansman@telia.com
Norrälje	Kenneth Lundgren	0176-23 48 36	Floragatan 9	761 31	NORRTÄLJE	kenneth.lundgren@gmail.com
Föreningslokal:	"Marinlokalen".		Götgatan 14 A	761 64	NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	08-520 182 10	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	k.r.johansen@tele2.se
Stockholm	Örjan Sterner	08-745 23 02	Odenvägen 19	136 42	HANINGE	orjan.sterner@bredband.net
Kansli	Flottans Män	08-611 10 11	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@flottansman.se
Södertälje	Thomas Westerberg	073 7463669	Ekenbergsgatan 30	152 43	SÖDERTÄLJE	t_westerberg@hotmail.com
Föreningslokal:	Notholmen	08-55 15 50 14	Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Stieg Andersson	0708-908616	Bäckvägen 6	734 51	KOLBÄCK	vasteras@flottansman.se
Föreningslokal:	Flottans Män		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	stieg.andersson@swipnet.se

Region Syd

Representanter i förbundsstyrelsen: Carl-Erik Edström och Rolf Pärnhem.

Kalmarsund	Benkt Hammarlund	0480-227 03	Drott. Margaretas väg 27A	392 45	KALMAR	abe@hammarlund.net
Karlshamn	Rolf Pärnhem	0454-19 611	Drottninggatan 22	374 35	KARLSHAMN	parlhem@telia.com
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Göran Löfgren	0455-150 12	Alebrunnsvägen 26	371 42	KARLSKRONA	goran.lofgren@tele2.se
Kristianstad	Lars-Ingvar Elofsson	044-23 50 31	Byastensvägen 10	291 77	GÅRDS KÖPINGE	navyman@tele2.se
Malmö	Jörgen Persson	0413-603 44	Vångavägen 9	241 32	ESLÖV	malmö@flottansman.se
Trelleborg	Göte Lindberg	0410-401 84	Syréngatan 3	231 53	TRELLEBORG	gotelindberg@hotmail.com
Västervik	Carl-Erik Edström	0490-184 20	Sjöviksgatan 2	593 42	VÄSTERVIK	familjennord@bredband.net
Växjö	Sten Svensson	0470-811 74	G:a Teleborgsvägen 12	352 55	Växjö	leifcarlsson41@hotmail.com

Region Väst

Representanter i förbundsstyrelsen: Lars Linde och Bertil Andreasson.

Göteborg	Bertil Andreasson	031-29 37 57	Stenängens lycka 18	423 36	TORSLANDA	bertil.andreasson@comhem.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	flottansmangoteborg@telia.com
Halmstad	Kjell Jönsson	035-13 01 44	Norra vägen 21	302 32	HALMSTAD	kjellgudd@gmail.com
Föreningslokal:	Marinstugan	035-10 84 22	Dragvägen	302 38	HALMSTAD	halmstad@flottansman.se
Jönköping	Jan Johansson	036-433 44	Björkvägen 7	566 92	HABO	jangustav.olander@telia.com
Karlstad-Värmland	Göte Rahm	054-15 52 05	Stinsgatan 2	652 26	KARLSTAD	gote.rahm@live.se
Lysekil	Jackie Lindebäck	0523-133 60	Dalskogen 169	453 41	LYSEKIL	jackie@bplast.no
Varberg	Göran Andersson	0340-67 10 40	Anders Petters gata 6	432 54	VARBERG	elg07@telia.com
Föreningslokal:	Gamla tullhuset	070-391 04 26	Otto Torelles gata 3	432 44	VARBERG.	
Ängelholm	Lars Linde	0431-141 18	Lupingatan 9	262 62	ÄNGELHOLM	
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 00	ÄNGELHOLM.	

Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen till:
FLOTTANS MÄN
Teatergatan 3,
111 48 STOCKHOLM

POSTTIDNING B

Mästare på smygteknik - på ytan och under

Kockums står för marin högteknologi i världsklass. Vi konstruerar, bygger och underhåller fartyg, ubåtar och örlogsmarina system med avancerad smygteknik.

Verksamheten bedrivs i Sverige i Malmö, på Muskö och i Karlskrona.

Kockums ingår i ThyssenKrupp Marine Systems.

Vid anläggningen på Muskö bedrivs i första hand underhåll och service på motorer till Marinens fartyg. Men här finns också möjlighet att genomföra testning av olika system. Bland annat görs sprängprover för att verifiera beräkningarna av de påfrestningar ett fartyg utsätts för vid till exempel minexplosioner.

kockums.se

KOCKUMS

ThyssenKrupp Marine Systems

